Lino Aldani

CRUCEA DE GHEAŢĂ

1

(timpul prezent)

Prin vitraliile de culorile rubinului şi smaraldului se cernea o lumină difuză ce făcea îmbietoare penumbra bisericii, asemeni unui cântec potolit, pe fondul căruia era plăcut să rumegi amintiri şi să-ţi propui lucruri demne de a fi făcute.

Părintele Francisco privea mulţumit grinzile şi stâlpii de susţinere făcuţi din trunchiuri tari de koa-koa, pipăia pereţii din lemn maroniu, coloanele interioare şi traversele în patru muchii ale altarului, lăsând să-i scape din când în când gemete de plăcere, mici icnete fericite, reprimate zadarnic.

Eusebio ţopăia pe lângă el în tăcere, oprindu-se când părintele Francisco se oprea, atent la fiecare cuvânt al lui, mereu dispus să-l aprobe.

— Vezi bine, Eusebio — zicea misionarul cu vocea lui melodioasă, aproape ca un murmur — cum credinţa ajunge să mişte munţii din loc. Dacă în urmă cu vreo patru luni ţi-aş fi spus că acest lăcaş va fi aşa cum îl vezi acum, ai fi zâmbit, răspunzându-mi cu neîncredere. Părea o treabă imposibilă, un vis cu ochii deschişi, în sfârşit, un miracol. Iar acum îl poţi atinge cu mâna. Ei da, am fost grozavi, tu şi cu mine. Şi ceilalţi — Gabriel, Felipe, Ignacio, Miguel şi restul oamenilor harnici de pe Geron, toţi aceia care s-au străduit pentru ca biserica asta să răsară din neant, spre binele nostru şi întru slava lui Dumnezeu. Eşti mulţumit ?

— Da, părinte, spuse geronianul, închinându-se cu stângăcie dinaintea altarului, aşa cum învăţase. Sunt tare mulţumit.

— Bine. Şi eu sunt mulţumit. Acum ne ducem să vorbim afară, casa Domnului e făcută pentru rugăciune, nicidecum

pentru flecărelile oamenilor.

Ieşiră în faţa bisericii, sub soarele nemilos de pe Geron, aflat încă mult deasupra orizontului, şi căutară imediat adăpost la umbra arborilor koa-koa.

— Recunoaşte, continuă părintele Francisco. Nu credeai că vom izbuti s-o terminăm până la venirea lui Oal-Tsequal. Şi uite că prietenul tău, când o s-ajungă aici cu toţi oamenii lui, va găsi totul în ordine...

— Trebuie să-i ieşim înainte, aminti Eusebio. Peste două zile, Oal-Tsequal are să fie la intrarea în valea Gua-la-Ngoa, acolo unde încep Colinele Negre, dincolo de Mlaştina Mare. Dacă vrem să vină printre noi, trebuie mai întâi să-l invităm. Oal-Tsequal e un mare şef... Trebuie să-i facem o vizită şi să-i ducem ceva în dar.

— Fără îndoială, aprobă binevoitor misionarul. O să-l vizităm şi-o să-i ducem un dar, după cum i se cuvine unui şef.

Rămase o clipă pe gânduri, apoi adăugă :

— Vom pleca peste două zile.

— Vom pleca mâine în zori, îl corectă Eusebio. Drumul e lung şi nu prea uşor... Să sperăm că găsim pluta la locul ei.

— Pluta ? De ce să n-o găsim ? Nu-i nici o lună de când am folosit-o ultima oară...

— Vorbeam de o altă plută, preciză geronianul. Una mai mică, pe care am ascuns-o chiar unde începe Mlaştina Mare.

Apoi repetă :

— O să plecăm mâine în zori.

— Bine. Să vii să mă trezeşti la vreme.

— Vin să te trezesc, îl asigură Eusebio. Iar acum, facem o partidă, părinte ?

Refuză prin semne, dar împotrivirea îi era slabă, aşa că Eusebio, atunci când pricepu că părintele cedase, dădu fuga în colibă şi reveni într-o clipă cu tabla de şah şi săculeţul cu piese.

Ostenit şi somnoros, misionarul juca neatent, pe când indigenul răspundea cu maximum de concentrare. Partida avansa într-un echilibru perfect şi pentru că părintele Francisco, mizând pe experienţa sa superioară în tratarea finalurilor de partidă, avusese grijă să schimbe o mare parte dintre piese. Numai că avantajul material şi de poziţie pe care

considera că-l are se dovedi dintr-o dată iluzoriu şi înşelător. Ba mai mult, dacă exista un avantaj, acesta părea să încline spre Eusebio, care, deşi cu o tură în minus, dispunea de un pion liber foarte avansat. Iar el nu reuşea să facă nimic cu regele, ajuns departe, într-un colţ al tablei de şah.

Când îşi dădu seama că nu putea bloca în nici un fel înaintarea pionului, părintele Francisco simţi că-l ia cu ameţeală.

Partida era iremediabil pierdută, şi pe cinstite, căci Eusebio făcuse mişcările corect. Era pentru prima dată, după sute şi sute de partide, că geronianul câştiga jocul. El ar fi putut accepta cu generozitate înfrângerea, Eusebio făcuse mari progrese şi în ultima vreme aproape că jucau de la egal la egal ; mai devreme sau mai târziu, trebuia să vină şi înfrângerea. Dar diavolul îl râcâia pe dinăuntru, încât îl năpădi o sudoare rece şi, la urmă, zise :

— Întrerupem jocul. Acum vreau să mă odihnesc : mâine, aşa cum ai spus, avem de înfruntat un drum lung şi greu. Notăm poziţia şi reluăm partida la întoarcere. Prin urmare, tu joci cu albul şi ai regele în b6 şi pionul avansat în c6. Eu am regele în al şi turnul în d5, şi urmezi la mutare.

Eusebio dădu din umeri. Întreruperea jocului părea să-l lase indiferent, dar părintele Francisco apucă să-i surprindă în privire un licăr ironic, conştiinţa unei superiorităţi ce nu putea duce decât la victorie.

În seara aceea, părintele Francisco cină fără nici un chef. Şi asta cu toate că Elvira, văduva lui Augustin, pe care în cele din urmă fusese nevoit s-o primească pe lângă el, pregătise o mâncare excelentă.

Mesteca absent, deranjat de mişcarea pieselor apărute mereu în mintea lui, de parcă o molie, un vierme săpau acolo neostenit, obligându-l să gândească, să găsească o soluţie de reechilibrare a situaţiei, ca să evite astfel matul şi să obţină cumva remiză.

Chiar şi după ce se întinse în aşternut, departe de Elvira, obsesia continuă. Vedea mişcările turnului şi ale pionului într-o succesiune rapidă, ce ducea, oricum ar fi întors-o, mereu la acelaşi rezultat : victoria lui Eusebio, un geronian care până în urmă cu doi ani nici măcar nu ştia de existenţa

jocului de şah.
Începu să se zvârcolească, perpelindu-se. Era o nebunie să dea atâta importanţă unei partide de şah. Era ceva prostesc şi imoral, avea lucruri mult mai importante la care să se gândească. Îi veni în minte părintele Lotario. Îi veniră în minte cuvintele scrise de ecleziastul anonim din secolul al XVII-lea : „...din pricina acestui joc diavolesc mi-am neglijat îndatoririle faţă de Dumnezeu şi faţă de oameni":
Începu să-şi frământe mătăniile, spunând întruna rugăciuni. Dar totul fu zadarnic. Adormi doar atunci când, într-o străfulgerare neaşteptată care îi explodă în creier, i se păru că întrezărise soluţia.

2

(timpul memoriei)

Se născuse pe Marte. Părintele Francisco Morales de Alcantara, fiul lui Felipe şi Consuelo Gutierrez, se născuse pe Marte în anul 2205, în timpul perioadei a treia de terraformare, când densitatea demografică şi eficienţa structurilor puteau garanta de-acum o anumită autonomie faţă de planeta-mamă, o dezvoltare sigură şi nişte scopuri ambiţioase.
Copilăria îi fusese cenuşie şi tristă, o succesiune de paranteze incolore şi pustii, între care, în aşteptarea unei scântei revelatoare, îşi congela toate imaginile. Prin memorie îi tresăltau sunete şi sclipiri enigmatice, senzaţii de acru, o mulţime de mirosuri aseptice. Şi mângâieri năuce. Dar Francisco îşi amintea mai cu seamă de ziua aceea frumoasă şi cumplită, când în el se născuse gândirea.
— Francisco !
Mama îi striga numele mereu, de o sută de ori pe zi, pe coridoarele serei, sub cupolele de metacrilat, prin ungherele întunecoase ale magaziei, în pat şi la masă, în orice loc şi în orice moment.
— Francisco !
Auzea vocea răsunând ca într-un craniu plăpând, de ciocârlie, şi-atunci când poate că mama nu-l striga, când

Consuelo zăcea istovită, scufundată în somnul ei languros şi greu, sub spumele tăcerii, cu sânii ieşiţi din întuneric ca nişte fântâni de fosfor şi sulf.

Capătul îndepărtat al serei era, în ziua aceea, o cochilie de tăcere, plină de zgomote abia perceptibile sau poate numai închipuite, ca de fiare necunoscute stând la pândă, entităţi fără formă adunate în conciliabule şi conspiraţii din care el se simţea exclus. Stătea acolo, ghemuit şi desculţ, lângă nişte copăcei de seră, printre conductele încâlcite ce irigau plăntuţele abia ieşite din pământ. Se uita la picioarele lui goale, mici, la mâna care, într-un joc inocent, se întindea să atingă o tulpină de floarea-soarelui. Şi deodată...

Eu sunt eu, îşi zise. *Eu sunt eu.*

O descoperire minunată. Sentimentul unei nemăsurate şi sublime puteri i se revărsă în adâncul fiinţei. El era stăpânul, creatorul lumii, libertatea absolută, judecata, raţiunea indispensabilă.

Niciodată n-avea să ştie cât timp rămăsese pe culmea acelei fericiri exclusiviste. Brusc, se lăsă întunericul, cuptorul încins se transformă într-o grămadă de cărbuni negri şi, pe neaşteptate, îl cuprinseră disperarea şi neliniştea.

Într-o clipă, pierdu totul : plante, serpentine şi conducte, cupola luminoasă a serei şi tot ce apărea confuz dincolo de ea, tăbliţele, catargele anemoscopice şi celelalte sere care se întindeau cât vedeai cu ochii, având arcadele ieşite în afară precum coastele unui imens schelet culcat pe dunele roşii de pe Marte, totul... Lumea înconjurătoare se desprinse de el într-un chip neaşteptat, lăsându-l singur şi umilit.

— Francisco !

Ieşi din seră, alergând nebuneşte spre maică-sa. Consuelo şedea într-un colţ, lângă bazinul cu fertilizanţi. Cu lacrimi pe obraji, Francisco i se aruncă în braţe, dar îmbrăţişarea nu dură mult. Sânul acela era prea moale, prea liniştitor. Copilul se trase îndărăt : pentru prima oară, simţea jenă şi ruşine.

La şcoală, umbla ca un somnambul. Vocea impersonală a robotului-instructor ajungea din când în când până la el,

uneori rece şi răsunătoare, cel mai adesea la limita pragului auditiv.

Francisco ura vocea aceea de gheaţă, încerca s-o ignore, refugiindu-se în puţul adânc al viselor cu ochii deschişi. Aşa că urmărea cai şi nori, din mijlocul pajiştilor ce unduiau în bătaia vântului. Şi se cufunda în oceane învolburate, pline de o spumă cenuşie, sticloasă, sub zborul unor pescăruşi cu aripi de ghips lucitor.

Într-o zi, taică-său, Felipe, îi arătă fişele cu rezultate, aproape toate de-o culoare între portocaliu şi roşu.

— Nu-i bine, băiete, zise şi începu să-şi clatine capul, mai mult distrat decât ofensat. Nici măcar o fişă albastră ori măcar verde deschis, nici o fişă galbenă. Asta nu merge deloc.

Felipe înţelegea destul de puţin aprecierile şcolare. Era un colon simplu, ca şi soţia lui, Consuelo. Ştia să îngrijească serele, să regleze debitul apei în reţelele de irigaţie, să distribuie îngrăşăminte şi să dozeze lumina şi căldura. Asta da, însă fişele, cu toate perforaţiile şi liniile lor, constituiau pentru el un veritabil rebus ; înţelegea numai că, judecind după culoarea violentă şi alarmantă, Francisco mergea prost cu şcoala.

— Nu-i bine, repetă Felipe.

Totuşi, îşi luă băiatul şi-l săltă pe genunchi.

— *Olé, caballero.* Dacă n-ai stofă, înseamnă c-o să rămâi aici, pe Marte, să cultivi secară şi cartofi. Eu şi cu mama ta suntem ţintuiţi aici de când ne ştim şi pentru vecie, dar nu-i chiar aşa de rău. La urma urmei, există şi lumi mai rele decât asta...

Consuelo însă, când văzu fişele, plânse. Se uită o clipă la copil ca şi cum ar fi fost un obiect, apoi îi mângâie în grabă părul şi se îndepărtă, luând-o pe culoarul din mijloc al serei centrale. În zadar încercă Francisco să meargă după ea : femeia blocase intrarea în seră cu zăvorul de sus, prea înalt pentru statura lui de copil. Se réfugie printre cuştile iepurilor. Cu rozul aprins al unui morcov, atrase atenţia ultimilor născuţi, care se repeziră spre gratiile despărţitoare, şi rămase acolo, contemplându-i cu un fel de veselie melancolică. Erau toţi — Pancho, Teresita, Marcel-lino, apoi Estrella şi Manolo,

Baloncito şi „El Diablo", un iepuraş negru care, prin agresivitatea sa, ţinea cuşca într-o zarvă continuă.

Astfel că, până şi la şcoală, Francisco se gândea aproape tot timpul la iepuri. Îl vedea pe „El Diablo" peste tot, chiar şi pe capul robotului-instructor, gata să-i ronţăie antenele ; desena iepuri mereu şi pretutindeni, ca împins de o febră obsedantă. Compunerile lui erau pline până la refuz de iepuri, desenaţi în fel şi chip şi de toate mărimile, iepuri care ţâşneau printre rândurile chestionarelor, invadând filele până în colţurile şi în marginile lor cele mai înguste.

Robotul înghiţea compunerile şi după câteva minute le restituia, depozitându-le într-un recipient mare, situat la nivelul toracelui. Băieţii dădeau fuga, asemenea unor flamuri sărbătoreşti, şi totul era ca un joc de isteţime şi de complicitate, ba un ghiont, ba un tras cu ochiul, ba un zâmbet pe furiş. Nimeni nu se temea de robotul acela.

Dar Francisco se temea. Când se ducea să-şi ia foile şi le găsea pline de cruciuliţe roşii, sub care iepurii desenaţi aproape că nu mai puteau fi recunoscuţi, Francisco simţea un fior la rădăcina părului şi un gol în stomac. Atunci se gândea la mama lui şi la Felipe, dar mai ales la maică-sa, fiindcă se temea să nu-i piardă afecţiunea, acea mică grădină de tandreţe de care avea atâta nevoie.

Apoi, într-o după-amiază lividă, cu lumina ce se împuţina săltând dintr-o fereastră în alta, sosi părintele Gonzales, îmbrăcat în negru, cu panglica roşie, de care atârna crucifixul, în dreptul inimii.

Consuelo se duse spre el şi îngenunche. Strigă imediat după Felipe, care era ocupat cu ţevile de încălzire ale serei. În acest timp, printr-un gest amplu şi poate cam emfatic, părintele Gonzales o invită să se ridice.

Casa unde trăiau Felipe şi Consuelo era mică, asemenea tuturor caselor de pe Marte. O locuinţă standard, cu puţin sub cei şaptezeci şi cinci de metri cubi regulamentari. Dar în interior, pe pereţi, se aflau rogojini colorate, fleacuri şi blide, spice, ştiuleţi ornamentali, iar Felipe, fără salopetă şi rămas doar în cămaşă, arăta ca un ţăran din vremuri străvechi. Ceva se mişcă în inima părintelui Gon-zales. În mod instinctiv, renunţă la limba standard de pe Marte şi vorbi în spaniolă.

— Am venit pentru *el niño,* zise.

Şi arătă spre ungherul unde Francisco se refugiase între timp.

Din geanta părintelui ieşi un teanc voluminos de fişe verzi şi albastre.

— Fiul ăsta al vostru e un munte de înţelepciune nativă, adăugă el. O casetă cu diamante.

Diamante ! Felipe nici măcar nu ştia ce erau acelea. Rămase cu gura căscată şi cu ochii aţintiţi spre părintele Gonzales, aşteptând o lămurire.

— *El niño es un genio,* declară cu voce fermă ecleziastul.

Pe faţa lui Felipe apăru o strâmbătură. Consuelo lăsă să-i cadă braţele pe lângă corp. Urmă o lungă tăcere. Apoi femeia şopti, ca pentru sine :

— *Lo dice in broma...*

— Nu glumesc deloc, îi asigură părintele Gonzales. *En verdad, el niño es un genio.*

— *El niño es loco,* izbucni Felipe într-un râs obraznic. *El niño* desenează iepuri, porumbei şi pescăruşi, *pero no habla,* tace zile în şir, iar la şcoală nu face nimic, aduce acasă numai fişe roşii...

Părintele Gonzales suspină adânc şi-şi aranja fişele albăstrui pe masă, de parc-ar fi fost cărţile unui joc de unul singur. Apoi tuşi, strănută, se scărpină la ceafă.

— Noi avem alt criteriu după care apreciem inteligenţa copiilor şi vocaţia lor întru lucrarea lui Dumnezeu. Avem multă experienţă şi ştim să citim acolo unde un robot stupid nu-şi poate da seama de absolut nimic. Mă înţelegeţi ?

Felipe şi Consuelo ascultau plini de teamă.

— Fişele care contează sunt acestea, îi lămuri încă o dată părintele Gonzales, bătând cu un deget nervos în hârtiile întinse pe masă. Le-am adunat în timpul orelor de cateheză, nu putem greşi.

Dar Felipe şi Consuelo clătinau mai departe din cap. Atunci părintele Gonzales îşi pierdu răbdarea.

— Poate vreţi să puneţi la îndoială judecata noastră de preoţi ai Sfintei Biserici Romane ?

În momentul acela, fără să-l fi chemat cineva, Francisco îşi părăsi refugiul şi veni în mijlocul camerei Era palid, buzele

îi tremurau, dar ochii lui aruncau sclipiri de umilă trufie.

Îngenunche încet şi sărută capătul brâului roşu ce-i atârna părintelui Gonzales, într-o parte.

Preotul îi răvăşi părul cu un gest de bunăvoinţă.

— Ochiul Domnului te va urmări pretutindeni, zise el.

Apoi, cu certitudinea absolută că vorbele lui vor depăşi orice obstacol, continuă :

— Ai să înveţi la şcoala noastră. O să stai de vorbă cu preoţii, nu cu roboţii, şi-o să cunoşti rădăcinile şi aripile omului, mizeria şi nobleţea, căderea şi salvarea. Ai să înveţi limbi dispărute, limba în care se exprima Isus…

Apoi vei coborî în infern, pe Pământ, unde şi-au avut originea toate misterele, iar acolo ai să-l cunoşti pe Părintele Părinţilor şi-o să-i săruţi piciorul, aşa cum săruţi acum brâul care mă-ncinge...

Francisco deschise larg ochii. În privirea lui şerpui un licăr de şiretenie luciferică. Ori era numai un semn al celei mai nevinovate blândeţi ?

Părintele Gonzales avu o clipă de ezitare. Apoi vocea lui răsună puternic, sub tavanul scund al căsuţei.

— Peste o sută de planete aşteaptă Cuvântul. Tu ai să duci acolo făclia, în vreme ce alte nenumărate lumi vor ieşi din pântecul imens al galaxiilor, iar gloria lui Dumnezeu va fi slăvită în întreg universul, asta şi datorită ostenelilor tale…

Preotul îl apucă de bărbie cu două degete, invitându-l cu delicateţe să-şi ridice capul.

— Francisco, fiu ales ! Cer viaţa ta pentru Domnul Dumnezeul Nostru. Eşti de acord ?

Copilul roti de jur împrejur o privire rece. Rogojinile, ştiuleţii atârnaţi pe pereţi se decoloraseră. Maică-sa se uita la el cu ochi prostiţi. Felipe era doar o umbră rezemată de perete.

Atunci îşi scufundă capul între genunchii părintelui Gonzales, plângând în hohote :

— Eu sunt mielul lui Dumnezeu.

Părintele Gonzales încremeni.

(timpul memoriei)

Cândva Marte era o planetă rece şi pustie, plină de nisip şi de cratere, de câmpii presărate cu roci tăioase ca nişte săbii de sticlă. Şi crăpături adânci, terenuri cu limo-nit arid, prăpăstii. Mai erau şi mări de pulbere roşie şi impalpabilă, caverne, galerii, milioane de galerii dispuse sub semnul unei geografii bizare şi neliniştitoare.

În fine, Marte nu era lumea ospitalieră la care visase omul dintotdeauna, cu canalele ei încă nesecate de tot, cu istmurile de vegetaţie şi lichenii astronomilor optimişti. Marte era o lume imposibilă, mândră ca un roib sălbatic, şi care se lăsase domesticită şi îmblânzită abia după o sută şi mai bine de ani de bătălii îndârjite, de sacrificii extrem de dure.

Când Francisco intră la seminar, perioada „eroică" era pe sfârşite. Lipseau încă destul de multe lucruri, dar umbrela electronică proteja o suprafaţă de aproape o jumătate de milion de kilometri pătraţi de-a lungul fâşiei optimale a planetei, cuprinsă între cincisprezece grade latitudine nordică şi sudică. Acolo temperatura era acceptabilă şi — fapt care conta în mod deosebit — se putea respira liber. Bineînţeles, procentul de oxigen al aerului introdus în circuit era cu ceva sub valoarea medie. Handicapul era însă compensat de forţa scăzută a gravitaţiei, care făcea suportabile până şi cele mai grele munci.

Sediul seminarului se ridica la periferia capitalei, Civi-tas. Era o clădire cenuşie, cu două caturi, care lui Francisco i se păru enormă şi, mai ales, foarte înaltă. Francisco nu ieşise niciodată din Alborada Nueva, colonia iberică unde se născuse şi crescuse, lângă serele şi numeroasele *criaderos* pentru iepuri. În afară de şcoală şi de bisericuţa părintelui Gonzales, cunoştea numai locuinţele strâmte din prefabricate, toate la fel, cu tavanul atât de jos că nici măcar nu te puteai spânzura de el, apoi magazinul-bazar al lui Guillermo Atienza şi sala de destindere unde îi găseai de obicei pe adulţi, în turele de odihnă. Altceva nimic.

În dimineaţa plecării, chiar în zori, tatăl îl salută abia săltându-se din pat, cu ochii somnoroşi. Felipe era rupt de oboseală, cu o zi în urmă făcuse şi treaba Consuelei,

îngăduind astfel femeii să se ocupe de pregătiri.

Mama îl însoţi pe *senda* ce urma un zigzag printre şirurile de sere, până la intersecţia cu *carretera.* Părintele Gonzales îl aştepta deja acolo, înfofolit, la volanul automobilului de teren.

Tristeţea despărţirii căzu deodată peste el ca o glugă de gheaţă şi foc. Înţepeni pur şi simplu, iar Consuelo trebui să-l împingă de la spate, ajutându-l astfel să parcurgă ultimii metri. Apoi însă, îl strânse la piept, se lăsă să alunece uşor în jos, în genunchi, ca să ajungă la nivelul lui, cu iluzia că-l vedea deja mare.

— *Adiòs,* Francisco, murmură femeia, sărutându-l pe ochi. Să n-o uiţi pe mama !

Atunci, el izbucni în plâns, dar părintele Gonzales interveni :

— Du-te acasă, Consuelo, Francisco e de-acum al lui Dumnezeu.

Mâinile mari ale preotului îl apucară de subsuori, se simţi ridicat de la pământ şi depus ca un pachet pe scaunul din spate al vehiculului. Motorul funcţiona. Nerăbdător, muşcat parcă de o tarantulă, părintele Gonzales ţâşni din loc, stârnind un nor de pulbere roşiatică.

Francisco se răsuci inutil : prin norul de praf, maică-sa era cu totul invizibilă, dar lui i se păru c-o aude strigându-l încă o dată, pe nume. Apoi drumul făcu o cotitură bruscă, aproape în unghi drept, şi Francisco recăzu pe scaun, resemnat.

Fără să lase volanul, părintele Gonzales îi dădu peste umăr o batistă, iar el îşi şterse ochii plini de praf şi de lacrimi. Drumul era numai gropi şi moviliţe, aşa că vehiculul mergea săltând şi făcând un zgomot infernal. Pitit într-un colţ, cu amândouă mâinile încleştate de mânerul de sprijin, Francisco îşi simţea dinţii clănţănindu-i de frică. Călătoria nu ţinu însă mult.

— Curaj ! strigă părintele Gonzales, întorcându-se o clipă. Am ajuns la *ferrocarril.*

Automobilul încetini brusc, mai făcu vreo sută de metri şi se opri într-un vârtej de trosnete şi pârâituri.

Francisco privi în jur. Pentru prima dată vedea calea ferată, dar în fond nu erau multe de văzut : o clădire mică

galbenă, purtând în partea de sus o inscripţie : ALBORADA NUEVA, o îngrăditură, un bazin de apă vopsit în dungi verticale, albe şi roşii, şi o magazie înaltă de vreo patru metri. Altceva nu se vedea şi nu era nimeni pe-acolo.

Monoraiul sclipea dincolo de gard ca un şarpe de argint. Un bărbat cu beretă roşie apăru brusc din spatele clădirii gălbui. Părintele Gonzales, care coborâse din maşina de teren, se îndreptă spre el. Cei doi începură să vorbească, dar Francisco era absent şi nu-l interesa ce-şi spuneau. Din când în când, amândoi se uitau la ceas, aruncând apoi priviri fugare înspre monorai.

După o vreme, părintele Gonzales îi făcu semn să coboare.

— Ei, băieţaş, se pare că *Rock'n'roll* va fi aici la vreme.

Şi, cu un gest patern, îi aranjă gluga hainei îmblănite. Apoi dădu bărbatului cu beretă roşie cheile maşinii.

— O să vină s-o ia Don Cayetano, ajutorul meu.

În sfârşit, punctual ca o eclipsă, *Rock'n'roll* sosi, iar zgomotul făcut de el era atât de mare, încât Francisco trebui să-şi ducă mâinile la urechi. Părintele Gonzales începu să râdă, împingându-l de umeri ca să-l facă să urce.

Cu vagoanele sale elipsoidale de culoare cenuşie, garnitura părea un imens rozariu desfăşurat în lungul şinei. Pasagerii urcau în partea superioară pe nişte scări metalice fixate pe lateralele vagoanelor. Spaţiul de jos, ca o magazie, era pentru mărfuri.

Aproape imediat, trenul plecă mai departe. Iar Francisco avu prilejul să înţeleagă de ce purta porecla aceea ciudată: *Rock'n'roll.* Acolo sus era ca... Nu-şi putea raporta impresia la ceva anume, dar senzaţia era clară : un ruliu ce-ţi strângea stomacul, o legănare ca de balansoar şi un miros dulceag, o greaţă înfricoşată, de parcă garnitura ar fi fost mereu pe punctul de a se prăbuşi într-o prăpastie.

După câteva minute, îl apucă voma. Părintele Gon-zales ridică ochii spre cer şi-şi desfăcu larg braţele, ca un martir. Un bărbat cu faţa lată şi pometţi bine marcaţi, cu ochii în formă de migdală — un japonez — îi întinse o batistă de hârtie. Apoi se scotoci prin buzunare şi scoase un bastonaş gălbui.

— Mestecă asta, băiete, îi zise. Ai să vezi c-o să te simţi

mai bine.

Nu era multă lume acolo. Două femei de vârstă mijlocie, grase, mişcând spornic din andrele, pe tăcute, un tânăr ochelarist scufundat într-o partidă de şah cu computerul său de buzunar şi doi muncitori în salopete de culoarea cinabrului, ţinând de Departamentul Minier. Şi japonezul. Care îl alinta din când în când, ciufulindu-i părul şi in-vitându-l, printr-o mimică autoritară, să sugă bastonaşul.

Părintele Gonzales se apucă să citească din breviar. Apăru un om de serviciu şi curăţă, cu un fel de aspirator, ceea ce stomacul copilului nu izbutise să reţină.

Francisco îşi scoase haina de eschimos, rămânând în picioare, cu fruntea sprijinită de hublou. Trenul mergea cu o viteză apreciabilă, atingea pe anumite porţiuni două sute de mile pe oră, iar imaginile de dincolo de sticla lenticulară se încălecau într-o compoziţie magmatică. Nu totul apărea clar şi neted. Era mai curând o permanentă deformare, ce prefăcea succesiunea monotonă a culturilor într-un caleidoscop de ciudăţenii neprevăzute. Bineînţeles, lui Francisco totul i se părea spectaculos şi extraordinar.

Un pic mai târziu, trenul încetini brusc. Părintele Gonzales ridică ochii de pe paginile breviarului şi, întinzându-şi gâtul, privi pe fereastră.

— Suntem la San Cristobal, zise după câteva clipe de nesiguranţă.

Gara era întocmai ca aceea din Alborada Nueva — o clădire galbenă, rezervorul cu apă, magazia. Oprirea dură numai două minute, exact timpul cerut de descărcarea unor maşini agricole. Apoi *Rock'n'roll* plecă mai departe, cu un urlet ascuţit, ca de fiară rănită de moarte, dar de data asta Francisco suportă mai uşor acceleraţia prelungită şi intensă.

Garnitura traversa teritoriul coloniei iberice. După San Cristobal, urmă Andaluzia, unde trenul nu se opri. Nu se opri nici la Asuncion, nici la Eldorado şi cu atât mai puţin la Pueblo Pequeño sau la Pueblo Perdido.

— Ai să oboseşti înainte de vreme, spuse părintele Gonzales, văzându-l lipit cu îndărătnicie de hublou.

Şi îi ceru să se aşeze, pentru că drumul era lung, n-aveau să ajungă la Civitas decât spre seară. Dar el era acum

stăpânit de o febră devoratoare, îşi deschidea larg ochii lacomi şi nesăţioşi, aşa că nu-i ascultă sfatul.

Între timp, peisajul se schimba. Acum zonele cultivate alternau cu întinse regiuni pustii, iar din sol apăreau porţiuni mari de rocă violacee, la început izolate, apoi tot mai dese şi mai apropiate, până ajunseră să formeze cordoane neîntrerupte şi cremaliere ascuţite de stânci cu aspect sticlos. Departe, unde nu mai acţiona protecţia umbrelei electronice, se deschideau gurile albăstrui ale canioanelor, pe fundalul unor podişuri sălbatice.

Trenul încetini şi apoi se opri dinaintea unui enorm conglomerat de sfărâmături de stâncă. Era acolo o linie moartă, iar o echipă de muncitori lucrau cu lopata pe lângă un şir lung de vagonete basculante. Clădirea gării se afla pe partea opusă. Cei doi muncitori de la Departamentul Minier îşi luaseră rucsacurile şi, după un vag semn de rămas bun, coborâseră din vagon.

— Suntem la Czestochova, zise părintele Gonzales. Aici începe colonia poloneză.

Urcară alte persoane, trenul plecă, dar Francisco stătea mai departe înţepenit lângă ferestruică. Tânărul şahist era mai mult ca oricând pierdut în labirintul jocului său solitar, japonezul părea pe jumătate adormit, iar femeile încetaseră să mai croşeteze şi acum mâncau cartofi fierţi, condimentându-i cu sare, dintr-un minuscul recipient de buzunar.

Soarele se înălţase mult. *Rock'n'roll* trecu indiferent prin gările Choinka, Grody, Nova Gdynia. Apoi urmară Szre Moie, o aşezare ungurească, Biling, Oghuz şi Khanato, colonii turceşti. Veniră la rând Sans Souci, Belle-Vue, Lumière, Arcobaleno... Numele aveau o rezonanţă străină, vag exotică, iar părintele Gonzales îi explica uneori semnificaţia, când aluziv nostalgic, sentimental, când plin de speranţă şi de încredere în viitor.

Ajunseră la Civitas în pragul înserării. Primul impact cu oraşul fu răscolitor. Gara era foarte aglomerată şi, în zgomotul asurzitor ce-l asalta din toate părţile, Francisco începu să plângă.

— Vreau acasă ! striga copilul, speriat. Du-mă înapoi, părinte Gonzales. Vreau la mine acasă !

Dar cererea lui tânguitoare şi absurdă cădea în gol, absorbită de indiferenţa ce părea să impregneze bolţile superbei clădiri, pasajele subterane neutre şi aseptice, monstruoasele coridoare prin care mişuna o mulţime anonimă.

— Haide, încerca să-l încurajeze părintele Gonzales. Nu mă chinui, băiete !

Şi, cu gesturi repezite, prin bătăi energice pe umăr, îl îndemna să-şi continue drumul.

Ajunşi afară din gară, străbătură un bulevard luminat, cu magazine având firme ţipătoare. Traficul te asurzea şi în aer plutea un miros de sulf, de ulei ars, de ozon. În mai multe rânduri, Francisco fu nevoit să se oprească, apucat de accese de vomă. În sfârşit, pe o derivaţie laterală, băiatul păru că se calmează. Strada era acum mai puţin luminată, rarii trecători ţâşneau ca nişte umbre, ajungându-i pe neaşteptate şi dispărând tot atât de repede în întuneric, cu zgomote vătuite. Părintele Gonzales avu o clipă de nesiguranţă, apoi bătu cu hotărâre într-o portiţă îngustă, din lemn masiv, neagră ca noaptea.

Un preot tânăr veni să deschidă. Spaţiul lăsat pentru intrare era minuscul, iar Francisco îi auzi pe părintele Gonzales şi pe celălalt şuşotind nedesluşit ; ochii îi erau plini de fire de nisip şi nu-şi dorea decât un aşternut.

Tânărul preot deschise larg uşa de acces. Cu priviri somnoroase, Francisco văzu sala pentru oaspeţi, rafturi peste rafturi până în tavan, gemând de cărţi, şi nişte înfricoşătoare colţuri năpădite de beznă, unde se putea ascunde orice. Părintele Gonzales vorbea în şoaptă, agitat, şi arăta nişte hârtii pe care le scosese dintr-un buzunar adânc al hainei sale lungi. Tânărul prelat sună dintr-un clopoţel şi imediat veni o călugăriţă vârstnică şi-l luă pe băiat, ducându-l într-un capăt al bucătăriei din apropiere. Îl servi cu un biscuit şi o ceaşcă mare de lapte praf, iar Francisco bău fără nici un chef.

Între timp, părintele Gonzales se apucase să discute cu un alt preot, un ins înalt, corpolent, cu ochelarii pince-nez împlântaţi în mijlocul feţei mari, rotunde şi rozalii.

— L-aş putea duce chiar acum în dormitor, îl auzi el spunând, cu o voce subţire şi stridentă, contrastând în mod straniu cu dimensiunea impunătoare a corpului său. Dar

băiatul îmi pare obosit şi încordat, marcat de călătorie. N-ar fi rău ca în prima noapte aici, la seminar, să stea cu dumneata, părinte Gonzales. Aşa, despărţirea n-o să i se pară atât de dureroasă...

Vorbeau despre el. Călugăriţa îi puse o grămadă de întrebări banale, cum îl cheamă, câţi ani are, de unde vine, iar el răspundea docil, însă fără entuziasm sau convingere.

Părintele Gonzales se pusese pe mâncat cu poftă, preotul cel tânăr şi celălalt, mare şi gras, îi ţineau companie, sorbindu-şi ceaiurile aburinde. Francisco se silea să stea cu ochii deschişi. Dar nu trebui să aştepte mult. Peste mai puţin de o jumătate de oră, trecea, împreună cu însoţitorul său, pragul unei primitoare cămăruţe a internatului.

În seara aceea, îşi spuse rugăciunea cu o fervoare total neobişnuită, asta şi pentru că părintele Gonzales era acolo şi-i vedea, apoi se vârî în pat, forţându-se să nu se gândească acasă, la mama lui rămasă departe şi la care nu mai putea ajunge, la iepurii care la ora respectivă cu siguranţă că rodeau prin cuştile din *criaderos.* Iar când părintele Gonzales stinse lumina, el rosti grăbit :

— Noapte bună, părinte Gonzales.

— Noapte bună, Sule. Somn uşor. Mâine o să-nceapă o viaţă nouă pentru tine, ai să vezi că fără îndoială le vei simţi bine.

Şi repeta mereu :

— Te vei simţi bine, nici nu-ţi închipui cât de bine o să te simţi...

Apoi, încet-âncct, vocea preotului nu se mai auzi, pierzându-se într-un şir de horăieli şi suspine. Părintele Gonzales începu să sforăie.

Francisco îşi trase pătura peste cap. Adormi cu amăgirea că Baloncito, El Diablo, Estreila, Pancho, Teresita şi toţi iepurii din Alborada Nueva erau acolo, mai prietenoşi şi mai pufoşi ca oricând, încălzindu-i patul.

4

(timpul prezent)

Trei-patru bătăi discrete în canaturile rudimentare ale colibei şi părintele Francisco deschise imediat ochii, în lumina zorilor. O clipă, rămase derutat, prins încă în mrejele unei lâncezeli nocturne, ce respingea orice solicitare. Dar bătăile se repetară, de data asta mai insistent.

Părintele Francisco se ridică încet, frecându-şi ochii. Cu picioare moi şi amorţite, se duse să ridice zăvorul de la intrare.

— Haide, zise. Intră, bunul meu Eusebio. Sunt gata într-o clipă.

Geronianul zăbovea pe prag.

— Intră, repetă părintele Francisco şi ridică mâna uscată, într-un semn rapid al crucii.

Celălalt făcu la fel, dar cu jenă şi încetineală.

Era mic şi negru, plăpând, iar când pătrunse în interiorul căsuţei, silueta lui abia se distingea în semiîntunericul din jur. Îi ajungea până pe la jumătatea pieptului, avea ochii enormi şi depărtaţi, rotunzi ca nişte medalii, galbeni, cu vagi reflexe de albastru malahit.

Părintele Francisco îşi scufundă mâinile în apa din hârdău, apoi îşi udă faţa, părul rar, barba albă şi lungă.

— Trebuie să mănânci, zise geronianul. Drumul o să fie lung şi greu.

În silă, părintele Francisco consimţi printr-un semn cu capul. Nu-i era foame. Totuşi, deschise o debara, scoase de acolo o oală plină cu găluşte roşietice şi începu să mestece, fără nici un chef.

În picioare, Eusebio aştepta răbdător ca el să înghită cu noduri : încă nu fusese în stare să se obişnuiască cu chiftelele acelea greţoase, din făină de kiya, frământate cu sânge de tsubo. Dezgustat, împinse oala deoparte.

— Trebuie să mănânci, părinte, repetă Eusebio. Altminteri, spiritele oboselii au să-ţi urce prin picioare.

— Voi mânca pe drum, îl asigură misionarul.

Luă desaga atârnată de perete, deschise una dintre cele două despărţituri şi puse pe fund câteva frunze de koa-koa, deşertă peste ele conţinutul oalei şi îl acoperi cu alte frunze. Mai puse şi alte feluri de mâncare, precum şi o ploscă plină cu apă. În cealaltă despărţitură, îşi vârî mantila de lână albă,

etola şi crucifixul de atârnat pe piept.

Lumina pătrundea acum în interiorul colibei cu o intensitate mai mare, se distingeau perfect puţinele lucruri grosolane, obiecte şi unelte agăţate pe pereţi ori atârnate de bârnele mai joase.

— Dar aia ? întrebă Eusebio, arătând cu bărbia spre colţul mai îndepărtat. Cum de mai doarme încă ?

Părintele Francesco bombăni ceva, cu dinţii strânşi. Eusebio n-avea nimic cu femeia, ci cu el, care-i permitea să doarmă când lumina zorilor cobora pe canaturi. Eusebio era un cenzor atent şi de neînduplecat, poate că-i spionase fiecare gest, aşa cum îi analizase fiecare cuvânt încă din prima zi, când elicopterul bazei îl lăsase în mijlocul luminişului. Au trecut douăsprezece luni, îşi spuse în gând, douăsprezece luni de când ăsta şi toţi ceilalţi mă supraveghează, gata să-mi descopere în purtări cel mai mic semn de slăbiciune. Şi când o să vină ziua aceea, când o să fiu atât de bătrân şi de slab încât n-au să mă mai respecte, îl vor renega o dată cu mine şi pe Isus, pe care l-am adus printre ei.

Se privi în oglinjoara parabolică. De mult nu se mai rădea, obiectul devenise inutil şi putea să-l dăruiască oricui i-ar fi plăcut, poate lui Oal-Tsequal. Ar fi eliminat astfel marea tentaţie ce-l cuprindea uneori, de a cerceta semnele devastării pe care timpul, timpul de pe Geron, le imprimase pe chipul său. N-avea încă patruzeci de ani, dar imaginea care îl fixa din partea cealaltă a oglinzii era aceea a unui moşneag zbârcit.

Misionarul suspină. Eusebio venise lângă el cu paşi uşori şi lenţi, iar ochii săi mari, galbeni şi depărtaţi îl priveau întrebător.

— Aia, zise iarăşi, arătând spre colţul încăperii. E ziuă şi soţia ta mai doarme încă. De ce ?

În silă, părintele Francisco se apropie de salteaua de paie. Ar fi vrut să se aplece şi s-o trezească pe Elvira, scuturând-o uşor de braţ. Dar după el, în spatele lui, simţea privirea fixă şi insolentă a lui Eusebio.

Se întoarse pentru o clipă. Cei doi ochi mari, de bufniţă îl aţinteau plaţi, aproape lipsiţi de cornee. Părintele Francisco

lovi cu piciorul în spatele femeii adormite.

— Scoală-te, strigă cu o voce prefăcut furioasă. Nu eşti bună de nimic ! Scoală-te şi treci imediat la treabă !

Creatura păroasă împinse pătura uşoară, din fibre vegetale şi se ridică în capul oaselor. Era goală, adică îmbrăcată numai în blana ei naturală, moale, care-i acoperea tot corpul. Epiderma era vizibilă doar în zona sfârcurilor tari şi albăstrui.

Părintele Francisco ridică mâna făcută pumn, gata să lovească. Elvira îi sărută un genunchi, apoi o zbughi rapid de sub privirea ameninţătoare a misionarului, afară din colibă. El o urmări până la ieşire, agitându-şi dezordonat mâinile. Strigă :

— Şi totul să fie în ordine până mă întorc, casa, biserica să fie curate şi să pui flori pe altar.

Eusebio părea satisfăcut.

— Putem pleca, zise părintele Francisco şi apucă traista.

Eusebio îi puse o mână pe braţ.

— Ce-i?

Eusebio arătă un loc anume de pe grindă, unde, agăţată de curea, atârna arma.

— E grea, observă părintele Francisco. Chiar trebuie s-o luăm ?

Încet, Eusebio încuviinţă din cap, de trei ori.

5

(timpul memoriei)

Instructorul lui preferat era părintele Lotario, un preot uscăţiv, de o statură remarcabilă şi cu aspect tineresc. Francisco îl simpatiză imediat, chiar de la primele lecţii, poate pentru că felul său de a vorbi, concis, dar armonios, extrem de simplu şi totuşi atât de bogat în imagini, aducea cu o muzică limpede, fără pete de umbră.

Şi părintele Schubach era excelent. Cu el, matematica devenea într-adevăr un joc pentru copii. Dar nici părintele Orlowski nu stătea mai prejos, chiar dacă uneori Teologia Dogmatică îi chinuia mintea de copil ca o jivină cu mii de ace. Mai erau părintele O'Rehilli, părintele Loren-zini şi toţi ceilalţi,

lingviştii, experţii de latină, de greacă, de ebraică şi de aramaică, filologii, inşii aceia ceva mai aparte pentru care vocalele nu contează, iar consoanele nu prea au importanţă.

Francisco învăţa de la toţi, absorbea cunoştinţele ca un hidrofor şi digera mereu cu nesaţ, sprijinindu-se pe o monstruoasă memorie şi pe o predispoziţie naturală ce-i permitea să asimileze cu extremă uşurinţă fiecare aspect al cunoaşterii.

Nu mai avea parte de roboţi, slavă Domnului ! Nu mai existau cartelele perforate, testele acelea şi problemele-capcană. În seminarul de la Civitas domnea suveran cuvântul, măsură a tuturor lucrurilor. Iar obiecţiile şi îndoielile, contestările, ipotezele alternative, chiar dacă blasfematoare, erau întotdeauna bine primite, aproape solicitate.

Într-o zi, Francisco apucă tomul *Enchiridion Patristicum* şi, în mod necuviincios, îl lăsă să cadă pe catedra părintelui O'Rehilli.

— Toate astea mi se par timp pierdut. La ce-i bun Origene ? La ce-s buni Clement şi TertuUian ? Ce rost are să-i mai analizăm şi să-i comentăm azi pe Augustin, Irineu şi Vasile, pe Policarp, pe cei trei Grigorie, pe Epifaniu şi Chirii, pe Ciprian, pe Lactanţiu şi pe Fulgenţiu ?...

Părintele O'Rehilli rămase netulburat. Luă cartea şi i-o înapoie lui Francisco, însoţind gestul cu un zâmbet vag şi melancolic.

— Cândva, tu însuţi ai putea fi Augustin, îi zise, sau Tertulian, sau Vasile. Într-o bună zi, ai putea simţi că totul se clatină în jurul tău, scufundându-te, în ziua aceea, în mlaştina îndoielii. Cine-ar mai reuşi să te scoată din nămol, dacă nu tot Părinţii Bisericii ? Cine, dacă nu cei care au stat vreme îndelungată în cumpănă pe marginea prăpastiei ? Cine, dacă nu aceia care şi-au ascuţit sufletul pe briciul rătăcirii ?

— Dar Părinţii Bisericii au greşit uneori, obiectă el cu o urmă de intoleranţă în glas.

— Tocmai de asta ! replică părintele O'Rehilli. Cunoaşterea greşelilor lor te va feri de greşeală. Căci credinţa e un dar de la Dumnezeu, dar mai este şi neîntreruptă cucerire şi supraveghere a gândirii tale şi a gândirii altora.

Una dintre problemele ce-l frământaseră cel mai mult pe parcursul lungului său noviciat fu cea privitoare la crearea omului, la originea şi evoluţia sa. Părintele Lotario reuşi să-i alunge orice dubiu :

— Scriptura e cuvântul lui Dumnezeu şi, în această calitate, este adevăr. Dar tu ai să te pleci la interpretarea literală doar atâta vreme cât aceasta ar reuşi să ţină în şah cele mai evidente opinii ale ştiinţei. În caz contrar, vei părăsi cuvântul scris şi te vei încrede în afirmaţiile ştiinţei, fiindcă ştiinţa şi Scriptura nu se pot contrazice, de vreme ce adevărul e unul şi vine întotdeauna din Logos. Aşa că nu te întreba dacă Adam a fost cu adevărat unul singur, ori au fost mai mulţi, nu te întreba dacă omul, înainte de a fi om, a fost animal printre animale. Darwin, Lamarck, De Vries sunt nume fără importanţă. Ceea ce contează este intervenţia divină : dacă doctrina evoluţiei e adevărată, atunci e adevărat că Dumnezeu din ceruri a intervenit într-un anumit stadiu al acestei evoluţii şi, implantând suflet în animal, chiar în momentul acela l-a creat pe om.

— Dar în Geneză scrie că...

— Cel care a scris Geneza era un om al timpului său şi, deşi inspirat de Dumnezeu, nu se putea exprima decât în cuvintele cu care s-a exprimat. Aşa că nu-ţi bate capul cu situarea Paradisului Terestru, pe care tradiţia ar vrea să-l plaseze între Tigru şi Eufrat, în Asia Mică a planetei-mamă. Omul putea să apară, în noaptea timpurilor, într-o lume foarte îndepărtată a unei alte galaxii, de unde să fi fost apoi alungat ; există diverse teorii care pretind că explică propagarea vieţii în spaţiu şi toate pot fi valabile, contradicţia cu Scriptura e numai aparentă.

Mai era problema chinuitoare a hiperspaţiului şi a vitezei luminii, o limită de netrecut în fizica lui Einstein. Nu era o chestiune teologică, dar ajunsese la fel de tulburătoare, ba mai mult, scandaloasă în concreteţea ei şi pentru consecinţele sale practice. Termenul de „scurtătură", folosit în general pentru a furniza o explicaţie, suna vag şi metaforic. Pe de altă parte, era aproape imposibil să explici în plan teoretic cum se puteau parcurge în câteva săptămâni distanţe de sute şi mii de ani-lumină. Se cereau noţiuni de

matematică superioară, monopol al specialiştilor şi al celor preocupaţi de asemenea cercetări. Dar părintele Lotario tot reuşi să depăşească obstacolul, în ziua când, cu o hartă stelară sub braţ, îl luă de mână pe Francisco şi-l conduse în laboratorul de biologie, printre schelete, machete de histologie şi secţiuni anatomice.

Părintele Lotario atârnă harta stelară la capătul unui suport, lângă o planşă înfăţişând cavitatea abdominală.

— Spaţiul e ca un intestin, zise, îngăduindu-şi un zâmbet straniu. E ca un tub care se suceşte şi se răsuceşte pe lângă sine, în spirale bizare, după legi necunoscute încă.

Arătă spre planşă.

— Observi cum două puncte care pe traiectul intestinal se află, să zicem, la trei metri unul de altul, în realitate, prin efectul încolăcirii, ajung la câţiva milimetri. Ei bine, aşa se întâmplă şi cu traseele stelare. Uită-te la hartă. Steaua Arcturus se află la aproximativ patruzeci de ani-lumină în spaţiul tridimensional, dar, prin efectul retorsiunii, devine foarte apropiată de fiecare dată când se reuşeşte intrarea pe „scurtătură". Aceste scurtături există şi nu există, într-un cuvânt sunt contingente. Tu ştii ce înseamnă contingent, nu-i aşa ?

Francisco, citându-l pe sfântul Toma, repetă din memorie :

— *Contingens est quod potest esse et non esse.*

— Excelent. Uită-te acum la constelaţia Centaurului. În spaţiul absolut, e cea mai apropiată de sistemul nostru solar. Şi totuşi, nu se poate ajunge la ea, fiindcă în punctul acesta din spaţiu nu există scurtături.

Părintele Lotario îşi trecu delicat degetele pe după ureche.

— Mai sunt apoi traiectorii indirecte, continuă el. Uite, ca să dau un exemplu, planetele stelei Vega. O scurtătură directă nu există. Însă putem ajunge cu uşurinţă la ele îndreptându-ne spre Alfa Eridani, altfel spus îndepărtându-ne, ca s-o cotim apoi pe culoarul ce leagă Eridanul de Vega. În sfârşit, harta spaţiului relativ e destul de complicată, dar cu puţină răbdare putem totuşi să-i dăm de capăt şi să ne orientăm cu o oarecare siguranţă.

— Însă e vorba mereu de scurtături contingente, observă Francisco, cu emoţie în glas. Astăzi coridoarele sunt deschise, mâine s-ar putea închide pe neaşteptate, după un plan al lui Dumnezeu pe care noi, oamenii, poate că nu l-am putea ghici sau prevedea niciodată...

— Exact ! fu de acord părintele Lotario. Dar de ce să ne legăm la cap înainte de a ne durea ? Dacă Domnul vrea, poate şterge întreg universul într-o clipită. Însă, la drept vorbind, n-ar fi cinstit să încrucişăm braţele şi să ne lenevim numai pentru că o asemenea eventualitate nu poate fi împiedicată dinainte. Trebuie să avem încredere în Providenţă, băiete. De altfel, în o sută de ani, s-a întâmplat o singură dată ca un culoar să se închidă în mod repetat...

— ...provocând astfel pieirea unui întreg sistem planetar, completă Francisco. Rigel e acolo, pe cer, şi străluceşte mai tare ca oricând, dar acum e terminată, nu se mai poate ajunge la ea. Iar planetele îi sunt ca şi moarte, distruse de capriciul lui Dumnezeu...

— Nu-i adevărat ! strigă părintele Lotario. Lumile acelea nu mai comunică cu noi, însă nu de asta sunt pierdute, deoarece cuvântul lui Dumnezeu a ajuns acolo şi sămânţa a încolţit, a dat roade. Biserica e universală : unde ajunge, mântuie pe veci.

Aşa era părintele Lotario, nu admitea insuccese, pentru el exista mereu un revers al medaliei, un amănunt care, dându-i-se proporţii, regla conturile. Francisco nutrea pentru el o admiraţie nemărginită şi o afecţiune sinceră, care crescu peste măsură atunci când preotul, într-un moment de vacanţă spirituală, îl învăţă să joace şah.

La drept vorbind, Francisco cunoştea jocul şi îl practica aşa cum făceau toţi seminariştii, în pauzele dintre o lecţie şi alta, de-a lungul porticului ori în sala de recreaţie. Însă juca fără entuziasm, mai mult ca să le facă pe plac superiorilor care recomandau jocul pentru seriozitatea şi curăţenia lui, dar mai ales fiindcă nu lăsa nimic la voia întâmplării.

Părintele Lotario îl introduse însă, fără să vrea, în veritabilul sanctuar al jocului bazat pe un sistem filosofic. Astfel, Francisco cunoscu fiorul îndelung al analizei, vârtejul logicii consecvenţiale, beţia invenţiei şi fericirea spasmodică a

verificărilor triumfale.

Părintele Lotario încercă imediat să-şi repare greşeala. Îşi dăduse seama că Francisco era de-acum ca posedat de un demon, îşi neglija studiul şi orice altă înclinaţie, prins într-un mecanism ce nu mai lăsa loc pentru nimic şi care-l absorbea cu totul. Dar dojenile pline de mâhnire ale preotului şi poruncile lui căzură în gol. Mintea lui Francisco urmărea necontenit succesiunea căsuţelor albe şi negre, combinaţiile îndrăzneţe ale pieselor, brutalitatea seacă a finalurilor, şi asta mereu, clipă de clipă, în timpul lecţiilor, în refectoriu, în camera pe care-o împărţea cu colegii lui de curs. Până şi somnul îi era agitat, căzut în chinul căutării febrile. Nopţile sale erau populate de cai ce-l atacau, de turnuri care îi blocau paşii, de nebuni capabili în orice clipă să-l străpungă. Şi de regine, ca nişte monştri înfometaţi, gata să-l înghită.

În perioada aceea venise să-l viziteze maică-sa, împreună cu părintele Gonzales. În cinci ani, era pentru a doua oară că venea la el ca să-i trezească amintiri de-acum pierdute, aproape transformate în nişte banalităţi fără consistenţă. Simţi o duşmănie surdă faţă de femeia aceea măruntă, cu ochii negri, derutaţi, cu mâinile ei aspre ce se mişcau necontenit să-i aranjeze bluza, dintr-o rămăşiţă de grijă maternă.

Consuelo deschise poşeta şi scoase de acolo un ştiulete depănuşat.

— Recolta a fost slăbuţă, zise ea cu voce cântată. Tata e puţin obosit, dar se simte bine, crescătoria merge excelent. Ţine ştiuletele ăsta, pune-l la capătul patului lângă crucifix şi-ai să vezi că spiritele răului n-or să se apropie de tine.

Simţi ranchiună şi faţă de părintele Gonzales, pe care-l vedea prins în vorbă cu părintele O'Rehilli, cu părintele Sickert şi cu părintele Lotario. Şi foarte greu îi suportă mângâierea pe creştet din momentul despărţirii.

Apoi, când în sfârşit plecară toţi, se aşeză la masa lui de lucru şi deschise volumul *Despre cuvântul întrupat.* Încercă să citească, să se concentreze, dar sfârşi curând prin a se lăsa ademenit de abisala frumuseţe a finalului cu rege şi doi cai contra rege şi pion. Construi mental toate variantele posibile, era destul să închidă ochii ori să-şi îndrepte privirea către un

punct oarecare de pe perete, că tabla de şah îi apărea dinaintea ochilor, dominantă, cu claritatea unei imagini eidetice.

Părintele Lotario se iluzionase la început că, pentru a-l smulge pe Francisco de la joc, era suficient să-i interzică să se apropie de tabla de şah. Curând însă îşi dădu seama de fantastica memorie vizuală pe care o avea băiatul. Atunci îl luă deoparte şi-i ţinu a mia predică.

— Ai calităţi de campion, acceptă părintele Lotario în silă. Ele erau în tine, amorţite, în letargie, iar eu, prostul de mine, ţi le-am trezit, le-am ridicat la putere şi la nenumărate semnificaţii. Pentru asta îi cer iertare lui Dumnezeu şi mă rog ca sufletul tău să nu se piardă. Jocul de şah e diabolic, Francisco !

— Atunci de ce m-aţi învăţat ? De ce jocul ăsta, despre care acum spuneţi că-i diabolic, îl recomandaţi ca joc moral prin excelenţă ?

Părintele Lotario îşi duse o mână după ureche, gest instinctiv pe care-l făcea întotdeauna când i se puneau întrebări încuietoare.

— Trebuie făcută diferenţa, zise după o lungă pauză de perplexitate. Sunt trei moduri de a juca şah. Primul e acela pe care îl practică proştii, care cunosc regulile jocului, dar mută piesele fără să se gândească, abandonându-se întâmplării şi speranţei, ca şi cum ar fi vorba de zaruri. Aceştia nu riscă, de bună seamă, să se piardă, într-atâta de superficial se uită la tabla de şah. Al doilea mod, slavă Domnului, cel mai frecvent, e cel ce acordă jocului importanţa cuvenită, un omagiu adresat armoniei şi frumuseţii structurilor sale care ating sublimul, dar fără a te lăsa prins în capcană, fără a îngădui vreodată ca jocul să devină gândul dominant. Astfel stăpânit, jocul e perfect educativ şi de asta îl recomandăm...

— Iar al treilea mod ? anticipă, cu un aer de insolenţă, Francisco.

— Al treilea mod e al tău, cel pe care-l urmezi de la o vreme. Tu joci cum au jucat mereu marii jucători din toate timpurile : cu sufletul ! Şi asta nu-i bine, Francisco, întrucât, făcând aşa, joci şi atunci când nu joci, nu eşti tu acela care stăpâneşte jocul, ci jocul, adică diavolul, te stăpâneşte pe

tine.

Francisco zâmbi.

— Părinte, nu vi se pare că exageraţi ?

Părintele Lotario îşi înălţă capul cu un sentiment de îngrijorare. Pentru o clipă, ochii lui albaştri avură o strălucire de fiară, ca ascuţişul unei lame. Dar faţa îi reveni imediat la obişnuita expresie de severitate îngăduitoare.

— Toţi cei care-au jucat şah cu sufletul au sfârşit jalnic. Morphy a murit nebun, Alehin era un sadic, alcoolic, spărgea tablele de şah şi urina prin sălile de concurs, Torres umbla în pielea goală, iar Steinitz era atât de cufundat în megalomania sa, încât pretindea că poate juca şah cu Dumnezeu, dându-i un pion avantaj. Şi ceilalţi, toţi ceilalţi, chiar dacă n-au căzut în astfel de extravaganţe evidente ori anomalii vătămătoare, au dus totuşi o viaţă excentrică şi agitată. Uită-te la Rheza Ferdusi, cel mai mare campion al tuturor timpurilor, care a învins până şi computerele cele mai sofisticate. În ultimele luni ale vieţii, umbla ca un cal, doi paşi înainte şi al treilea la stânga sau la dreapta, după cum îi sugera inspiraţia lui bolnavă. Aşa că eu te implor, dragul meu Francisco, să abandonezi jocul ori să-l practici cu detaşarea cuvenită, aşa cum se cade s-o facă orice spirit sănătos şi raţional. *In medio stat virtus.*

— Părinte, se apără Francisco, desfăcându-şi braţele. Îmi vorbiţi de parcă aş fi un campion afirmat, iar eu nu-s decât un începător care n-a participat încă la competiţii ori turnee...

— Valoarea rezultatelor n-are nici o importanţă, îl întrerupse părintele Lotario. Tot răul e în spiritul cu care se abordează jocul. Pot exista preoţi şahişti, dar nu şahişti preoţi. Înţelegi ?

A doua zi, printre paginile *Theologiei Moralis,* Francisco găsi o notiţă scrisă cu grafia măruntă şi nervoasă a părintelui Lotario. Titlul era cât se poate de clar : *Răul jocului de şah, cugetările unui ecleziast necunoscut din veacul al şaptesprezecelea,* The Harleyan Miscellany, Londra, 1811.

Francisco citi o confesiune zguduitoare : „M-a făcut să pierd timp, aproape tot timpul. Câte ore preţioase, ce nu se vor mai întoarce niciodată, am dedicat acestui joc diavolesc ! Când am reuşit s-o sfârşesc cu el, n-a sfârşit-o el cu mine. M-a

urmărit în oficiul meu, în amvon. Rugându-mă şi predicând, jucam şah în minte, mai preocupat decât dacă aş fi avut o tablă de joc în faţa ochilor. Pentru el mi-am călcat hotărâri solemne, jurăminte şi promisiuni. Mi-am rănit conştiinţa şi mi-am pierdut liniştea. Am făcut triste reflecţii în legătură cu asta şi descopăr că, dacă aş muri chiar acum, imaginea acestui joc m-ar tulbura foarte tare, silindu-mă să-mi plec privirea. Despre faimosul Jan Huss am citit la viaţa mea că se gândea cu nespusă tulburare la vrăjitoria neomenească a acestui joc. Jocul căruia m-am dedicat a fost sursa multor păcate, pasiuni, conflicte şi vorbe goale, dacă nu chiar minciuni, atât pentru mine cât şi pentru adversarii mei. Din pricina lui mi-am neglijat datoriile faţă de Dumnezeu şi faţă de oameni..."

Francisco mototoli hârtia şi coborî în sala de recreaţie. Acolo era Sebastian din Pueblo Pequeño, colegul său de cameră, jucând şah cu Hans Pircker, iar la masa de alături Kochanowski şi Zielinski, scufundaţi într-un final de pioni. Câteva minute se uită la ei cu o indiferenţă simulată, privirea îi pendula de la o masă la alta, apoi se retrase în săliţa învecinată, unde patru seminarişti făceau zarvă în jurul unei mese de ping-pong. Când îi veni rândul, încercă să joace şi el, dar bătăile repetate ale mingii n-aveau nici un sens, erau un paleativ, ca şi cum ţi-ai suge degetul.

Se întoarse în sala mare, trase un scaun la masa lui Kochanowski şi se aşeză să urmărească finalul, care promitea să dureze destul de mult, fiindcă era limpede că nu putea fi decât remiză. Cum nici unul dintre cei doi nu voia să cedeze, jocul, forţat prin greşeli alternative, părea câştigat ba de unul, ba de celălalt. Se stăpâni cu greu să nu-i ia la bătaie pe nişte jucători atât de nepricepuţi.

Mai târziu coborî Van Buren, bestia neagră. Hendrik Van Buren studia în cursul superior şi cunoştea jocul ca-n palmă. De doi ani era campionul indiscutabil al seminarului din Civitas, dar jocului său, din câte i se părea lui Francisco, îi lipsea fantezia, n-avea nimic transcendental, cel puţin în plan strategic. Din punct de vedere tactic, însă, era foarte puternic. Dar tactica lui era odioasă, bazată pe mici subterfugii, pe şmecherii mărunte şi abateri de la regulament.

De pildă, obişnuia să tulbure concentrarea adversarului, făcându-şi de lucru pe tabla de şah sub pretextul că vrea să aranjeze mai bine piesele în centrul căsuţelor. Iar dacă mişca un cal, îl punea sistematic cu botul îndreptat în altă direcţie decât cea în care se ducea cu adevărat bătălia. Mici viclenii, în fond, dar foarte utile ca să deruteze jucători mai puţin experimentaţi. Şi apoi, faptul că fluiera în timp ce adversarul se afla la strâmtoare, bâjbâind, era de-a dreptul enervant.

Francisco îl ura. Îl ura mai ales pentru îngâmfarea şi aerele pe care Van Buren şi le dădea cu orice prilej, în neîntrerupta sa goană după avantaje, şi pentru felul cum simula că-i distrat şi neatent, când în realitate se juca foarte încordat de-a pisica şi şoarecele.

Între timp, Sébastian pierduse partida cu Hans Pircker şi-şi agita mâinile la înălţimea urechilor, ca spre a spune că în jocul acela făcuse nişte gafe enorme. Se îndepărtă vociferând, însă vesel şi pus pe glume, de parcă partida nu l-ar fi privit pe el, ci pe un altul.

— Joci ? întrebă Van Buren, adresându-se lui Pircker.

Neamţul îşi aranjă şuviţele de păr cânepiu, căzute pe frunte şi făcu semn că nu.

— Pentru mine e târziu, răspunse sec. Mă duc să studiez.

— Dar tu? întrebă Van Buren, uitându-se de data asta la Francisco. Nu vrei să joci, tinere spaniol ? Dacă punem pe picioare o Ruy Lopez, îţi dau un turn avantaj.

O palmă n-ar fi durut mai tare. Francisco găsi totuşi puterea de a se stăpâni şi întrebă cu răceală :

— Care turn ? Al damei sau al regelui ?

— Care vrei tu, surâse Van Buren.

— Am întrebat : care ? Hotărăşte-te, Hendrik. Turnul damei sau turnul regelui ?

Van Buren ridică din umeri, distrat.

— Normal, al damei.

Francisco se ridică în picioare.

— Ascultă aici, Van Buren. Acum nu joc cu tine, dar fii sigur că o să ne întâlnim în scurtă vreme, la concursul de sfârşit de an. Şi-o să jucăm la egalitate. Ai spus turnul damei... Află c-au să te-apuce sudorile reci şi-o să pierzi partida. Ai înţeles ? Am să-ţi dau mat. Şi ştii cu care piesă ?

Cu turnul damei, al meu !

Van Buren pufni, plin de suficienţă, dar gata să se înfurie.

În momentul acela apăru în pragul sălii părintele Lotario. Francisco se răsuci rapid şi se refugie în săliţa unde se juca tenis de masă.

— Morales a înnebunit, îl auzi pe Van Buren strigând. M-a sfidat, părinte ! A avut neobrăzarea să mă ameninţe că-mi dă mat cu o piesă anume. Ca şi cum aş fi un începător nenorocit !

Vocea liniştită şi împăciuitoare a părintelui Lotario ajungea la el ca o şoaptă. Apoi simţi mâna preotului pe umăr. Se întoarse brusc.

— El m-a provocat. Eu stăteam liniştit, nici nu mă gândeam la şah, dar el a început să se umfle în pene. O Ruy Lopez, a zis. Să facem o Ruy Lopez şi îţi dau un turn avantaj. Atunci eu...

— Ţie trebuie să-ţi stea mintea la carte, i-o tăie scurt părintele Lotario. Peste o lună ai examenele de teologie morală, de ebraică şi de patristică, pe care din pricina şahului nu le-ai luat în ultima sesiune.

— Şahul n-are nici o legătură cu asta, încercă el să se apere.

— Ba da, şi încă cum !

— Dar nu mai joc de luni întregi !

— E drept, admise împăciuitor preotul. Tu însă, în minte, joci toată ziua, poate că şi noaptea, când ar trebui să dormi. Te-a muşcat tarantula, Francisco. Dar eu te asigur că, dacă nu treci cu brio examenele, n-ai să participi la turneul final. Turneul e un premiu, nu un drept. Ne-am înţeles ?

6

(timpul memoriei)

Îşi petrecu o lună întreagă aplecat asupra cărţilor, străduindu-se cu mult sârg să se concentreze. Părintele Lotario avea însă toate motivele să fie preocupat : demonul ademenitor al jocului stătea la pândă în fiecare clipă, gata să-l îmboldească la cel mai mic semn de slăbiciune. Tentaţia de a

ceda era foarte puternică, dar Francisco strânse din dinţi şi ajunse în examene zăpăcit şi obosit şi, totuşi, în situaţia de a şi le lua fără nici o problemă.

Sosi, în sfârşit, mult aşteptata zi de reglare a conturilor. Dar mai întâi fu nevoie de un turneu de calificare, menit să-l desemneze, dintre opt candidaţi, pe acela care avea să-l înfrunte pe Van Buren, campionul actual.

Francisco învinse cu multă uşurinţă în primele şase partide, apoi îşi îngădui să facă remiză în ultima, cu Kochanowski, întrucât rezultatul n-ar mai fi putut schimba cu nimic clasificarea candidaţilor. În fond, contra lui Kochanowski jucă intenţionat cu nechibzuinţă, astfel că toţi cei de faţă — inclusiv Van Buren, care urmărea jocul cu o falsă nepăsare — avură impresia că mult lăudatul atac al lui Morales era de fapt aproximativ şi dus la voia întâmplării.

Lui Francisco nu-i plăcea că era nevoit să recurgă la asemenea expediente de tactică anticipată, dar a doua zi trebuia să-şi încrucişeze spada cu Van Buren. Îi convenea să joace *more solito* o partidă de atac, căci ce ocazie mai bună avea de a-şi vârî adversarul într-o eroare de apreciere generală, zăpăcindu-l şi punându-l pe o pistă greşită, făcându-l să creadă că atacurile lui erau un inofensiv foc de paie, care l-ar fi lăsat curând pe imprudentul combatant cu frontul slăbit şi descoperit ?

Împotriva lui Kochanowski dezlănţuise un atac extrem de violent, sacrificând două piese grele şi trei pioni ; era destul să facă o mişcare ce nu sărea tocmai în ochi, o mutare intermediară cu care s-ar fi pierdut un tempo, şi urma un mat forţat în cinci mutări. Dar Francisco nu făcuse mişcarea aceea. Nimeni nu observă nimic. Până şi părintele Lotario, care asista cu detaşare la partidă, rămase nepăsător la sacrificarea unei atât de ingenioase combinaţii, semn evident că nici el nu-şi dăduse seama de existenţa ei. Ba mai mult, părea că aprobă mişcarea prostească prin care Francisco îi oferise lui Kochanowski şansa de a reechilibra jocul.

Tânărul polonez văzu o minune în faptul că putea ieşi din cleştele care îl strângea. Din câteva mişcări, reuşi să restituie piesele sacrificate de Francisco mai înainte şi, ajungând la egalitate materială, propuse remiză. Francisco acceptă fără

să stea pe gânduri, ca şi cum s-ar fi grăbit să încheie o partidă cu deznodământul de-acum compromis.

Dintre cei ce asistau se ridică un murmur de dezapro-bare, care-l lăsă pe Francisco absolut indiferent. La celelalte mese se jucau alte partide de calificare, dar, oricare ar fi fost rezultatul lor, nimic nu mai putea schimba situaţia : el, Francisco, era jucătorul desemnat să-l înfrunte pe Van Buren, în partida finală pentru titlul de campion al seminarului din Civitas.

În noaptea aceea, dormi puţin şi prost. Piesele de joc apăreau pe neaşteptate din ungherele întunecoase ale cămăruţei pe care-o împărţea cu Sebastian şi cu Slavomir Mrozewski, transformată într-o absurdă tablă de şah cu planuri ortogonale, iar piesele erau enorme, fosforescente şi se mişcau după reguli bizare, derutante, gata să se modifice în orice clipă, încât combinaţiile printre care se învârtea prins ca într-o capcană sfârşeau prin a-l sufoca, nedându-i nici o portiţă de scăpare.

A doua zi era foarte calm. Goliseră săliţa unde se juca ping-pong, lăsând doar o măsuţă aşezată în mijlocul încăperii. Van Buren se afla deja acolo, tras la faţă şi palid ; privirea lui de un albastru lichid rătăcea neliniştită, neştiind unde să se oprească, iar în jur, unii şezând, alţii în picioare, stăteau preoţii seminarului din Civitas, cu un aer detaşat şi solemn. Părintele Ludlow şi părintele O'Con-nor de-o parte şi de alta a tablei de şah, părintele Van Blumen în picioare, dinapoia lui Van Buren, iar puţin mai încolo părintele Lorenzini, părintele O'Rehilli şi părintele Orlowski. Ceilalţi, împreună cu seminariştii, erau adunaţi în sala mai spaţioasă de alături, de unde urmau să vizioneze comod întâlnirea, graţie unei mari tabele electronice montate pe perete, gata să prezinte desfăşurarea partidei.

Pentru finală era prevăzută o singură partidă, în care adversarul campionului avea să joace cu albele. În caz de egalitate, titlul urma să rămână deţinătorului.

Francisco strânse cu răceală mâna lui Van Buren, în vreme ce părintele Schubach, desemnat arbitru al întâlni-rii, le făcea celor doi jucători recomandările de circumstanţă. Apoi, părintele Schubach dădu semnalul de începere.

Fără să mai aştepte, pe când lua loc în faţa lui Van Buren, Francisco împinse cu două căsuţe pionul din faţa damei. Replica adversarului său fu promptă, el împinse pionul în e6, intrând astfel în apărarea olandeză. Francisco ieşi cu calul regelui, Van Buren răspunse cu mişcarea previzibilă în f5. Atunci Francisco ieşi cu celălalt cal şi primi replica simetrică a calului negru în f6.

Decizia de a bloca înaintarea calului cu nebunul nu dură mai mult de o secundă, dar, la fel de iute, Van Buren îşi vârî nebunul său între calul blocat şi regină. Atunci Francisco luă calul. Celălalt luă şi el cu nebunul.

Primele mutări ale partidei fuseseră jucate foarte rapid, aproape mecanic, conform unor modele de mutări şi replici cu finalitate scontată. Era clar că cei doi adversari se bazau în acel moment pe un bagaj de cunoştinţe acumulate ; să se decidă pentru o mişcare sau alta era o simplă chestiune de automatism, de memorie pasivă, de experienţă mai mult sau mai puţin conştientă, ceva ce semăna mai degrabă cu jocul unor somnambuli decât cu o analiză lucidă, necesară şi în faza de deschidere.

În tăcerea încordată, apăsătoare, întreruptă doar de respiraţia greoaie a părintelui Orlowski, Francisco rămase pe gânduri câteva minute înainte de a muta cu două căsuţe pionul regelui. Fără ezitare, Van Buren îl captură cu propriul său pion aflat în f5.

Netulburat, Francisco i-l luă cu calul.

Fu rândul lui Van Buren să se agite, pradă indeciziei. Era evident că îl enervau destul de tare cei doi cai albi din mijlocul tablei de şah şi ar fi dat cine ştie cât să-l poată elimina măcar pe unul. Poate că în acest scop se decise, după ce zăbovi îndelung, să deschidă flancul pe partea damei, împingând pionul în b6.

Era o hotărâre tardivă. Francisco sări în e5 cu calul regelui, mişcare de atac ce ascundea multe capcane şi pe care Van Buren se gândi bine s-o neutralizeze prin rocadă. Bineînţeles, apărarea negrului era presată şi nu acţiona deloc în voia ei, dar Van Buren era obişnuit să joace în asemenea condiţii : îşi expunea în mod intenţionat flancul, invitându-şi adversarul la atac, apoi dădea contra-lovituri nemiloase. De

altfel, partida jucată de Francisco împotriva lui Kochanowski se sfârşise cu remiză tocmai prin derutarea adversarului, ceea ce-i confirma convingerea că el, Morales, era un jucător veleitar, cu atacuri puternice, dar ineficiente, ca nişte focuri de paie.

Francisco ieşi cu nebunul în d3, Van Buren îşi plasă nebunul în b7, mişcare pe care tânărul său adversar o găsi absolut inutilă. Dar de-acum începea să se contureze în mintea lui un plan îndrăzneţ. Era o combinaţie abisală, monstruoasă, în analiza căreia risca să se piardă şi datorită faptului că o ciudată agitaţie îşi făcuse loc înlăuntrul său, înfiorându-i până şi fibrele cele mai ascunse ale organismului.

Puse coatele pe masă şi îşi lungi gâtul, rămânând aşa, ţeapăn, vreo jumătate bună de oră. La Civitas nu existau ceasuri de turneu ; părintele Orlowski nu fusese niciodată de acord să le cumpere, părându-i-se că dădea astfel prea multă importanţă unui joc pe care el, personal, nu-l prea aprecia. Toate partidele se jucau fără teroarea timpului regulamentar, lăsând pe seama bunului simţ al jucătorilor rezolvarea eventualelor controverse. Cel mult, în partidele mai importante, era desemnat un arbitru. Rămânea la latitudinea acestuia să atenţioneze jucătorii care zăboveau peste intervalul permis, trăgând astfel de timp. Dar părintele Schubach părea el însuşi, de data asta, căzut în catalepsie, încât nu arăta nici cea mai mică intenţie de a-l mobiliza pe Morales.

Van Buren se înfurie. Fără să se mai ascundă, începu să pufnească şi să bată nerăbdător darabana pe masă. Deodată, se ridică şi porni să se plimbe pe alături, abia abţinându-se să nu-i adreseze cuvinte urâte şi înjurături lui Francisco, rămas nepăsător şi concentrat la analiza lui.

Când se decise, în fine, să iasă cu regina în h5, părintele Schubach îl pofti pe Van Buren să revină la locul său.

Campionul se uită cu dispreţ la regina albă ce trona pe coloana a opta, gata să lovească în căsuţa h7 îndată ce calul alb ar fi capturat nebunul, dând şah. Fără îndoială, negrul putea elimina periculosul cal cu nebunul din flanc, dar schimbul n-ar fi putut evita pierderea unei piese şi, poate, ceva şi mai rău. Van Buren preferă să menţină tensiunea şi să

mute dama în *el,* convins că salva astfel şi capra şi varza : dacă acum calul alb ar fi capturat nebunul, el ar fi mutat cu pionul, ca să-i permită reginei negre să apere căsuţa h7.

Dar planul lui Francisco era altul. Planul acesta prevedea un mare sacrificiu şi o serie întreagă de şahuri, în cele din urmă imparabile. Cu sufletul la gură de emoţie, într-un elan de fericire care îi inunda tot corpul, Francisco sacrifică dama, luând în căsuţa a şaptea şi anunţând matul în şapte mutări.

Un cor de exclamaţii înăbuşite izbucni din partea celor prezenţi. Până şi părintele Orlowski, care somnola, avu o tresărire, în vreme ce în sala de alături seminariştii din Ci-vitas întâmpinau cu voci excitate ultima mişcare a lui Francisco.

Van Buren se făcu pământiu. Se uita la tabla de şah cu priviri întunecate, ştergându-şi fruntea şi mâinile cu gesturi nervoase. Evident, începea să întrezărească puternicul şi inevitabilul atac dezlănţuit de tânărul său adversar.

Din momentul acela, partida nu mai avu istorie. Jocul era forţat, nu permitea alternative. Van Buren fu constrâns să ia, cu o mână tremurătoare, regina pe care albul i-o oferea ca jertfă. Abia atunci Francisco luă nebunul, dând şah dublu prin descoperire.

Van Buren păli cu totul când observă că revenirea regelui pe linia a opta era imposibilă din cauza matului care ar fi urmat prin saltul calului în g6. *Obtorto collo,* fu obligat să înainteze cu regele în căsuţa a şasea din coloana opt. Francisco îşi retrase calul din e5 la g4.

— Şah, anunţă el cu o voce incoloră. Încă cinci mutări.

Regele negru fu obligat să avanseze iarăşi în g5.

— Şah, anunţă din nou Francisco, ţâşnind cu pionul din faţa turnului. Încă patru mutări.

Van Buren n-avea încotro, se supuse forţei cu care ad-versarul îl obliga să mute în f4.

— Şah!

De data asta glasul îi ieşi din gâtlej ca un geamăt de plăcere, în timp ce ataca, avansând pionul în g3. Risca să fie sufocat de o imensă fericire.

Negrului îi rămânea accesibilă numai a treia căsuţă de pe linia nebunului regelui. Van Buren se execută cu îndărătnicie,

apoi dădu să se ridice cu intenţia clară de a abandona jocul. Dar părintele Schubach îl obligă să se aşeze la loc.

— Morales a anunţat şah-mat în şapte mutări. Ca să verificăm adevărul afirmaţiei sale, partida trebuie dusă până la capăt. E rândul tău, Morales.

Francisco dădu şah mutând nebunul în a doua căsuţă de lângă rege.

— Încă două mutări, declară triumfător.

Van Buren, care tremura ca frunza, cu un gest ce trăda silă şi repulsie, îşi adăposti regele în g2.

— Şah ! insistă implacabil Francisco, înaintând cu turnul. Nu mai ai decât o mişcare, Van Buren. Una singură.

Regele negru îşi isprăvi odiseea silită peste toată tabla de şah, ajungând pe prima linie.

— *Consummatum est,* şuieră Francisco şi se căi imediat de ieşirea sa, care putea suna ca un sacrilegiu pentru urechile delicate ale preoţilor prezenţi acolo.

Se adresă lui Van Buren :

— Acum o lună am jurat c-o să te bat, dându-ţi mat cu turnul damei. Turnul damei, îţi aminteşti ? Ei bine, încaseaz-o !

Francisco făcu ultima mutare : rocada mare, ce permise turnului damei să-l atace pe rege, de data asta fără nici o şansă de apărare.

După două ore, părintele Lotario îi ciocăni la uşă.

Rămăsese întins pe pat, încă epuizat, zăpăcit de câte bătăi pe umăr primise imediat după partidă, de nesfârşitele strângeri de mână, de elogii şi felicitări.

— Complimentele mele, zise părintele Lotario, sec.

Îşi trase un scaun şi se aşeză lângă pat.

— Ai jucat o partidă cu adevărat excepţională... o combinaţie atât de subtilă, de ingenioasă, cum rar poţi vedea. Chiar şi acum, toţi îţi comentează capodopera.

Nu răspunse. Refăcea în minte fazele mai importante ale partidei, încă ameţit de magica succesiune a şahurilor cu care îl bombardase pe Van Buren. Şi i se părea că aude un fel de dangăt de clopote, neîntrerupt, o muzică înălţătoare şi solemnă acompaniindu-i triumful prin izbucniri de foc. Părintele Lotario îl scutură cu putere de braţ.

— Dar, te întreb, îţi dai seama ce-ai făcut ?

Tonul vocii sale era acum diferit, era neliniştit şi agresiv. Francisco ieşi din starea aceea somnambulică în care se scufundase şi se uită la preot cu ochi miraţi.

— L-ai distrus pe Van Buren, continuă preotul pe un ton tăios. L-ai umilit, obligându-l să-şi plimbe regele pe toată tabla de şah, l-ai batjocorit…

— Am încercat doar să câştig o partidă în chip elegant, încercă el să se apere.

— Elegant ? Vrei să spui diabolic ! Jocul tău e corupt, Francisco, te laşi târât mereu de impulsuri satanice, ai ajuns să crezi că şahul e lucrul cel mai important de pe lume, ceea ce-i ca şi cum te-ai fi predat diavolului fără condiţii...

— M-am conformat logicii jocului...

— Cu alte ocazii ţi-am explicat ce pericole te pasc. Acum e nevoie de un jurământ solemn. Şi părintele Or-lowski e de aceeaşi părere. Trebuie să faci un legământ, Francisco. Trebuie să promiţi în faţa lui Dumnezeu — şi, spunând acestea, preotul îi flutură pe dinaintea ochilor un crucifix — să promiţi că niciodată n-ai să te mai laşi tentat de joc...

Francisco îl privea fix, nevenindu-i să creadă.

— Nu trebuie să mai joci, înţelegi ? striga acum părintele Lotario cu o voce răsunătoare. E vorba de salvarea sufletului tău. Şi-acum, jură, Francisco. Jură !

— Fie, jur. Jur în faţa lui Dumnezeu că niciodată…

— Jură în latină, bestie ! îi porunci părintele Lotario.

— Bine. *Juro, coram Deo, nunquam postea latrunculis ludebo. Solemne juro.*

Şi, cu o mână pe piept, iar cu cealaltă pe crucifix, repetă de trei ori :

— *Solemne juro. Solemne juro. Solemne juro.*

Partida : 1. d4, e6 ; 2. Cf3, f5 ; 3. Cc3, Cf6 ; 4. Ng5, Ne7 ; 5. N :f6, N :f6 ; 6. e4, f :e4 ; 7. C :e4, b6 ; 8. Ce5 O-O ; 9. Nd3, Nb7 ; 10. Dh5, De7 ; 11. D :h7+, R :h7 ; 12. C :f6+, Rh6 ; 13. Ceg4+, Rg5 ; 14. h4+, Rf4 ; 15. g3+, Rf3 ; 16. Ne2+, Rg2 ; 17. Th2+, Rg1 ; 18. O-O-O mat.

7

(timpul prezent)

Înălţat cu cincisprezece grade deasupra orizontului, un enorm soare portocaliu, brăzdat de dungi subţiri de culoarea azurului, se strecura printre frunzele mari, albăstrii, de koa-koa. Soarele de pe Geron.

Şi rouă, miriade de bobiţe argintii, perle sclipitoare pe tulpinile înalte şi prin vegetaţia măruntă ce creştea de-o parte şi de alta a potecii înguste.

După numai un kilometru, părintele Francisco simţi oboseala cuprinzându-i pieptul. Eusebio mergea înaintea lui, cu pasul sprinten şi săltăreţ, fără să ia seama la rouă care-i uda picioarele strâmbe şi păroase. Din când în când, se oprea o clipă.

Părintele Francisco înjură cu dinţii strânşi. Apoi mai înjură o dată fiindcă înjurase, obişnuinţă pe care-o avea de la o vreme, poate fiindcă pe Geron nu era nimeni să-i supravegheze conduita de creştin, ori poate că anumite frâne inhibitorii pur şi simplu nu mai funcţionau.

— Eusebio ! strigă, în cele din urmă, văzând că pierdea tot mai mult teren.

Cu paşi mari şi agili, geronianul se prezentă lângă el. Îl privi dezolat, dând de mai multe ori din capul lui enorm, cu ochi rotunzi şi umezi ce păreau doi sori galbeni.

Voia să-i dea arma, căci era foarte grea. Dar Eusebio făcu un semn de refuz. Pentru el fulminatorul era tabu, un lucru sfânt pe care nu l-ar fi atins pentru nimic în lume. Ridică braţele şi luă desaga din spatele părintelui Francisco. Şi-o puse pe umăr şi îşi reluă mersul metodic, istovitor.

— Eusebio ! strigă iarăşi părintele Francisco. Mai încet, Eusebio.

Sandalele îi erau scâlciate, pantalonii uzi până deasupra genunchilor şi dureri cumplite îi chinuiau gleznele, urcând prin picioare şi ajungând până la oasele spinării.

N-am să rezist, gândi, sunt o epavă, nu mai am putere, picioarele mi-s slabe şi nu mă mai ascultă, merg aiurea, după cum le vine.

Traversară Pădurea Mare, în întregime, până la limita

nordică. Soarele de pe Geron se înălţase acum la şaptezeci de grade deasupra orizontului. Vlăguit, părintele Francisco se întinse pe un covor de muşchi, la umbra copacilor koa-koa.

— Mănâncă, zise Eusebio, punând desaga lângă el. Eu mă învârt pe-aici să caut friptură pentru mai târziu.

Şi se îndepărtă în fugă, ţinând sarbacana de parcă ar fi fost o suliţă.

Părintele Francisco îşi masă umărul, pe locul unde cureaua armei îi produsese o amorţeală dureroasă. Apoi mâncă patru din chiftelele acelea greţoase, frământate cu sânge de tsubo. Luă plosca şi-şi udă gura cu două înghiţituri de apă. La urmă, zise :

— Isuse ! Isuse Cristoase !

Se întinse din nou pe muşchi, pupilele îi rătăceau prin smaraldul cerului. Un nor de păsări cu pene stacojii venea dinspre partea apuseană a orizontului. Într-o clipă, cu sutele, fură la zenit, deasupra privirii sale concentrate, ca o furtună de pietre încinse. Şi tot într-o clipă, cârâind şi bătând din aripi, dispărură în desişul pădurii.

Auzea cârâitul furios, încăierarea pentru fructele măslinii de koa-koa, un concert de sunete şi de ţipete, de zgomote şi lovituri de aripi însoţind disputa vorace.

Apoi se lăsă tăcerea. O păsărică albastră, numai pene fluturătoare, zburătăci pe lângă el, uşoară ca un fluture. Fără teamă, i se aşeză pe degetul mare de la piciorul stâng. O clipă, rămase nemişcată, în echilibru pe picioruşele subţiri ca nişte ace, apoi coborî pe gleznă, urcă în salturi pe gambă, trecu de genunchi şi, avansând de-a lungul coapsei, ajunse la încheietura piciorului. Acolo rămase nehotărâtă, poate atrasă de sclipirea fermoarului ce închidea cămaşa misionarului ori ademenită de reflexele metalice ale armei aşezate pe muşchi.

Părintele Francisco se ridică în capul oaselor. Pămătuful de pene zbură, dar fără teamă, se învârti de două-trei ori pe lângă capul omului, apoi, printr-o bătaie rapidă din aripi, se îndreptă spre tufişurile de la marginea dinspre pădure a savanei.

Francisco se frecă la ochi. Apoi râgâi îndelung, ducându-şi prosteşte mână la gură. Privi în stânga, la albastrul întunecat al pădurii pe care tocmai o traversaseră, în

dreapta, la savana cu tufişuri dese, galbene şi roşcate, risipite pe o distanţă de trei-patru kilometri, apoi la norul de aburi violeţi, fumegând deasupra mlaştinii, cale de încă cinci kilometri de teren neted, dar suspect. Urma o câmpie ierboasă care sfârşea sub povârnişurile unui şir de coline de culoarea antracitului.

Părintele Francisco suspină. Geron era o planetă mare şi frumoasă, cea mai frumoasă în valoare absolută dintre deloc puţinele vizitate de el, mai frumoasă ca Marte, mai frumoasă ca Sigma-38, ca Tau-II şi Alfa Eridani. Mai frumoasă chiar şi decât vechiul Pământ, lumea unde apăruse specia umană şi care acum ajunsese o sită de plasticiment şi sticlă polarizată, deşi cândva fusese un paradis zâmbitor, cu păduri şi câmpii fertile.

Sigur, Geron era o planetă de vis, sărbătoare a culorilor, rezervor de elanuri vitale şi, în plus, avea un caracter familiar, cel puţin în aparenţă. Însă toţi fugeau de ea ca de un blestem, nu atât din pricină că se afla la marginea traseelor stelare, cu legături în cel mai bun caz semestriale, cât mai degrabă şi îndeosebi pentru o particularitate a sa, imposibil de remediat. Preafrumosul Geron era un loc unde viaţa ardea şi-l usca pe om într-o clipă, ca o văpaie. Era Gheena spaţiului, spectrul bătrâneţii, fiindcă un an de pe Geron echivala cu zece ani obişnuiţi. Poate că aerul era prea încărcat de oxigen, poate că radiaţiile solare interveneau în metabolism, ori poate... Cunoştinţele ştiinţifice nu-i ajungeau părintelui Francisco ca să explice mulţumitor fenomenul. Un fapt era însă sigur : pentru cei ce nu erau indigeni, Geron însemna bătrâneţe precoce, o poliţă în alb de achitat la banca Morţii.

Şi totuşi, în urmă cu doi ani — doi sau douăzeci ? sau poate patruzeci ? — acceptase, din iubire ori de nevoie, să-şi consume existenţa în lumea aceea strălucitoare, dar care era totodată un incurabil vampir.

Mintea lui călătorea acum în trecut, imaginile veneau şi plecau într-un soi de semitrezie, iar aerul era plin de trosnete pluşate, neîntrerupte, ca şi cum nişte creaturi vagi şi-ar fi anunţat o nejustificată prezenţă.

Apoi se întoarse Eusebio. Avea un whasquatz pe după gât, purtat ca o eşarfă. Şi un tsubo încă viu, pe care-l ţinea de

urechi.

— Mănâncă, zise Eusebio. Acum avem mâncare pentru două zile.

Părintele Francisco se frecă iarăşi la ochi. Mângâie arma lucioasă şi netedă, aşezată cu grijă pe iarbă, în vreme ce privirea lui porni să rătăcească împrejur, de la cupola luxuriantă a arborilor koa-koa la tufişurile galbene ale savanei, de la aburul violet al nevăzutelor mlaştini la profilul îndepărtat al colinelor de antracit.

Eusebio aprinsese focul şi acum jupuia prada. Erau două exemplare tinere, cu carne fragedă, şi-i fură de-ajuns câteva minute ca să le prăjească.

Părintele Francisco se îndepărtase cu câţiva metri : îl scârbea mirosul acru al grăsimii picurate pe flacăra sfârâitoare. Ar fi vrut să meargă şi mai departe, să mărească distanţa dintre el şi frigarea aceea puturoasă, dar Eusebio îl chema deja prin gesturi insistente.

Îi întinse o bucată mare de friptură înfiptă într-un băţ. Ţinându-şi respiraţia, părintele Francisco se apucă să mănânce în silă, ajutându-se cu degetele ca să desprindă carnea de pe os, fiindcă doi incisivi şi caninii i se cam clătinau.

— Prietenul ăla al tău, zise, are un nume pe care nu pot să mi-l amintesc.

— Cine ? Oal-Tsequal ?

— Da. E un şef însemnat?

Eusebio încuviinţă.

— Oal-Tsequal are *ohla-kloha* puternică şi toţi îi datorează supunere. E un mare şef...

— Uite, chiar asta voiam să aud din nou. Dacă îl conving pe el, au să vină şi ceilalţi ?

— Da. Îl convingi pe Oal-Tsequal şi toţi ceilalţi au să vină.

Pe chipul părintelui Francisco pluti efemer o expresie de satisfacţie intimă. Cu gesturi mecanice, duse mâncarea la gură, dar imediat îşi întoarse capul într-o parte, cuprins de greaţă. Puse bucata de friptură pe o frunză mare de koa-koa.

— Mănâncă, îl mustră Eusebio. Dacă nu mănânci, *ohla-kloha* ta are să slăbească, o să devină mică şi nesigură, ca a unui copil.

Scutură din cap, într-un repetat semn de refuz. Eusebio reveni însă la datorie :

— Mănâncă, părinte, rosti cu vocea lui insistentă. Trebuie să trecem prin mlaştini, unde mii de lighioane rele stau ascunse prin nămol şi printre plantele de apă. Trebuie să urcăm pe coline înainte de apusul soarelui...

Înghiţi o bucată de friptură, fără s-o mestece. Apoi râgâi zgomotos şi se întinse pe iarbă.

— Lasă-mă să dorm, ceru el. Am nevoie de odihnă. Tu stai de pază pe-aici şi trezeşte-mă când... când umbra copacilor koa-koa atinge tufele alea, ne-am înţeles ?

Închise ochii şi adormi aproape imediat. La început apărură fluturi şi lapislazuli, un nisip roşu extrem de mărunt şi roci ascuţite, pumnale de sticlă sub o sclipitoare nemărginire de stele, pluşul negru al spaţiului şi diamantele montate pe bolta cerească.

Sub întruchiparea unui vis lucid, dominant, copilăria aproape uitată, îngropată într-o întreagă avalanşă de deşeuri, presa ca un vulcan să-şi deschidă o breşă şi să dea astfel năvală în conştiinţă.

8

(timpul memoriei)

Tatăl său, Felipe, muri cu o săptămână înainte ca el să fie hirotonisit.

Cât dură drumul de la Civitas la Alborada Nueva, pe Francisco îl tortură o dilemă fără ieşire. Nu reuşea să înţeleagă dacă indiferenţa cu care primise vestea se datora unei insensibilităţi structurale sau educaţiei speciale căpătate în cei peste zece ani de seminar, unde toate emoţiile se filtrau printr-o grilă lăsând prea puţin loc elanurilor pământeşti.

Un fapt era sigur, tatăl său murise şi el nu simţea nici un pic de părere de rău, de parcă doliul ar fi fost al altcuiva, iar problema asta se putea rezolva, la urma urmei, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, ca şi cum familia şi amintirile din copilărie ar fi fost lucruri fără importanţă, episoade gratuite, accidentale şi, prin urmare, ireale şi fantomatice.

Se ruşină, descoperindu-se obtuz şi blindat în faţa unui eveniment ce-ar fi trebuit să-l răscolească, şi scormoni disperat prin memorie în căutarea unui lucru care, într-un fel sau altul, să-i fi putut angaja sufletul într-un marasm emoţional, oricât de mic, dar sincer şi incontestabil. Oricât căuta însă în trecut, mergând până în zilele cele mai îndepărtate când tatăl său era uriaşul numai bun de luat drept model, nu găsi nimic care să-i trezească măcar un fragment de emoţie, o strângere de inimă. Sau, mai bine zis : creierul îi sugera o atitudine de devotament şi de respect, chiar de veneraţie, în vreme ce inima rămânea surdă, nu se putea implica.

La Alborada Nueva îl aştepta Don Cayetano. Cineva din Civitas trebuie să-l fi anunţat că soseşte.

Urcă în automobilul de teren, poate acelaşi în care în urmă cu zece ani îl însoţise părintele Gonzales la plecare, dar rămase indiferent lângă şofer, privind cu nepăsare peisajul prăfos ce-ar fi trebuit să trezească în el o grămadă de amintiri.

Doar când îşi revăzu mama, simţi înlăuntrul său o furnicătură care-l tulbură pentru o clipă şi-l sperie. Consuelo era acum o femeie gârbovită şi slabă, aerul de pe Marte o uscase, o transformase într-o mumie. Doar ochii negri, deşi scufundaţi între pungile şi ridurile cărnii fleşcăite, fără culoare, străluceau încă de un orgoliu neîmblânzit.

— Cum s-a întâmplat ? întrebă el, încercând să imprime vocii un timbru de durere.

Consuelo ridică din umeri.

— S-a dus aşa, fără nici un semn. Ori poate c-au fost ceva semne : era obosit, neîncrezător, şi-apoi toate sforţările lui de a ţine crescătoria pe linia de plutire...

Se lăsă condus de maică-sa în fundul serei. Voia să revadă colţişorul în care se ascundea când era copil, ca să fantazeze netulburat. Însă până şi acolo, unde cândva se aflau graniţele lumii, rămase impasibil, nesimţitor la orice chemare a nostalgiei.

— Ce-ai să faci acum ? întrebă, îndreptându-se spre Consuelo, care aştepta tăcută deoparte. Cine o să se ocupe de sere ? Tu eşti obosită, singură, n-ai să te descurci...

— Singură nu. Dar mai e şi Magdalena, văduva lui Valentin Barroso. Şi ea a rămas singură. Magistratul din Alborada Nueva a hotărât că Magdalena o să vină să stea cu mine. Nu-ţi face griji, Francisco, ferma va merge şi pe mai departe bine. Magdalena şi cu mine suntem două bătrâne, dar o să ne descurcăm.

El schiţă un zâmbet obosit, care-i îngheţă imediat pe buze, apoi zise :

— Nu pot sta prea mult, mamă. Trebuie să mă întorc la Civitas pentru repaus spiritual, fiindcă peste câteva zile voi fi hirotonisit. Mamă dragă, acum sunt al lui Dumnezeu, îi aparţin cu totul. Îţi aminteşti că părintele Gonzales spunea acelaşi lucru ?

Consuelo părea că nu-l ascultă. Îi întoarse spatele şi porni pe culoarul din mijloc al serei. El o urmă în tăcere. O privea pe maică-sa, care mergea gârbovită şi clătinându-se, şi o clipă îi fu ruşine că el era tânăr şi puternic, în plină vigoare a vârstei.

Săptămâna următoare îl găsea la bordul lui *Teilhard de Chardin,* navigând în direcţia Pământului. Împreună cu el se mai aflau optsprezece preoţi tineri, hirotonisiţi de curând şi care, ca şi el, înfruntau pentru prima oară spaţiul, călătoria aceea atât de mult dorită în anii duri şi nesfârşiţi ai seminarului.

— Să nu vă faceţi iluzii, spunea părintele Lorenzini, care-i însoţea. Pe Pământ nu-i nimic care merită să fie văzut şi reţinut, în afară de catedrala San Pietro, buricul lumii. Toate celelalte, sau aproape toate, se află în totală ruină. Papa însuşi se gândeşte serios la eventualitatea transferării Vaticanului pe Marte, întrucât urmările prostiei omeneşti se abat fără milă şi peste *caput mundi,* sediul de două ori milenar al templului creştinătăţii.

Părintele Lorenzini nu greşea. Când astronava ateriză pe pista de piroxit, Francisco aruncă o privire curioasă prin hublou, dar nu reuşi să distingă nimic. Aşteptă răbdător, împreună cu ceilalţi, să fie împlinite toate formalităţile debarcării. În cele din urmă, se luă după părintele Lorenzini şi

după grup, coborând scara cu picioarele mult îngreunate după numai câţiva paşi. Oboseala i se instală în oase îndată ce începu să umble.

Astroportul era aproape pustiu, ceea ce nu-i produse nici o mirare : nu era astroportul principal, folosit de jumătate din Europa — celelalte două se aflau la Paris şi la Berlin — ci astroportul Vaticanului, care primea numai astronave de felul lui *Teilhard de Chardin,* aparţinând Companiei lui Isus, cu alte cuvinte navele celor ce aveau într-un fel sau altul o strânsă legătură cu organismele superioare ale Bisericii Romane, care mai dispunea de altfel, în exclusivitate, de o gară şi un aerodrom.

Un autocar mare veni să-i ia de la capătul pistei şi o apucă apoi pe o stradă mărginită de copaci jigăriţi, uscaţi. Francisco observă prompt un câmp dezolant, acoperit de muşchi albăstrui, şi nişte clădiri mari, absurde în dimensiunile lor nejustificate ; apoi maşina care îi transporta intră într-un tunel şi, vreme de o jumătate de oră, nu se mai văzură decât becurile fixate de-a lungul zidurilor interminabilei galerii.

Era o căldură infernală, cel puţin aşa i se păru lui, obişnuit pe Marte cu altă temperatură. Iar aerul era acru şi iritant, îţi ardea ochii şi plămânii. Masca aceea de chirurg părea absolut nefolositoare şi făcea respiraţia şi mai dificilă. Pe măsură ce trecea timpul, simţea tot mai imperios nevoia să şi-o smulgă, dar izbuti să reziste tentaţiei.

Vehiculul ieşi din tunel şi vreme de câteva minute îşi continuă drumul printr-un loc deschis, o câmpie pustie, cu smocuri rare de vegetaţie pipernicită, sub un cer de culoarea cenuşii, pe care discul mare şi roşu al soarelui apărea înconjurat de un halou azuriu.

Francisco zări în depărtare profilul inconfundabil al Romei, Cetatea Eternă. De câte ori nu-l admirase în nenumăratele documentare vizionate la seminar ! Reuşi să distingă cupola catedralei San Pietro deasupra unei mase de clădiri care lui i se părură ciclopice, obişnuit cum era cu căsuţele şi construcţiile scunde de pe Marte. Iată însă că vehiculul intră într-un alt tunel, continuându-şi cursa subterană până la destinaţie.

Grupul fu cazat într-un edificiu de dimensiuni impre-

sionante, numai scări şi saloane imense, cu ferestre foarte înalte, montate într-o arhitectură cu linii ameţitoare. Dedesubt, o mare de lumini pâlpâitoare, multicolore, un vârtej de vehicule înnebunite în mijlocul traficului zgomotos, convulsiv.

În noaptea aceea, Francisco avu un somn agitat. Şi colegul său de cameră, Hans Pircker, se trezi de mai multe ori în miezul nopţii, lamentându-se. La un moment dat, strigă tulburat :

— Doamne, unde-am nimerit ? În cuşca asta de nebuni nu poţi să nu regreţi liniştea seminarului din Civitas. La ce te gândeşti, Francisco ?

— La nimic. Hai să încercăm să dormim, prietene. Cine ştie câte biserici şi bisericuţe va trebui să vizităm mâine ! Vezi, să fii în formă, că părintele Lorenzini e un plimbăreţ neobosit. Lui puţin îi pasă de gravitaţia sporită, n-o să se lase până nu ne vede cu limba scoasă de-un cot.

Vorbise într-un ceas rău. A doua zi, mai sprinten ca oricând, părintele Lorenzini îi urcă într-un autocar ce traversă Roma şi-i depuse la bazilica San Giovanni in Late-rano. Apoi fu rândul lui San Clemente, sau, mai precis, ceea ce ghizii, cu o expresie expeditivă, numeau „biserica inferioară a lui San Clemente". Părintele Lorenzini insistă să fie vizitată — biserica respectivă nu figura în program — şi Francisco recunoscu că insistenţa nu era fără rost. În subsolul acela splendid găseai de toate : ziduri, coloane, pilaştri, nartex, naosuri, abside concentrice, scări şi diverse alte lucruri mai mult sau mai puţin stranii, compunând un labirint fără egal. Era şi un curs de apă subteran, natural, ce izvora dintr-un perete cu aspect de tuf şi forma o adevărată cascadă.

Acolo, jos, învăluit în penumbră ori chiar înghiţit de întunericul abia străpuns de razele câtorva lumânări, Francisco simţi că îi lipsea aerul şi întâmpină cu o veritabilă uşurare momentul când se întoarseră la suprafaţă. Autocarul îi duse la Forurile Imperiale, printr-o beţie de lumină şi spaţiu. Francisco era distrus, terminat, dar fu nevoit să se resemneze răbdător cu încă o vizită, fie şi sumară, a bisericii San Luca, aflată în apropiere, cu cupola ei sugestivă, un balon plin de lumină alburie.

Apoi părintele Lorenzini începu să discute cu şoferul. Voia să viziteze neapărat biserica Santa Maria de pe Via Lata, monument foarte important după părerea sa. Până la urmă, locurile demne de a fi văzute se dovediră mult mai numeroase decât fusese dispus să admită la început.

Şoferul scutura din cap cu hotărâre şi, în chip de scuză, murmura o cantilenă greu de înţeles.

— Spune că la ora asta biserica e închisă, că traficul e prea intens şi că nu poate pătrunde într-o zonă atât de aglomerată a oraşului. Răbdare, băieţi, vom încerca mâine, cu ceva mai mult calm.

Din fericire, a doua zi îşi petrecură o bună parte din timp cu vizita la catacombele lui San Callisto şi nu mai avură când să treacă pe la bisericuţa din Via Lata. Părintele Lorenzini nu se mulţumi cu o „mică raită", cât li se îngăduia turiştilor. Avea un permis special, eliberat de Comisia Pontificală de Arheologie Sacră — vrednicul bărbat se sculase devreme în dimineaţa aceea — şi, graţie acelui permis, li se puse la dispoziţie un ghid expert. Plimbarea subterană dură mai multe ore. Francisco şi ceilalţi umblau ca nişte somnambuli, târându-şi picioarele de oboseală. Grandoarea spectacolului nu era suficientă pentru a le reîncărca „bateriile" cu energie.

În dimineaţa următoare, trupul îndurerat al lui Francisco fu pe punctul de a se preda. Nici chiar Pircker, scufundat într-un nor de tânguieli sufocante, nu mai era în stare să se ridice din pat. Toţi aveau moralul prăbuşit, erau sfârşiţi, fără nici un strop de entuziasm.

Părintele Lorenzini umbla furios prin camere, ţipând ca un obsedat :

— Sus, trântorilor ! N-o să leneviţi tocmai în dimineaţa asta, când Sfântul Părinte ţine slujba pentru voi, la San Pietro ! Vă dau o jumătate de oră.

Cele treizeci de minute nu trecuseră încă şi toţi preoţii marţieni erau deja în curte, gata să urce în autocarul ce urma să-i ducă la biserica vaticană, ca să participe la ritualul solemn.

Păstră o amintire vagă despre ceremonia care se desfăşura, totuşi, cu fast, în aclamaţiile mulţimii împărţite în două. Erau de faţă înalţi prelaţi, gărzile elveţiene în fas-

tuoasele lor uniforme, iar muzica de orgă răsuna în întreg templul cu accente cereşti, de o nemaipomenită puritate. Nu-şi amintea nici măcar discursul ţinut de papă în vreme ce ei stăteau ţepeni în nava centrală, o alocuţiune interminabilă din care reţinuse abia câteva cuvinte :

— Chiar mai înainte de a lupta cu ignoranţa şi cu rezistenţa celor ce vor asculta cuvântul vostru revelator — spusese papa cu o voce care-i ieşea sufocată de după masca de tifon — va trebui să învingeţi scepticismul creştinilor ce se vor nimeri să asiste la opera voastră de evanghelizare.

Altceva nimic. Celelalte amintiri se evaporau în imagini vagi, încălecate într-o confuzie haotică. Îşi aminti că, după ceremonie, părintele Lorenzini voia să urce în cupolă cu ascensorul. Îngrijitorul îi bară trecerea, arătându-i o scară ce suia în spirală.

— Venim de pe planeta Marte, se rugase părintele Lorenzini şi, fiindcă celălalt nu pricepea, încercase în latină : *Ex Stella Marte nomata venimus.*

În acest timp, el şi colegii săi râdeau amuzaţi.

Îşi amintea oraşul agonizant, care de sus abia putea fi bănuit sub o pătură densă de vapori de sulf, ulei ars şi oxid de carbon.

9

(timpul memoriei)

Prima sa destinaţie fu planeta a patra a stelei Arcturus, în calitate de coauditor al părintelui Stanislaw Zielinski, un bătrân preot polonez care funcţiona acolo de peste cincisprezece ani standard. Numai că pe Arcturus-4 nu erau alieni de evanghelizat, doar colonişti umani ce trebuiau asistaţi în crizele lor de adaptare pe o planetă unde clima îţi influenţa fiecare gest şi fiecare gând. Pe Arcturus-4 ploua aproape zilnic, în cea mai mare parte a anului. În zonele lipsite de păduri, cataligele se scufundau în noroaie până la o jumătate de metru, iar cerealele, când încolţeau, erau mereu gata să putrezească : tulpini îndoite şi îmbibate de apă, spice grele, pe cale de-a se îneca în terenul vâscos, mustind ca o

mlaştină.

Apoi, pe neaşteptate, venea scurtul anotimp secetos, un soare torid se revărsa implacabil peste câmpurile umflate de apă şi cât ai clipi zvânta culturile, ameninţând să le transforme în terenuri aride. Într-o săptămână se termina culesul, dar mâna de lucru permanentă nu era suficientă şi în fiecare an era nevoie să se recurgă la angajarea muncitorilor sezonieri, oameni intenţionat abătuţi de la rutele lor spre această planetă, ca să acopere urgenţa.

Acest simplu fapt stătea la baza tuturor tulburărilor ce împiedicau o îndrumare spirituală sănătoasă a coloniei. Mereu, la sfârşitul fiecărei veri, un mare număr de femei tinere rămâneau însărcinate cu complicitatea lucrătorilor sezonieri şi multe mame de familie rupeau lanţul matrimonial, atrase de mirajul unor lumi mai solare şi mai puţin deprimante. În luna culesului se întâmplau de toate : certuri, încăierări, jigniri. Întreaga populaţie intra în călduri. Atunci fiecare ungher, fiecare tufiş se transforma în alcov. Şi erau destul de dese orgiile şi acuplările cu caracter promiscuu, în plină lumină a zilei, nesocotindu-se cele mai elementare reguli de pudoare.

— Lumea asta ar trebui exorcizată ! izbucni într-o zi părintele Francisco, în culmea mâhnirii. Aici domneşte necontestat diavolul, care-şi bate joc de toate predicile, sfaturile şi avertismentele noastre.

La tânguirile acelea, părintele Zielinski zâmbea serafic şi-şi desfăcea braţele cu un gest de calmă resemnare.

— De ce vrei să-l superi pe diavol ? Oamenii ăştia trăiesc cea mai mare parte a anului în ceaţă, sub ploi torenţiale sau, oricum, sub un cer întunecat şi plumburiu, care nu lasă să pătrundă nici măcar o rază de soare. În aceste condiţii, procentul de melatonină şi de acetilcolină creşte foarte mult şi din pricina asta îi vezi aproape întotdeauna melancolici şi deprimaţi. Apoi, deodată, fără să aibă răgazul unei adaptări progresive, se trezesc scufundaţi într-o mare de lumină şi căldură, se trezesc pe jumătate goi sub biciul soarelui, încât pielea li se arde în două-trei zile. Nu te-au învăţat la seminar ? Nu te-au învăţat că de la pielea bronzată pornesc reflexe ce modifică producerea anumitor hormoni, că melatonina este

blocată brusc şi apare, prin forţa lucrurilor, euforia şi o nestăpânită poftă de viaţă ?

— O problemă de chimie, comentă el aproape cu dezgust. Am însă impresia că dumneavoastră, părinte Zielinski, vreţi să le daţi dreptate mai mult decât e cazul.

— Nicidecum. Am spus ce-am spus numai ca să te împiedic să tragi concluzii iraţionale. Nimeni de aici nu trebuie să fie exorcizat. Ar fi poate necesară o vaccinare eficientă la apropierea perioadei secetoase. Dar de ani întregi mă lupt zadarnic să obţin o asemenea intervenţie : autorităţile sanitare s-au dovedit întotdeauna surde la orice solicitare…

Pe Arcturus-4, părintele Francisco rezistă trei ani, cu singurul rezultat că nu reuşi să câştige înţelegerea părintelui Zielinski şi colecţionă o lungă serie de insuccese. Într-o zi, în plină caniculă, o femeie de vârstă mijlocie îl atrase sub un pretext oarecare în căsuţa ei şi-i făcu o propunere obscenă.

Părintele Francisco îi scrise imediat episcopului şi în scurtă vreme obţinu un prudent transfer pe a şaptea planetă a lui Altair, care nu era foarte departe, dar *Teilhard de Chardin* fu obligat la un viraj dificil, cu o destul de complicată intrare în coridoarele continuumului spaţio-temporal, ajungând mai întâi într-o zonă învecinată îndepărtatei constelaţii a Lebedei. Aproape o mie de ani-lumină parcurşi în câteva zile, ca să ajungă la un sistem aflat abia la câţiva parseci !

Altair-7 era un punct nevralgic în geometria încâlcită a reţelei de navigaţie spaţială. Întreg traficul spre îngrămădirile deschise din Ursa Mare şi din constelaţia Taurului, spre Părul Berenicei şi dubla îngrămădire din Perseu, ca şi spre nebuloasele globulare de felul celei din Hercule M 13, aflată la 34.000 de ani-lumină depărtare şi la care se putea ajunge totuşi în timp scurt, graţie coridoarelor amintite, acest trafic trebuia să treacă în mod necesar prin Altair-7, o regiune privilegiată a spaţiului, extrem de bogată în racorduri şi scurtături.

Pe planetă trăiau 15.000 de oameni, toţi lucrători co-merciali, angajaţi în birouri de reprezentanţă şi la diverse firme de import-export, plus câteva mii de roboţi cu sarcini specifice în enormele hangare presurizate ce înconjurau

pistele de aterizare.

Preoţii erau doar paisprezece. Un număr mai mult decât suficient pentru asigurarea asistenţei în cazul unei populaţii interesate numai de câştig şi aproape indiferentă la orice fel de probleme spirituale.

Erau şi alieni pe Altair-7. Umanoizi cu depline capacităţi de înţelegere şi voinţă, aşa scria în raportul Congregaţiei De Propaganda Fide. Dar părintele Francisco avea serioase îndoieli în privinţa asta. Alienii de pe Altair-7 semănau cu mexicanii de odinioară, mereu obosiţi, indolenţi, şezând tot timpul la umbră, nehotărâţi chiar şi în faţa celor mai evidente şi mai spontane acţiuni.

Graţie şi aparatelor hipnopedice, după două luni părintele Francisco învăţase limba, fără să obţină de altfel nici un avantaj în relaţiile cu alienii, dimpotrivă... Cu cât vorbea mai mult cu ei, cu atât creştea în el neîncrederea în posibilitatea unui dialog profitabil. Era ca şi cum ţi-ai izbi capul de un perete.

— Cum te cheamă ? îl întrebă misionarul, într-o zi, pe unul dintre alieni, care părea mai isteţ.

— Cum mă cheamă ? se bâlbâi cel întrebat.

— Da, care-i numele tău ?

— Numele meu ?

— Da, să auzim.

— Shoa-Shani.

— Shoa-Shani, şi mai cum ?

— Shoa-Shani Taki-jè.

— Foarte bine, Shoa-Shani. Cum te simţi ?

— Cum mă simt ?

— Da, cum ie simţi ?

— Mă simt obosit.

— Unde locuieşti ?

— Unde locuiesc ?

— Da, unde locuieşti ?

— Cine, eu?

— Da, tu. Unde locuieşti ?

— În vale.

— În ce sat ?

— În ce sat ?

— Da, care-i numele satului ?

— Numele?

— Da, numele.

— Shoa-Shani.

Părintele Francisco avea răbdare, dar ajuns aici preferă să nu mai insiste. Îi întoarse alienului spatele şi din ziua aceea nu se mai adresă indigenilor.

Peste trei luni, se afla pe Eridan-3, unde timpul de percepţie şi de reacţie al alienilor era încă şi mai lent. În schimb, pe Aretusa, în constelaţia Corbului, indigenii erau plini de viaţă şi prietenoşi, însă aveau prostul obicei de a întrerupe discuţiile fără nici un motiv plauzibil, când te aşteptai mai puţin. Dar locul unde părintele Francisco avea să-si trăiască momentele de frustrare cele mai intense fu Arras, satelit al celei de-a cincea planete din sistemul Spica.

Arras era, cam ca şi Altair-7, un alt punct esenţial pe rutele interstelare. Şi tot ca pe Altair-7, alienii erau complet indiferenţi faţă de prezenţa oamenilor şi faţă de faptul că aceştia îi invadau pe zi ce trece cu avanposturile lor comerciale, cu pretenţiile permanente de a-şi extinde bazele şi de a obţine noi concesii.

Arrasienii erau hermafrodiţi, trăiau în medie două sute de ani pământeşti şi simţeau impulsul procreării doar de două sau trei ori de-a lungul existenţei lor, impuls căruia i se supuneau îndărătnici, cu o detaşare scârbită.

Păreau vegetali, mereu în meditaţie, izolaţi sau în mici grupuri tăcute, adepţi ai unei logici a efectului care-i dădea părintelui Francisco fiori. Cuvântul cel mai des întâlnit în dialogurile lor extrem de concentrate era *grauko,* o vocabulă intraductibilă, însemnând ceva de genul lui „absurd, de neconceput, contradictoriu".

— Dar la Dumnezeu vă gândiţi vreodată ? izbucni mânios părintele Francisco, într-o zi când discuţia devenise mai aprinsă ca de obicei. Voi consideraţi universul absurd, creaţia de neconceput, la fel şi intervenţia Domnului în aventura umană... Mă întreb: v-aţi gândit vreodată la Dumnezeu ?

— Dumnezeu ? Rog precizaţi conceptul.

Iar el să-şi stoarcă mintea şi să propună un concept de Dumnezeu care să fie universal acceptabil! Nu găsi nimic mai

bun decât să-l citeze pe San Anselmo cu teoria sa ontologică, unde Dumnezeu apare ca o entitate „quo maius cogitari nequit".

— Grauko ! răspunseră alienii de pe Arras. Grauko.

— Dar de ce grauko ? insista părintele Francisco. Dumnezeu poate rezolva toate problemele, poate răspunde la toate întrebările...

— Grauko. Şi apoi... ce face Dumnezeu între timp ?

— Dumnezeu e primul motor imobil care se contemplă pe sine, răspunse părintele Francisco, gândindu-se la Aristotel.

— Nu. Un Dumnezeu creator al universului n-ar putea să nu se întrebe ce rost are totul şi el însuşi. Ba mai mult, s-ar gândi necontenit la un alt Dumnezeu, superior lui, un Dumnezeu la care totul s-ar putea raporta. Şi aşa mai departe. Nu, Dumnezeu e grauko, Dumnezeu n-ar rezolva nimic.

Poate că argumentul era vechi şi ineficient. Poate că nu merita să le dea vreun răspuns alienilor de pe Arras. Rămânea totuşi faptul de necontestat: cele cinci căi ale Sfântului Toma nu erau de-ajuns. Principiul cauză-efect îi lăsa indiferenţi, pentru ei era un principiu care se învârtea după propria-i coadă. Prin urmare, era grauko.

Părintele Francisco rămase pe Arras patru ani, fără să fi izbutit să facă ceva. Mai rău încă : în propria sa credinţă se produseră nişte fisuri pe care încercă să le înfrunte cum putea mai bine, cu căinţe şi rugăciuni. Aşa că atunci când, după patru ani, îi sosi vestea transferului pe Rufus, a doua planetă a stelei Thuban din constelaţia Dragonului, se simţi uşurat. Rufus era o planetă minieră, cu bogate zăcăminte de molibden, uraniu şi diverse metale rare. Pe Rufus nu erau alieni. Era numai mizeria umană, dospind sub imensele cupole de metacrilat, prin kilometri întregi de galerie săpaţi în scoarţa planetei ca să i se poată smulge comorile, absolut necesare pentru ca un unic sistem universal să se poată perpetua, cu orice preţ. Exista şi un număr oarecare de criminali, oameni ce se făcuseră vinovaţi de infracţiuni foarte grave şi care, pentru a avea acces la nişte reduceri serioase ale perioadei de detenţie, acceptaseră să muncească în

infernul acela.

Condiţiile de lucru erau cumplit de grele, aproape de limita suportabilităţii umane. Şi asta în ciuda faptului că sarcinile cele mai dificile erau încredinţate roboţilor, care trebuiau totuşi controlaţi şi supravegheaţi, dacă se doreau rezultate satisfăcătoare. Numai că acolo jos, la şase sute de metri adâncime, cu peste patruzeci de grade temperatură şi cu apa raţionalizată, nu era de glumit nici pentru minerii cei mai robuşti. Seara zăceau toţi, cu oasele frânte şi deshidrataţi, pe saltelele lor de paie, în barăci mari pe care companiile miniere le aranjaseră după norme destul de discutabile. Foarte puţini erau cei cărora le mai rămânea energie să se ducă la circiumă, unde găseau băutură de cea mai proastă calitate, unde jocul organizat era întotdeauna o escrocherie şi unde prezenţa unui grup de femei uşoare, costelive şi prost îmbrăcate, provoca inutil.

Încăierările, rănirile şi crimele ajunseseră la ordinea zilei. Pe Rufus erau două clădiri destinate bisericii, întotdeauna goale. Slujbele religioase le mai urmăreau, din când în când, funcţionarii companiilor miniere, administratorii magaziilor, ajutoarele preoţilor şi câteva prostituate. De mineri, nici urmă. Oamenii aceştia se îndepărtaseră de mult de cele sfinte şi, cu toate că trăiau în cea mai cumplită disperare, nu simţeau nevoia să discute cu preotul.

Atunci părintele Francisco, încălcând interdicţiile precise ale părintelui O'Connor, superiorul său direct, începu să umble prin cârciumi. Dar nimănui nu-i păsa de el, nimeni nu-l învrednicea cu o privire, ba mai mult, se alese numai cu rânjete acre, cu comentarii deocheate, iar o dată şi cu două palme pe care un beţiv găsi de cuviinţă să i le tragă, fără nici un motiv serios. Alicia Hellogs, o prostituată, îi dădu o batistă să-şi şteargă sângele ce-i curgea din buza plesnită.

Alicia fu prima persoană pe care părintele Francisco reuşi s-o recupereze. Mergea des la el să se spovedească şi uneori o făcea în ungherele mai întunecate ale cârciumii, sub privirile ironice ale colegelor. Părintele Francisco avea întotdeauna o vorbă bună pentru femeia aceea care îl implora cu faţa încărcată de machiaj, cu lanţurile şi cerceii ei mari, de aramă, zornăind când îşi scutura capul de disperare. Iar când

Alicia muri de o boală cruntă ce se abătuse peste fizicul său deja slăbit şi epuizat, el se duse la spitalul de pe Rufus să-i acorde maslul, de faţă cu alţi bolnavi adunaţi în pavilionul de reanimare.

— De ce trebuie să mor chiar aici, pe planeta asta nenorocită ? N-o să-mi mai văd niciodată mama, copilul, casa din Missouri ? Ah, de-aş putea, de-aş putea să mă întorc la ei pentru o clipă...

— Te aşteaptă un loc de linişte şi pace, îi spuse părintele Francisco. Ai încredere în mila Domnului şi multele tale păcate îţi vor fi iertate.

Îşi dădu seama că vorbele lui, deşi sincere şi de bună credinţă, cădeau în gol şi atunci rămase tăcut.

Alicia se dusese, dar acum colegele ei îl căutau cu tot mai mare insistenţă. Nu le putea dezamăgi. Aşa că îşi petrecea timpul printre certuri şi invective, printre rivalităţi şi răzbunări meschine. Predica lui împotriva violenţei devenise un refren pe care aproape toţi îl învăţaseră pe dinafară.

În cârciumă era o maşinărie diabolică, principala cauză a disputelor şi a certurilor adesea sângeroase ce se produceau în local. O maşinărie reglabilă, fixată în centrul mesei şi formată din două mânere opuse, prin apucarea cărora doi adversari puteau să-şi măsoare forţa braţului. Mereu se afla în jurul mesei câte un grup care paria, iar încăierarea devenea inevitabilă. El era acolo, să dreagă nasurile rupte, să-i îngrijească pe răniţi şi... să predice calmul.

Într-o seară, un miner cu braţele tatuate, groase ca bârna, i se postă dinainte, roşu la faţă, cu ochii injectaţi de sânge.

— Ascultă-mă bine, popă! Vii aici ca să potoleşti violenţa, să predici pacea şi buna înţelegere. Dar ai încercat vreodată să cobori în mină ? Ai încercat să stai acolo, dedesubt, zece ore în şir, cu termometrul gata să explodeze şi doar cu un singur litru de apă pentru toată ziua ? Ai încercat vreodată ? Nu, n-ai încercat. Atunci, cum vrei să ne înţelegi violenţa ? Ce ştii dumneata despre furia care clocoteşte în noi, despre dorinţa de-a sparge totul, care ne cuprinde seara ? Nu ştii nimic. Le spovedeşti pe curve şi strâmbi din nas când, noi, aici, ajungem la pumni. E o descărcare, pricepi ? O descărcare

de care ai nevoie ca să simţi că trăieşti, pentru Dumnezeu ! Cea dintâi violenţă, cea mai mare, noi o suportăm, pe pielea noastră. Iar dumneata, care predici împotriva violenţei, ai face mai bine să-ţi îndrepţi dojenile către cei patru papagali de la compania minieră care vin să te-asculte duminica la biserică. Cu ei trebuie să vorbeşti, ca să reducă orele de muncă, să respecte condiţiile stabilite la semnarea contractului. Să ne trateze ca pe oameni, şi poate că n-o să ne mai purtăm ca animalele. Ai înţeles ?

Părintele Francisco amuţi. Probabil se albise la faţă, îşi dădu seama de asta din faptul că toţi îl priveau compătimitor. În seara aceea, ieşi din circiumă umilit şi derutat. Se gândi toată noaptea. În trei ani, de când era pe Rufus, nu i se întâmplase niciodată să fie nevoit să abordeze problema din acel punct de vedere.

— Nu trebuie să ne amestecăm, îl sfătui părintele O'Connor. În conflictele de muncă, Biserica trebuie să rămână neutră. Companiile miniere au monopolul asupra planetei, concesiune de care depinde însăşi prezenţa noastră în aceste locuri. Dacă vor ei, pot oricând rupe înţelegerea cu Congregaţia De Propaganda Fide, alungându-ne ca indezirabili. Prin urmare, atenţie, să nu ne facem duşmani în companiile miniere !

Dar când veni duminica, părintele Francisco uită cu totul de avertismentul părintelui O'Connor. Îşi ţinu predica pe un ton calm şi împăciuitor, însă nu se putu abţine să nu-şi îndemne credincioşii la o toleranţă sporită în privinţa minerilor, *constrânşi* să muncească în condiţii atât de *inumane.*

A doua zi primi vizita domnului Rawling, administratorul delegat al companiei Roscoe & Svenson, cea mai mare dintre companiile miniere ale planetei.

— Ieri, după predica dumitale instigatoare, am ţinut o adunare. Vin acum din partea tuturor şi vorbesc în numele tuturor companiilor de pe Rufus...

După părerea domnului Rawling, un omuleţ dichisit şi chel ca o minge de biliard, condiţiile minerilor nu erau deloc inumane, el putea garanta că toate companiile respectau cu stricteţe normele stabilite de legislaţia în vigoare. Pe de altă

parte, minerii nu erau constrânşi, semnaseră de bunăvoie un contract care pretindea respectarea tuturor clauzelor, inclusiv a celei ce avea în vedere prelungirea schimburilor în funcţie de nevoile producţiei.

— Şi-apoi, hai să fim serioşi, continuă omuleţul, cu o voce mieroasă. Roboţii fac muncile cele mai grele, minerii n-ar trebui să se plângă...

— De acord. Dar vă întreb, totuşi, aţi încercat vreodată să coborâţi în mină ?

— Cine? Eu?

— Da, aţi încercat vreodată să coborâţi la şase sute de metri adâncime, unde aerul e irespirabil şi peste măsură de cald ?

— Dar ce urmăreşti dumneata acum ? Ai început să faci pe sindicalistul ? Rămâi mai bine preot şi, dacă vrei un sfat, ţine-te departe de cârciumi şi de lumea ce ţi-ar putea leza reputaţia, care deja se clatină.

Fusese avertizat cât se poate de clar. Însă părintele Francisco nu se dădu bătut. Pe Rufus nu exista un sindicat al minerilor. Sau, mai bine-zis, funcţiona un sindicat alb, emanaţie patronală, subvenţionat mai mult sau mai puţin pe faţă de companii, ca să acţioneze ca tampon în conflictele de muncă, înăbuşind din interior orice tip de revendicare prin golirea sa de un conţinut eficient.

Să ia legătura cu sindicaliştii domesticiţi ar fi fost inutil, ba chiar periculos. Mai bună era acţiunea de influenţare exercitată asupra unei singure persoane, ori de câte ori se ivea ocazia, prin aluzii indirecte, prin comentarii şi discuţii aparent nevinovate, dar care aveau menirea de a trezi în ascultători o conştiinţă amorţită.

— Dar bine, ce trebuie să facem ? izbucni Mac Farland, bărbatul cu braţele tatuate.

Erau mulţi, în seara aceea, pe lângă masa părintelui Francisco. El pricepu că venise momentul să vorbească limpede, fără ocolişuri.

— Ar trebui să faceţi grevă, zise calm. Ar trebui să faceţi grevă cu toţii, până când compania va schimba condiţiile, până când revendicările voastre vor fi îndeplinite.

— Imposibil! strigară toţi într-un glas. Greva e o formă de

protest nepermisă. Până şi sindicatul ar fi împotrivă. Şi-apoi, cine să pună trei mii de mineri în acord ? Cine ar avea tăria şi puterea de convingere cu care să obţină de la noi toţi, care nu suntem deloc uniţi, respectarea unui consemn atât de important ?

— Calm, calm ! porunci părintele Francisco. O grevă nu-i o treabă ce se poate pregăti în douăzeci şi patru de ore. Trebuie multă răbdare, e nevoie de sacrificii considerabile. Şi trebuie aşteptat momentul potrivit, trebuie declanşată, bunăoară, cu o lună înainte de data livrării materiei extrase, ca să existe riscul ca, atunci când cargourile vor coborî pe planetă după minereu, să nu găsească nimic de încărcat. În plus, cineva trebuie să înveţe să saboteze roboţii. Şi va trebui să începeţi încă de pe acum să faceţi provizii de alimente, ca să puteţi rezista când se va opri lucrul. O să fiţi hărţuiţi mult şi nu va fi uşor, dar în cele din urmă companiile vor fi nevoite să cedeze.

Astfel, părintele Francisco se pomeni, încetul cu încetul, amestecat în jocul acela periculos. Pusese în mişcare un mecanism ce nu mai putea fi oprit, cu implicaţii care îi scăpau şi ale cărui consecinţe nici el nu le putea evalua, ştia doar că nu promiteau nimic bun.

Deseori se întreba dacă purtarea lui era permisă, ori era condamnabilă, dar îşi acorda întotdeauna iertarea. Fiindcă printre păcatele care cereau pedeapsă înaintea lui Dumnezeu figurau plata proastă pentru muncitori şi oprimarea popoarelor. Şi era limpede că populaţia de pe Rufus era alcătuită din mineri prost plătiţi, oprimaţi şi abrutizaţi în aşa măsură, încât nu se supuneau nici celor mai elementare legi creştine. Nu, el nu greşea, aşa că nu trebuia să-şi reproşeze nimic, era cu conştiinţa împăcată. Se plângea numai de faptul că nimerise într-un loc unde nu existau alieni, unde toţi anii aceia lungi, cheltuiţi cu pregătirea carierei de misionar, păreau în cele din urmă inutili, duşi pe apa sâmbetei.

Cu pregătirea aceea meticuloasă a grevei, mai trecu un an. Duminica, biserica era acum mereu ticsită, iar părintele O'Connor se minuna, nereuşind să priceapă cum de minerii aceia, cărora la început nici prin cap nu le trecuse să intre într-un lăcaş sfânt, veneau acum nesiliţi de nimeni, şi cu atâta

perseverenţă.

Apoi, pe Rufus debarcă Sara Sciunnach, o brunetă mărunţică şi isteaţă, de profesie geolog. Era angajată la compania Roscoe & Svenson şi venea în locul unui alt geolog, căruia îi expirase contractul. Era tânără, destul de frumoasă, de religie ebraică. Părintele Francisco o simpatiză imediat pentru firea ei deschisă, lipsită de prefăcătorii, şi pentru felul cum se purta faţă de mineri, cu o familiaritate considerată de mulţi drept exagerată.

Pe măsură ce trecea timpul, părintele îşi petrecea tot mai puţine seri în circiumă şi tot mai des, după apusul soarelui, se afla acasă la Sara Sciunnach, evreica. Femeia îl invita la cafea, nu era nimic rău în asta, el se prezenta cu sticluţa de apă şi aştepta încurcat deoparte, până când ea prepara licoarea. Îi plăcea să stea de vorbă cu Sara, să-i asculte lungile monologuri ce semănau cu spovedaniile, iar apoi, la rândul său, să-şi deschidă sufletul în faţa ei, împărtăşindu-i toate incertitudinile care-l torturau. Uneori rămâneau tăcuţi şi-atunci în privirile femeii se citea o suferinţă din faţa căreia se retrăgea tulburat, înspăimântat de imaginile şi gândurile provocate în el însuşi de ochii aceia adânci.

Până când, într-o seară — era atât de târziu că nu putea fi justificată în nici un fel prezenţa lui în casa femeii — se auziră bătăi în uşă. Era domnul Rawling, administratorul companiei Roscoe & Svenson. Fără să se arate mirat, omuleţul îi aruncă o privire distrată părintelui Francisco, apoi se întoarse spre Sara.

— Iartă-mă că te deranjez la ora asta. Dar mâine dimineaţă trebuie făcut un foraj acolo jos, la nivelul cinci. Dumneata cunoşti deja datele problemei. Poţi folosi la discreţie stâlpii de sprijin şi ambranşamentele pe care le consideri necesare, dar găseşte soluţii pentru încă o galerie. Producţia nu poate scădea fără riscul de a compromite următoarea livrare.

Plecă aproape imediat, însă vraja se rupsese. Stăpânit de un ciudat sentiment de vinovăţie, părintele Francisco îşi luă şi el rămas bun. Petrecu o noapte agitată, venise momentul favorabil pentru declanşarea grevei, dar el simţea că, în ciuda tuturor măsurilor luate, a abilităţii lui şi a zilnicelor acţiuni de

convingere, până la urmă ceva tot n-avea să meargă.

A doua zi, Sara Sciunnach coborî la nivelul cinci împreună cu un mic grup de tehnicieni. Se întoarse la suprafaţă după şase ore, clătinând din cap.

— Imposibil, zise. Bolta e putredă, pereţii friabili ca un biscuit. Să sapi un al şaselea nivel ar fi ceva absurd. Chiar dacă am încerca să facem o punte din beton, tot s-ar nărui totul!

— Cum adică ? zbieră administratorul Rawling. Trebuie să găseşti o soluţie... pentru asta te plătim.

Sara dădea mai departe din cap.

— Mai devreme sau mai târziu, prăbuşirea va fi inevitabilă. Eu n-am de gând să-mi asum răspunderea...

— La naiba ! înjură omuleţul. Ne pierdem vremea cu discuţii inutile.

— Discutăm despre vieţi omeneşti, i-o tăie scurt femeia. Ori vreţi să transformaţi mina în cimitir ?

Între timp, Mac Farland se postase la rampa elevatoarelor, să facă de gardă împreună cu minerii cei mai hotărâţi.

Greva începuse.

Nu-şi mai amintea trăsăturile lui Van Buren. Trecuseră prea mulţi ani din ziua când jucase ultima partidă de şah. Îşi amintea succesiunea mişcărilor, atacul acela insistent, înverşunat, împotriva regelui negru constrâns să alerge pe toată tabla de şah, până primise mat în ultima tranşee a albului. Partida îi venea în minte în momentele cele mai neaşteptate, uneori chiar în timpul slujbei, dar chipul adversarului său nu, trăsăturile rămâneau confuze şi, oricâte eforturi ar fi făcut, nu reuşea să limpezească imaginea care, până la urmă, dispărea într-o pastă groasă.

Şi totuşi, când îl văzu apărându-i în faţă, alături de părintele O'Connor, care-l condusese la el, în casa parohială, îl recunoscu imediat.

— Părintele Hendrik Van Buren, presupun.

— Exact.

Era inutil să întrebe de motivele acestei vizite, le cunoştea prea bine. Van Buren rămăsese tot timpul pe Marte şi

făcuse carieră, devenind mâna dreaptă a episcopului, un vicar însărcinat să bată galaxia întreagă, controlând activitatea misionarilor. Iar acum, omul acela pe care cu ani şi ani în urmă îl umilise atât de tare în faţa tablei de şah şi în prezenţa întregului seminar din Civitas, venise pe Rufus şi era acolo, dinaintea lui, gata să-l trateze cu toată asprimea, să-i judece purtarea, de bună seamă nu fără intenţii răuvoitoare.

— Cum merge treaba, părinte Morales ?

El nu răspunse. Se duse să aprindă ochiul de gaz sub ibricul de cafea şi, pe furiş, îl studia pe intrus : părul de un blond cenuşiu şi ochii albaştri, ca de gheaţă, eleganţa hainei preoţeşti, mulată pe talie, cu o croială impecabilă, şi manierele afectate, fals curtenitoare...

— O să binevoiţi să mă scuzaţi că vă ofer o cafea ceva mai mică, spuse părintele Francisco. Aici, pe Rufus, e apă puţină.

Celălalt făcu un gest de nepăsare şi începu imediat interogatoriul.

— Ultimul dumitale raport e de acum trei luni. Ni l-a predat un cargou ce venea de pe Altair-7...

— Îmi închipui ce supărat este Excelenţa Sa, comentă părintele Francisco. Din păcate, comunicarea directă şi imediată va rămâne o dorinţă iluzorie până când se va descoperi un sistem de comunicaţii subspaţial.

— De acord, conveni Van Buren, destul de deranjat de întrerupere. Spuneam că ultimul dumitale raport e de acum trei luni. Dar între timp ne-au parvenit informaţii despre ce se petrece pe Rufus. Aici domneşte haosul. Şi, după câte se pare, dezordinea a început atunci când dumneata, părinte Morales, ai debarcat pe planeta asta. Ce ai de spus în apărare ?

— Scuze, încercă să obiecteze părintele Francisco. Dar dumneata eşti aici ca să-mi controlezi comportarea ca preot ori să te informezi asupra condiţiilor sociale ale planetei ?

— Atenţie, părinte Morales ! Ai obţinut un consens important în rândurile populaţiei, aşa mi-a spus părintele O'Connor şi n-am nici un motiv să mă îndoiesc de asta. Dar nu te-ai limitat să predici Cuvântul, dumneata i-ai incitat pe mineri la revoltă, practic i-ai organizat în revendicările lor faţă

de companii, instigându-i la lupta de clasă, sursă a unor dezordini fără sfârşit...

— Pur şi simplu m-am plasat de partea celor slabi şi oprimaţi...

— Atenţie, părinte Morales ! Am debarcat acum trei ore şi a fost suficient să schimb două vorbe cu responsabilii companiilor miniere ca să înţeleg cum stau lucrurile. Aici este o grevă, o grevă generală care ţine de paisprezece zile, iar greva asta ai organizat-o dumneata, ca un perfect iresponsabil. Şi mai e ceva. Sunt informat că în această ne-cugetată şi condamnabilă activitate ai cerut şi ai obţinut sprijinul unei oarecare Sara Sciunnach, o evreică, cu care întreţii şi un raport de... strânsă familiaritate, nepotrivit, cât se poate de nepotrivit pentru un preot.

— Sara n-are nici un amestec. Toate astea sunt calomnii.

— Poate că-s calomnii, dar cu un netăgăduit sâmbure de adevăr. Din toate aceste lucruri, imaginea bisericii iese şifonată şi păgubită. Am să-l informez pe Excelenţa Sa, îi voi face cunoscut fiecare amănunt, fii pe pace...

Van Buren zâmbea sardonic. Făcu o pauză lungă, ce păru interminabilă, apoi adăugă:

— În urmă cu mulţi ani, jucând o partidă de şah pe care mi-o amintesc şi acum ca pe un coşmar, m-ai obligat să accept matul pe prima linie a tablei, acolo unde aşteptau regele şi turnul dumitale. M-ai învins, silindu-mă să intru pe liniile, în teritoriul, în casa dumitale. Ei bine, la distanţă de atâţia ani, iată-mă din nou în bastionul dumitale, mă înţelegi. Dar de data asta n-am venit să primesc mat, ci să ţi-l dau!

10

(timpul prezent)

— E timpul, zicea Eusebio, scuturându-l de umăr. Umbra a ajuns la tufiş.

Părintele Francisco, trezindu-se, căscă lung, de trei sau patru ori. Îşi săltă cu greu spinarea, se frecă la ochi. Apoi râgâi. Când izbuti să se ridice de tot, simţi că picioarele îl dureau insuportabil.

Eusebio continua să-l îmboldească, împungându-l în şold cu vârful sarbacanei. În cele din urmă, după ce trase o mică sudalmă, părintele Francisco luă de jos arma şi porni pe urmele indigenului.

Poteca abia se vedea. Galbenă şi aspră, iarba îi ajungea până la piept, aşa încât la fiecare cotitură scundul Eusebio dispărea, înghiţit de vegetaţie. Terenul, care dintr-o dată deveni uscat şi prăfos, era plin de furnici mari, aurii. Repetatele înţepături în glezne şi în pulpe îl obligară să grăbească pasul. Din fericire, muşchii gambelor, acum încălziţi, nu-l mai dureau şi reuşea să se ţină de însoţitorul său.

După o oră de mers, savana dispăru ca prin farmec. Un luminiş larg de vreo trei sute de metri se deschidea înaintea lor şi imediat mai încolo creştea mărăcinişul rar al zonei mlăştinoase.

Apa era plumburie şi băltită. Eusebio şi părintele Francisco o apucară pe o fâşie de teren ce şerpuia la numai patru degete deasupra nivelului apei. Uneori, pasarela aceea naturală se ramifica ori se întrerupea, dar cei doi reuşeau întotdeauna să calce pe uscat, graţie unor legături de nuiele puse de alţii în chip de podeţ. Într-un loc unde apa era mai adâncă şi întreruperea mai mare, cineva construise o punte rudimentară.

La un moment dat, limba îngustă de pământ se termina brusc. Bule de gaz ieşeau din mlaştină, producând un bolborosit surd, înfundat.

Părintele Francisco îşi pierdu răbdarea.

— Acum ce facem ?

Eusebio se întoarse pe propriile urme. Se uita la apă când în stânga, când în dreapta, printre săbiile violete şi albăstrii ale vegetaţiei crescute în vecinătatea bălţilor.

— Cauţi pluta de care mi-ai vorbit ? întrebă părintele Francisco.

— Da. Ar trebui să fie aici, pe aproape.

— Poate s-a scufundat.

— Nu, aprecie Eusebio. N-a trecut nici o lună de când am folosit-o ultima dată. O plută nu se scufundă aşa de repede.

— Or fi folosit-o alţii între timp, mai încercă misionarul.

Dumnezeu ştie unde ţi-o fi pluta !

— N-o putea folosi nimeni fără îngăduinţa mea. Acesta e încă teritoriul tribului meu, iar şeful sunt eu.

Puse jos desaga, sarbacana şi celelalte lucruri. Apoi, cu grijă, îşi dădu drumul în apă şi se îndepărtă, înotând spre o altă fâşie de pământ, aflată la o sută de metri distanţă.

— Uite-o ! strigă de departe Eusebio.

Părintele Francisco îl văzu ieşind din apă de la talie în sus, apoi săltându-se pe plută cu vizibil efort. În picioare, silueta păroasă începu să mânuiască o prăjină lungă, înălţând-o şi scufundând-o într-o parte şi-n alta.

De bine, de rău, pluta se apropia. Când o văzu de aproape, părintele Francisco nu putu să-şi ascundă dezamăgirea. Zadarnic îl îndemna Eusebio să urce pe ea. Încruntat, şedea nemişcat lângă desagă, cu picioarele încrucişate, şi dădea din cap. Se îndoia că ambarcaţiunea aceea şubredă i-ar putea ţine pe amândoi. Apoi, după un calcul rapid, înţelese că temerile îi erau neîntemeiate. Pluta avea aproape doi metri lăţime şi cinci în lungime, era făcută dintr-un strat dublu de trestii foarte uşoare, cu mijlocul complet gol. Într-adevăr, intra foarte puţin în apă, de parcă ar fi fost din lemn de plută. În ciuda aparenţelor, suporta cu uşurinţă o povară de cinci chintale.

Părintele Francisco îşi făcu curaj şi se aşeză în mijlocul ambarcaţiunii, pe legătura de trestii transversale ce servea drept racord. Eusebio stătea în poziţie verticală, la spatele lui, cu picioarele uşor depărtate, ca să-şi menţină mai bine echilibrul.

Încet, pluta înaintă prin Mlaştina Mare, şi deşi Eusebio împingea cu prăjina destul de atent, tangajul fu inevitabil. Când partea din faţă, când cea din spate se scufundau cu câţiva centimetri, iar apa murdară pătrundea spre mijloc, udând picioarele şi fesele misionarului, înainte de a se retrage prin spaţiile libere dintre trestii.

Resemnat, părintele Francisco ridică desaga şi şi-o puse pe umăr. Ţinea arma pe genunchi şi, cu mâna liberă, alunga puricii de mlaştină care săreau din apă cu sutele, năpădind pluta şi căţărându-se apoi pe tunica lui.

Deodată, simţi că i se face rău. La început nu reuşi să

pricepapă de unde venea senzaţia asta. Nu de la mâncarea greţoasă pe care o ingerase şi nici de la mişcarea neîntreruptă a rudimentarei ambarcaţiuni. Pricina era mai degrabă duhoarea emanată din apă ori poate lipsa totală a unui punct de referinţă.

Sub imensa cupolă a vegetaţiei, lumina solară curgea uniform şi difuz. Peisajul palustru era monoton, perfect identic, indiferent de direcţia în care îşi îndrepta privirea. Peste tot nu erau decât trunchiuri negre ieşite din apă, cu ramuri ce atârnau pline de frunze vâscoase.

Eusebio conducea pluta decis, se mişca în deplină siguranţă prin învălmăşeala vegetală, prin galeriile acelea verzi, atât de înguste şi de ameninţătoare încât păreau labirinturi fără ieşire. Deseori, ca să evite nişte obstacole ivite brusc în cale, era nevoit să cotească pe coridoare laterale, iar dteodată schimbările de direcţie nu păreau să aibă nici un motiv.

Mlaştina Mare era de o sută de ori mai întinsă decât cea din apropierea satului, prin care părintele Francisco mai fusese cu diferite prilejuri. Era un adevărat labirint care, prin uniformitatea, prin monotonia lui, producea deprimare şi disperare.

— Unde naiba mă duci ? întrebă misionarul. Hei, Eusebio ! Mergem în infern ?

11

(timpul memoriei)

— Ah, reverendul! ciripi domnişoara Kingsdale, aşezând pe birou ceaşca de ceai şi ieşind în întâmpinarea lui.

Era uşoară, vaporoasă, abia de atingea podeaua. Părintele Francisco o fixa speriat. Nu mai văzuse niciodată o femeie îmbrăcată atât de sumar: fustă mini, espadrile şi o bluză transparentă ca tifonul.

— Bine aţi venit pe Geron, ciripi iarăşi domnişoara Kingsdale.

Îl luă pe părintele Francisco de braţ şi-l duse într-un colţ.

— Ocupaţi loc, zise, arătându-i un fotoliu ergonomic.

Comandantul Mac Kinley va fi reţinut încă o jumătate de oră. Ce pot să vă ofer ca să vi se pară mai uşoară aşteptarea ?

Părintele Francisco lăsă să-i scape un mic gest de suferinţă. Încăperea era mare şi luminoasă, supraîncălzită, deşi aveau aparat de aer condiţionat şi, în plus, mirosea puternic a plastic şi a medicamente. Lângă una din cele patru uşi de sticlă ce dădeau spre terasă şi spre parc, stătea altă fată, şi ea îmbrăcată sumar, aplecată asupra unui telescriptor. Şi mai zări una la pupitrele centralei telefonice, pe jumătate ascunsă de un paravan din polistiren expandat. Aceasta din urmă era goală de la brâu în sus, cu o coamă lucitoare şi un şirag de corali la gât.

Părintele Francisco întoarse capul, jenat.

— E foarte cald, zise domnişoara Kingsdale pe un ton obişnuit, dar poate că această constatare era menită să justifice propria ei ţinută şi pe aceea, încă şi mai îndrăzneaţă, a colegei sale. Am să vă comand un suc de grepfruit cu gheaţă.

El protestă, cu un gest încurcat. Îşi puse pe genunchi geanta de voiaj şi o deschise, ca şi cum ar fi vrut să vadă ce era înăuntru, dar apoi, imediat după plecarea domnişoarei Kingsdale, lăsă iarăşi braţele în jos şi rămase nemişcat, cu privirea aţintită dincolo de ferestre, unde o bogată vegetaţie albăstruie închidea peisajul. Păsări cu un penaj intens colorat intrau şi ieşeau din frunziş cu ţipete ascuţite. Iar deasupra — un cer verde ca fierea, cu nuanţe de violet din ce în ce mai şterse.

După care nu-şi mai dădu seama de nimic. Pe Marte şi pe Rufus era o lumină blândă, difuză, uneori palidă şi obscură. Nu era obişnuit cu o lumină atât de intensă. Părintele Francisco închise ochii şi se scufundă într-o aţipeală moleşitoare, întreruptă din când în când de zgomotele telescriptorului ori de bruştele semnale acustice ale centralei telefonice.

Mintea lui reveni la discuţia penibilă pe care-o purtase cu cardinalul, în urmă cu câteva zile. La scurtă vreme după vizita părintelui Van Buren pe Rufus, primise ordin să se întoarcă imediat. Iar el acceptase să se supună, abandonându-i pe mineri propriului lor destin, la mijlocul unei greve care, fără

sprijinul lui, mai devreme sau mai târziu ar fi eşuat. Eminenţa Sa cardinalul Todisco fusese aspru, întrecând orice aşteptare.

— Biografía dumitale, vorbise acesta scurt şi răspicat, este un lung şir de insuccese. Nu mai ştiu unde să te trimit, părinte Morales. Mai există o singură planetă, eventual, unde ai putea încerca să te salvezi...

Şi numise planeta Geron, Gheena spaţiului, care garanta moartea precoce oricui s-ar fi aventurat acolo. Şi totuşi, într-o pornire de autocompătimire, dar şi din dorinţa conştientă de a se pedepsi singur, îşi plecase capul, supus.

— Merg pe Geron, spusese aproape plângând. Mă voi duce să mor pe Geron. Binevoiţi, Eminenţa Voastră, să-mi daţi binecuvântarea.

Văzu ca prin vis lume umblând încoace şi încolo, mai ales tineri în şort, care duceau scrisori, auzi din când în când şoapte confuze, râsete, apoi văzu un pahar înalt, plin cu ceva galben, sânii bronzaţi şi rotunzi ai domnişoarei Kingsdale, care se apleca peste măsuţă.

Era pe Geron, începuse ultima sa aventură. Lumina aceea era insuportabilă, iar somnolenţa îl copleşea, tot mai nesăţioasă. Părintele Francisco închise ochii şi se predă.

— Haideţi, părinte, ciripi domnişoara Kingsdale. Comandantul Mac Kinley vă aşteaptă.

Părintele Francisco clipi de două-trei ori, îşi trecu instinctiv peste faţă palma ca un evantai, apoi, brusc, se ridică atâta cât era de înalt. Geanta de voiaj se rostogoli pe jos. Se aplecă stângaci s-o ridice şi lovi cu genunchiul măsuţa joasă, răsturnând paharul cu suc.

Părintele Francisco se înroşi ca un copil. Dar domnişoara Kingsdale păru că nu observă.

— Veniţi, spuse ea, simplu.

Mergeau pe un coridor lung şi îngust, luminat de globuri cu lumină polarizată. Fata apăsă un buton de pe rama uşii de duraluminiu. Când se aprinse becul verde, îi făcu semn să intre şi plecă, zâmbind.

Camera era mică, aproape minusculă, un fel de celulă, doi metri şi jumătate pe trei, dar pe birou se aflau patru

telefoane şi un interfon cu douăsprezece butoane.

— Bine aţi venit pe Geron, salută comandantul cu o frumoasă voce de bariton.

Îşi ridică uşor pieptul şi întinse mâna peste telefoane. În strânsoarea de o vigoare bărbătească, părintele Francisco simţi o palmă uscată şi aspră.

Spre deosebire de majoritatea comandanţilor de pe staţiile planetare, Mac Kinley nu purta mustaţă şi nici nu era pe jumătate chel. Mac Kinley era tânăr, la vreo treizeci de ani, cu faţa complet netedă, bine rasă şi cu o bogată chică roşcată, de nuanţa aramei. Avea chipul larg, gura mare, bărbia energică şi pometi pronunţaţi. Iar pieptul, de dincolo de birou, era plin de o vigoare mereu pe punctul de a deborda.

Părintele Francisco aproape că se simţi ruşinat de mâinile lui moi şi umede. Se aşeză în micul fotoliu rotativ, îşi prezentă documentele şi aşteptă în linişte, lăsându-i celuilalt întreaga iniţiativă a unui dialog.

Comandantul părea că se uită în fugă peste hârtii, dar preotul înţelese că le studia, de fapt, cu multă meticulozitate.

— Bine ! bombăni Mac Kinley, muşcându-şi buza superioară. Bine, foarte bine.

Apoi se întoarse pe neaşteptate, deschise un dulăpior-bar din dreapta lui şi scoase o sticlă şi două pahare.

— Am aici un whisky scoţian autentic, zise. Scoţian ca mine ! Ciocnim un pahar pentru că intraţi în colectivitatea noastră ?

— Sunt aproape abstinent, mărturisi el cu o jenă prost ascunsă, dar o să ciocnesc cu multă plăcere.

Licoarea îi şerpui prin stomac ca o lavă incandescentă. Îşi simţea traheea în flăcări, plămânii îi ardeau, iar aerul din jur părea că se împuţinase brusc.

Părintele Francisco îşi întoarse capul şi-şi plimbă de mai multe ori privirea de-a lungul pereţilor înguşti, fără ferestre, ca ai unui buncăr.

— E mic biroul, admise Mac Kinley, ca şi cum i-ar fi citit gândul.

Tuşi, rupse vârful unui trabuc şi-l aprinse, trăgând fumul cu multă râvnă.

— Urăsc spaţiul, adăugă.

Părintele Francisco nu izbuti să-şi reţină un sughiţ. Mac Kinley începu să râdă, dând dezamăgit din frumosul său cap leonin.

— Mă întreb ce credeţi oare c-aţi putea găsi pe o planetă ca Geron. Aveam nevoie de un agrimensor, de un geolog şi de doi electricieni. Şi ei îmi trimit un preot!

Francisco ridică din umeri, plin de umilinţă.

— Acolo, în actele mele, e explicat totul. O să fac tot posibilul să nu deranjez pe nimeni...

Mac Kinley îşi înălţă sprâncenele dese. Se mai uită o dată peste scrisorile de recomandare, oprindu-se pe ici, pe colo, apoi aruncă deoparte dosarul, plictisit.

— Vă repartizez o locuinţă în sectorul nord-vestic al bazei, zise cu o voce care devenise subit seacă şi birocratică. Veţi putea să vă desfăşuraţi activitatea când şi cum veţi crede de cuviinţă, bineînţeles, în aşa fel încât să nu creaţi neplăceri bunului mers al treburilor de aici. Mă înţelegeţi, părinte! Eu trebuie să răspund de eficienţa a patru sute de persoane, repartizate în douăzeci şi şase de sectoare. Sunt patru sute de oameni cu un echilibru extrem de fragil, sensibili chiar şi la cea mai mică tulburare...

Părintele Francisco îşi ridică brusc capul.

— Domnule comandant, rosti pe un ton categoric. N-am venit pe Geron ca să mă ocup de personalul bazei. Am venit pentru indigeni.

Mac Kinley, care făcuse gestul de a apuca iarăşi sticla, rămase nemişcat o vreme, înţepenit ca într-o fotogramă, apoi îşi trase mâna înapoi pe masă. Faţa i se înroşise, congestionată, iar în ochi avea acum o expresie de uimire amestecată cu supărare.

— Dacă aţi venit pentru indigeni..., mormăi el.

N-avea în voce nici cea mai mică urmă de aprobare.

— Nu vă înţeleg. Chiar aţi venit ca să vă ocupaţi de geronieni ?

— Da, sunt misionar. Scopul pe care mi-l propun este să-i evanghelizez.

Mac Kinley îşi mai turnă o porţie de whisky.

— Geron e o planetă imposibilă, zise. Geronienii sunt

aproape nişte maimuţe.

— Geronienii au un suflet, surâse părintele Francisco. Sunt oameni ca şi noi, în ciuda aspectului exterior, şi au darul liberului arbitru.

Comandantul făcu un gest de nemulţumire.

— Ce ştiţi dumneavoastră ? Aţi învăţat lucrurile astea din cărţi ori din microfilmele făcute de preoţi. Realitatea de pe planetă e cu totul alta, iubite părinte. Credeţi-mă, aici n-o să faceţi nici-o brânză, ca să folosesc o expresie arhaică.

Părintele Francisco zâmbi iarăşi.

— Succesul unei misiuni ţine de voia Domnului şi de bunăvoinţa noastră... Şi de respectarea anumitor convenţii.

Mac Kinley îl privi cu suspiciune.

— Convenţii ? Fiţi mai explicit, părinte.

— Scrie totul acolo, în hârtii, repetă împăciuitor părintele Francisco. Există acorduri precise între Conducerea Interstelară şi DPF...

— DPF ?

— Da, Sfânta Congregaţie De Propaganda Fide, adică organizaţia de care, *grosso modo,* depind. În sfârşit, după cum prevede acordul, dumneavoastră trebuie să-mi daţi tot concursul pentru ca eu să-mi pot duce la bun sfârşit mandatul. În ce mă priveşte, voi încerca să-mi reduc pretenţiile la strictul necesar.

— Dar eu am pregătit tot ce vă trebuie! îşi pierdu răbdarea Mac Kinley. O locuinţă în sectorul nord-vestic, hrană de cea mai bună calitate, opt bonuri pe săptămână pentru lucruri de prima şi a doua urgenţă, plus curierul diplomatic o dată la trei luni. A, desigur, o să vă pun la dispoziţie şi un elicopter cu pilot, să zicem, de două ori pe săptămână, ca să-i puteţi vizita pe indigeni şi să staţi de vorbă cu ei. Cunoaşteţi limba geronienilor ?

— Cred că da, am făcut un curs hipnopedic intensiv în timpul călătoriei. Dar problema e alta, domnule comandant. Nu vreau să mă stabilesc aici, la bază, şi nici la vreun punct instalat în altă parte a planetei. Intenţionez să stau printre indigeni, să trăiesc la fel ca ei, aşa cum se cuvine unui misionar care se respectă.

Mac Kinley era gata să explodeze într-un râs sarcastic.

Reuşi totuşi să se abţină.

— În felul acesta n-am să deranjez pe nimeni, continuă părintele Francisco. Îmi vor fi de ajuns un cort şi ceva conserve, doar pentru perioada de acomodare...

— În felul acesta o să mă deranjaţi pe mine foarte tare, îl întrerupse Mac Kinley. Dacă într-adevăr aveţi de gând să vă stabiliţi în mijlocul triburilor geroniene, eu va trebui să vă supraveghez de la distanţă şi să vă asigur protecţia. Ştiţi oare ce presupune asta ? Şi să nu-mi spuneţi, vă rog, că n-aveţi nevoie de protecţie ori că vă ajunge ochiul atoatevăzător al lui Dumnezeu ! Aici, pe Geron, eu răspund de tot ce se întâmplă, chiar şi de un coş care-o să vă iasă pe nas.

Părintele Francisco se pregătea să dea o replică, dar în clipa aceea unul din cele patru telefoane începu să ţârâie şi Mac Kinley ridică imediat receptorul. În vreme ce vorbea, sună alt telefon, apoi al treilea. Timp de vreo două minute, misionarul asistă la un dans încrucişat al receptoarelor care treceau dintr-o mână a comandantului în cealaltă, apoi pe masă, apoi în furcă, apoi iarăşi în mâna lui Mac Kinley, iar el înjura şi răspundea monosilabic. La un moment dat, începu şi interfonul să zumzăie ca un bondar, iar beculeţele roşii clipeau cu insistenţă.

Mac Kinley deconectă aparatul, apăsând întrerupătorul general. Apoi, plictisit, trânti cu furie receptoarele, fără să-i pese dacă nimeriseră în furcă sau nu.

— La dracu' cu toţi! hotărî el.

Acum se ridică şi-mi arată uşa, gândi părintele Francisco, oarecum încurcat.

Dar Mac Kinley nu se ridică. Îşi luă mâinile de pe birou, sprijinindu-şi-le pe braţele scaunului. Abia atunci părintele Francisco observă că braţele scaunului erau prevăzute cu două şiruri de butoane de diverse culori.

Văzu scaunul rotindu-se cu nouăzeci de grade şi alunecând silenţios pe lângă peretele din fund, apoi rotindu-se din nou şi ieşind de după birou.

— Mergem ? îl invită cu voce seacă Mac Kinley, oprit în faţa lui.

Ochii părintelui Francisco explorară într-o succesiune rapidă diversele părţi ale scaunului mobil, braţele, firele

încâlcite ce duceau spre cutia de dedesubt. Apoi privirea i se opri unde n-ar fi trebuit, fiindcă pantalonii erau îndoiţi aproape imediat sub încheietura picioarelor, în locul unde corpul lui Mac Kinley se termina brusc, absurd şi inacceptabil.

N-avea să ştie niciodată cât timp rămăsese împietrit, ca hipnotizat. În cele din urmă, izbuti să-şi ridice privirea şi să se uite în ochii comandantului.

Mac Kinley zâmbea ironic.

12

(timpul memoriei)

A doua zi dimineaţa, pe când se rădea, se auziră bătăi în uşă.

Tânărul din prag era înalt şi subţire, cu o geantă pe umăr; avea un ten măsliniu şi mustăţi abia mijite.

— Sunt doctorul Gérard Rivière, declară el. Comandantul Mac Kinley m-a pus la dispoziţia dumneavoastră.

Preotul se trase deoparte, îşi mângâie obrazul proaspăt ras şi arătă cu bărbia spre balansoarul de lângă uşa de sticlă ce dădea în verandă.

— Termin într-o clipă, îl asigură, întorcându-se la oglinda lavaboului. Scuzaţi-mă, cum aţi spus că vă cheamă ?

— Numele meu complet este Gérard Etienne Rivière de la Roche. Sunt antropolog.

— O, un aristocrat!

— Am spus antropolog.

— Sigur că da, zâmbi părintele Francisco. Un antropolog aristocrat, nu-i aşa ?

Celălalt bătea cu piciorul în mochetă, vrând să-şi stăpânească iritarea. Părintele Francisco auzi un suspin lung, apoi zgomotul făcut de balansoar în legănarea lui ritmică.

Isprăvi bărbieritul în tăcere. Când se întoarse, celălalt opri brusc mişcarea de pendul a balansoarului.

— Comandantul Mac Kinley vă roagă să apelaţi la mine pentru tot ce vă trebuie.

— Da, bineînţeles, încuviinţă părintele Francisco. Uite, pentru început, aş vrea să iau micul dejun. Ce-mi propuneţi ?

Discutară vreo două ore, aşezaţi lângă fereastră. Doctorul Rivière era o enciclopedie de informaţii preţioase, tocmai pentru că ele trecuseră prin propria-i experienţă. Descria planeta la fel cum o făceau şi manualele Conducerii Interstelare, însă părerea proprie mergea binişor mai departe, conţinând o serie întreagă de consideraţii pe care nici cel mai meticulos manual nu le-ar fi putut eventual atinge.

Gérard Rivière era pe Geron de aproape un an, perioadă destul de lungă ca să facă din el un veteran, ţinând seama de faptul că cei ce acceptau un contract pe planeta aceea semnau un angajament pentru maximum şase luni.

— Ce trib îmi recomandaţi ? întrebă părintele Francisco, încercând să-şi stăpânească frământarea.

Doctorul Rivière deschise geanta şi scoase o hartă pe care-o desfăşură pe masă. Peste tot erau cercuri şi triunghiuri, concentrate mai cu seamă pe fâşia din mijloc.

— Pe Geron nu există anotimpuri, explică el, dacă nu ţinem cont de perioada ploilor. Axa planetei e foarte puţin înclinată faţă de planul eclipticii. Baza noastră se află în zona caldă, ecuatorială, aici se cultivă shava-cianga, ca să fim bine înţeleşi. Mai sunt apoi două zone temperate, la nord şi la sud. Aici populaţia este destul de rară şi se răreşte şi mai mult, pe măsură ce ne apropiem de zonele polare.

— Bine, de acord, se repezi părintele Francisco, nerăbdător. Ce trib îmi recomandaţi ?

— Un trib mic, desigur... Un triunghi, adică un trib alcătuit din maximum cinci sute de persoane. Cercurile pot ajunge şi până la patru mii, dar au un aparat social destul de complex, cu şefi autoritari şi greu de abordat. Mai este apoi şi factorul distanţă: Mac Kinley nu v-ar îngădui niciodată să operaţi mai departe de o sută de kilometri.

— Nu înţeleg...

— Mac Kinley nu vrea bătaie de cap. Populaţia e paşnică, totuşi el doreşte să vă protejeze şi să vă ţină sub control.

Aplecat peste hartă, de parcă ar fi vrut s-o miroasă, părintele Francisco mormăi ceva, indispus.

— Bine, acceptă în silă. Atunci, care trib ?

Doctorul Rivière îşi umezi de mai multe ori mustăţile foarte subţiri. Se uita la harta întinsă pe masă cu o privire piezişă, ce trăda nehotărârea. În sfârşit, puse degetul pe un triunghi.

— Ăsta mi se pare locul cel mai bun, aici, în sectorul B12.

— Nu-i prea departe, observă părintele Francisco.

— Într-adevăr, sunt numai optzeci şi cinci de kilometri până acolo. Tribul e mic, iar şeful e un tip destul de inteligent şi sociabil...

— Îl cunoaşteţi ?

— Am intrat în legătură cu el acum şase luni, când s-a extins centrul de recoltare FM, dar l-am mai întâlnit după aceea şi cu alte ocazii. Îl cheamă Metzil-Nagua.

— Plecăm mâine ? întrebă părintele Francisco în culmea nerăbdării.

Doctorul Rivière surise enigmatic.

— Depinde de Mac Kinley, explică apoi, cu răbdare. Va trebui să vedem dacă avem elicopter şi pilot disponibil. Numărul plantaţiilor a crescut, aşa că nici oamenii, nici uneltele nu ne prea ajung de la o vreme. O să fim nevoiţi să aşteptăm momentul potrivit, părinte. Dar... am uitat un amănunt. Manualul de instructaj nu spune nimic în legătură cu asta, fiindcă amănuntul a apărut de curând şi se datorează subsemnatului, ca să fim mai exacţi.

— Spuneţi-mi, îi ceru părintele Francisco, interesat.

— Uite ce-i, continuă doctorul Rivière, uşor încurcat. E vorba de organizarea socială a indigenilor. Am descoperit că unul dintre stâlpii pe care se sprijină ea este avunculatul. Ştiţi ce este avunculatul, nu ?

— Cred că da..., încuviinţă părintele Francisco, încreţindu-şi fruntea în efortul de a-şi aminti noţiuni străvechi. Avunculus, în latină, înseamnă unchi. Vreţi să spuneţi că în familia geroniană autoritatea asupra descendenţilor este exercitată de unchiul dinspre mamă, nu de tată ?

— Exact.

Părintele Francisco începu să râdă.

— Nimic nu-i nou sub soare, familia matrilineară e veche de când lumea. Îmi amintesc un studiu foarte clar despre această problemă, de Bronislaw Malinowski, care la începutul

secolului douăzeci analiza în profunzime organizarea socială a indigenilor din insulele Trobriand, în Melanezia.

Doctorul Rivière tresări.

— Complimentele mele, părinte ! Observ cu o oarecare surprindere că aveţi cunoştinţe antropologice de nivel superior.

Misionarul se apără:

— Pe vremuri, când filosofía era sluga teologiei, în seminarii se studiau mai ales polemicile legate de Cristos şi de Trinitate. Dogmatica era atunci studiul prin excelenţă. Acum e altfel. Acum, preotul e un lucrător social care îşi vâră nasul în toate ramurile ştiinţei.

— Vă dau dreptate, admise zâmbind doctorul Rivière. Totuşi, sunt de părere că avunculatul va însemna pentru dumneavoastră o situaţie greu de rezolvat.

— Vă rog să vă explicaţi.

— În regulă. Geronienii au o concepţie cu totul deosebită despre divinitate. Să zicem că sunt animişti, dacă vrem neapărat să le punem o etichetă. Dar dificultatea mi se pare alta. Cum o să le puteţi propune *Pater Noster* din moment ce figura care le impune lor respect nu este tatăl, ci unchiul ?

— În cel mai rău caz, glumi părintele Francisco, voi putea oricând să-l schimb pe Pater cu Avunculus. Ce spuneţi de asta ? *Avunculus noster qui es in coelis...* Îmi pare că sună bine.

Izbucniră amândoi în râs. Apoi doctorul Rivière se ridică să-şi ia rămas bun. Părintele Francisco îl conduse până la uşă.

— Nu vă faceţi griji, domnule. Noi, misionarii, ştim cu ceva mai mult decât dracul. O să vedeţi că vom găsi o soluţie, căile Domnului sunt infinite.

Îşi petrecu restul dimineţii făcând o listă cu tot ce considera absolut necesar. Dar, cu cât se gândea mai mult, cu atât se lungea lista, mereu apărea ceva care, la o examinare mai atentă, imediat devenea indispensabil.

La scurt timp după miezul zilei, vocea neutră a unui servitor hârâi în difuzor, anunţându-l că sosise ora prânzului. Pufnind, părintele Francisco mototoli foaia şi-o aruncă pe dulap.

Îşi puse haina preoţească, chemă liftul şi coborî într-o sală spaţioasă, unde vreo cincizeci de persoane se aşezaseră deja la nişte mese lungi de aluminiu. Alţii stăteau la coadă, în faţa unor tejghele de distribuire.

Deşi variată, mâncarea nu arăta deloc îmbietor. Castroane pline cu o ciorbă galbenă şi aburindă, plăcinte albăstrii şi biftecuri cu garnituri enigmatice, pregătite în cine ştie ce moduri. Nimic din ceea ce cunoştea. Se luă după bărbatul din faţa lui şi alese ca el.

La o masă de opt persoane mai era un loc liber. Ţinând tava în müni, cu un aer încurcat, părintele Francisco se îndreptă spre ei.

— A, reverendul! ciripi cineva.

Era domnişoara Kingsdale, care şedea în stânga lui.

— Bine aţi venit printre noi! îngăduiţi-mi să vi-i prezint pe colegii mei...

Înainte ca el s-o poată opri, domnişoara Kingsdale îşi începuse pomelnicul politeţurilor.

— Permiteţi ? Dânsul e Joachim Fenichel, de la biroul de presă...

Fără să-şi lase jos tacâmul, un tânăr gras şi mătăhălos ridică puţin mâna stângă, mişcând din degete.

— Olaf Samuelson, psihologul nostru, continuă domnişoara Kingsdale.

Alt gest schiţat în grabă.

— Acestea sunt gemenele Greta şi Melissa Haubner, de la staţia de radio. Uite, aici stă doctorul Matulovic, şeful biroului de logistică, şi, în fine, chiar în dreapta dumneavoastră, Gabriel Berrendero, operator şi cartograf.

Părintele Francisco îşi întoarse privirea de la mâinile acelea care se agitau plictisite şi se uită o clipă, pieziş, la bărbatul de alături. Avea pielea închisă la culoare, părul negru intens, iar ochii ca nişte cărbuni. Un iberic, cu siguranţă, judecind şi după nume.

— *Como está Usted ?* îl întrebă, schimbând limba standard a galaxiei cu spaniola.

— *Como todos los cojones de aquí!* răspunse celălalt, dur, fără să ridice privirea din farfurie.

Grosolănia răspunsului îi tăie răsuflarea. Părintele

Francisco sorbi fără chef ciorba, ciuguli în silă o plăcintă, apoi împinse tava deoparte.

— *Grosero, descomedido, malcriado,* mormăi pentru sine.

Comesenii discutau acum între ei, nepăsători, nimeni nu-l mai învrednicea nici măcar cu vreo privire distrată. O clipă rămase absorbit, încântat în mod absurd de zgomotul de fond ce invada încăperea şi care-i ajungea la urechi ca printr-o cutie de rezonanţă. Poate că, pentru câteva clipe, nu mai avu conştiinţa timpului ce trece. Dintr-o dată se pomeni cu mintea complet goală, de parcă un vrăjitor i-ar fi secat-o prin vreun procedeu magic.

Părintele Francisco se frecă la ochi. Între timp, sala de mese începuse să se golească. Unul câte unul, şi vecinii săi de masă plecau, fără să schiţeze măcar un salut. Numai domnişoara Kingsdale îi făcu un semn de amabilitate, atunci când, luându-şi rămas bun, îi puse pe umăr mâna durdulie şi plină de inele.

— Aş sta cu plăcere să discutăm, zise ea. Dar mă cheamă datoria la birou. Poate altă dată.

Îi răspunse printr-un zâmbet obosit. În fundul imensei săli, dincolo de ferestrele largi, văzu palmierii din grădină, coloraţi în albastru-închis. Păsări mari, cu penaj multicolor, zburau încolo şi încoace fără ţintă ori după reguli de comportament neînţelese de el.

Fără să simtă nici un interes, părintele Francisco se strădui să le urmărească. Geron era o planetă cu prea puţine lucruri neobişnuite, cel puţin judecând după primele impresii. O copie a Braziliei, îşi zise, sau a Africii negre, Congo, Orinoco, papagalii şi acelaşi cer de ilustrată, înnebunind într-un incendiu de culori.

Îşi întoarse privirea şi ridică o mână ca să atragă atenţia unei tinere care trebăluia în spatele tejghelei. Femeia veni imediat la el.

— Aş dori o cafea, spuse părintele Francisco. Mai tare.

Pe când îşi sorbea băutura, observă că femeia nu se îndepărtase prea mult. Stătea mai la o parte, prefăcându-se că aranjează o faţă de masă. El avu impresia clară că aştepta momentul potrivit ca să-l întrebe ceva. Într-adevăr, îndată

ce-şi termină cafeaua, femeia se întoarse la el cu o oarecare jenă.

În sala de mese nu mai era aproape nimeni. Părintele Francisco îi adresă o privire binevoitoare, care era şi un îndemn, iar femeia se aşeză imediat lângă el, încercând să-i sărute mâna, după un vechi ritual.

— Să mă ierte domnul părinte, şopti şi-şi făcu rapid semnul crucii.

El dădu din cap, cu un gest vag interogativ.

— Mă numesc Emma Del Gaudio, adăugă, după ce privise în jur, parcă temându-se că putea fi cineva în spatele ei. Vreau să mă spovedesc, sunt catolică.

Părintele Francisco ezită o clipă, cât să arunce încă o privire în jurul lor şi să se asigure că sala era, într-adevăr, aproape goală.

— Bine, zise el, parcă vorbind cu sine însuşi. Am putea s-o facem chiar aici, nu-i nevoie să ne retragem.

Emma Del Gaudio vru să îngenuncheze, să-şi pună o batistă pe cap ca în biserică, dar părintele Francisco o împiedică printr-un gest repezit.

— Nu e cazul. Stai aici lângă mine şi spune-mi totul, eu o să mă uit în altă parte.

Aceeaşi poveste, aceleaşi păcate, eternele slăbiciuni ale sufletului omenesc. Apoi ieşi la iveală păcatul cel mai mare: din când în când, femeia se prostitua de nevoie, în ciuda salariului cu care se angajase într-un serviciu modest pe Geron. Dar avea o grămadă de justificări: soţul infirm într-un spital din Lugano, taxa astronomică pe care o plătea pentru fiul ei aflat la un colegiu din Bellinzona, datorii, probleme de altă natură şi...

— Nu pot să te absolv, şopti părintele Francisco.

Femeia ridică o privire imploratoare.

— De ce, părinte ? Purtarea mea e nepotrivită, ştiu, iar mie mi-e ruşine şi-s mâhnită. Vi se pare că nu m-am căit destul ?

— Aşa-i, rosti apăsat părintele Francisco. Adevărata căinţă trebuie să fie însoţită de hotărârea fermă de a nu mai cădea în păcat, care ne înjoseşte şi ne face slujitori ai diavolului. Tu, însă...

— După trei luni mi se termină contractul, o să mă întorc acasă şi n-o să mai păcătuiesc.

— Dumnezeu nu îngăduie amânări, avertiză părintele Francisco. Dacă vrei să fii iertată, trebuie să promiţi acum şi aici, pe loc. Hotărârea ta trebuie să fie imediată. Promiţi ?

Femeia rămase câteva clipe în cumpănă. Două lacrimi mari îi alunecară pe obraji.

— Promiţi ? insistă părintele Francisco.

Ea consimţi, dând de două-trei ori din cap.

— Atunci... *ego te absolvo in nomine Patris, Filii et Spiritus Sancti.* Fii credincioasă, Emma, şi mergi în pace.

Părintele Francisco se ridică, traversă cu paşi lenţi sala de mese şi ieşi în grădină. Se aşeză pe o bancă, la umbră, sub un palmier albastru. Sus, papagalii se certau cu îndârjire, prinşi cu totul într-o necontenită dispută, lansând apeluri stăruitoare şi ţipete răguşite.

Căldura şi lumina puternică îi îngreunară pleoapele, simţea în stomac un nod, din cauza mâncării cu care nu era obişnuit, şi stranii furnicături prin mâini şi picioare.

Adormi, urmărit de gânduri neplăcute. Şi se trezi brusc, uşor transpirat, dar cu o ciudată senzaţie de frig în tot corpul. Se frecă la ochi. Lângă clădirea cantinei se afla un pavilion cu perdelele din dantelă pe jumătate trase, încât reuşi să distingă în interior o tejghea de bar şi câteva mese goale.

Intră, mai bău o cafea şi se uită pierdut în jur, singur ca un câine, stăpânit deodată de sentimentul absurdităţii pe care i-l trezea prezenţa lui în acel loc. Apoi, într-un colţ al încăperii, îl recunoscu pe doctorul Rivière, care discuta cu un bărbat robust, întors cu spatele.

Părintele Francisco se apropie maşinal. Când observă că pe masă, între doctorul Rivière şi celălalt, se afla o tablă de şah, era prea târziu.

— Şedeţi, părinte. Am o veste bună pentru dumneavoastră : comandantul Mac Kinley v-a pus la dispoziţie un elicopter pentru mâine după-amiază. Mulţumit ?

Rivière arătă înspre omul din faţa lui.

— Helmut Weber, pilotul. El o să ne ducă mâine la tribul lui Metzil-Nagua.

— Lăudat fie Domnul Nostru, rosti părintele Francisco.

Strânse mâna pilotului şi se prezentă :

— Sunt părintele Francisco Morales de Alcàntara, în misiune evanghelică pe Geron şi în împrejurimi.

Pilotul rămase nepăsător. Schiţă un zâmbet de respect şi se întoarse imediat la tabla de şah, aranjând piesele în poziţia iniţială.

Între timp, părintele Francisco privea în jur. Era ceva bizar în locul acela, o atmosferă calmă ce părea prielnică meditaţiei, nicidecum destinderii şi distracţiei. Totul era aşa cum trebuia să fie, tejgheaua barului, măsuţele şi jocurile electronice aşezate pe lângă pereţi, dar cele patru ferestre deschise sus, imediat sub tavan, erau cel puţin neobişnuite: toate aveau sticla colorată ca luminatoarele bisericilor din vechime. Misionarul reflecta la nepotrivirea aceea, fără îndoială rod al fanteziei vreunui arhitect bizar, când vocea lui Riviere îl smulse din contemplarea acelei lumini blânde şi captivante.

— Facem o partidă ? propuse antropologul.

El ridică brusc mâinile, ca sub ameninţarea unei arme.

— Nu ştiu să joc, se scuză. Abia îmi amintesc cum se mută piesele.

— Ciudat, observă pilotul, ridicându-şi pieziş capul şi trăgându-se de lobul urechii. În general, ecleziaştii sunt jucători excelenţi...

— Eu sunt excepţia care confirmă regula, i-o tăie scurt părintele Francisco pe un ton amabil, dar ferm.

Celălalt, însă, nu se lăsa convins.

— Ciudat! repeta mereu.

Şi se juca preocupat cu piesele, în special cu regele. Punea degetul arătător pe vârful crucii de pe coroană şi împingea încet, insistent, până când piesa cădea, rostogolindu-se, pe tabla de şah. Atunci, cu delicateţe, o punea iarăşi în picioare şi din nou împingea, şi iar împingea cu degetul — ca stăpânit de un impuls de maniac.

— E într-adevăr ciudat, zise încă o dată. În seminarii jocul de şah e aproape obligatoriu şi azi... o întreagă tradiţie coboară până la abatele Ruy Lopez, la Jan Hus, în secolul al paisprezecelea...

— Amicul nostru Weber e un expert, îl avertiză doctorul

Rivière. El studiază şahul, e superinformat.

Părintele Francisco nu clipi. Dar când Weber împinse tabla de şah şi ridică ochii ca să-l fixeze cu o privire de gheaţă, se simţi stânjenit.

— Numele dumneavoastră îmi aminteşte de ceva, zise pilotul. Francisco Morales de Alcàntara! Numele dumneavoastră îmi aminteşte ceva care are legătură cu şahul, aş putea jura.

Părintele Francisco încercă să zâmbească, îşi desfăcu dezolat braţele, apoi le adună la piept, încrucişându-şi mâinile cu resemnare.

— A trecut atât de multă vreme, spuse cu o voce melancolică.

Şi rămase absolut neclintit câteva clipe. Dintr-o dată, avu o profundă senzaţie de greaţă. Îşi trecu două degete pe după gulerul cămăşii, apoi se ridică, aruncându-şi în jur privirea rătăcită.

— E cald aici, cel puţin pentru mine, care am debarcat de puţină vreme. Vă rog să mă scuzaţi, mă duc afară.

Se întoarse la banca de sub palmierul albastru. Dar după câteva minute, doctorul Rivière era lângă el.

— Weber mi-a spus tot.

— Tot, ce?

— Despre partida de şah pe care aţi jucat-o în urmă cu peste douăzeci de ani. Atunci când aţi dat mat prin rocadă, după ce aţi purtat regele adversarului pe toată tabla de şah, executându-l pe propriul dumneavoastră teren. O capodoperă!

— De unde ştie Weber toate astea ?

— Partida s-a publicat în mai toate revistele de şah şi a primit chiar un premiu. Weber are o memorie excelentă, mai înainte a refăcut mişcările şi mi-a arătat jocul, fază de fază. Toată admiraţia, părinte!

— De atunci nu mai joc, suspină părintele Francisco. Îmi cer scuze pentru refuz. N-am făcut-o din lipsă de politeţe, credeţi-mă, ci ca să respect un legământ solemn.

— Aşadar, n-o să mai jucaţi niciodată ? întrebă doctorul Rivière, cu sinceră părere de rău. Trebuie să vă aduc la cunoştinţă că această renunţare ar putea constitui un

handicap în opera dumneavoastră de evanghelizare a geronienilor.

— Nu înţeleg!

— Metzil-Nagua, şeful tribului, ştie să joace şah, îi aruncă doctorul Rivière. L-am învăţat eu.

13

(timpul prezent)

— Hei, Eusebio, repeta întruna părintele Francisco. Ne ducem în infern ?

Indigenul nu-l asculta. Trăgea la prăjină, imperturbabil ; rămase netulburat chiar şi atunci când misionarul vomă.

Apoi, după aproximativ o oră de exasperantă navigare prin labirintul mlaştinii, plantele începură să se rărească, lăsând libere oglinzi de apă tot mai mari. Eusebio întoarse prăjina şi începu să împingă cu celălalt capăt, la care se afla o vâslă rudimentară.

În locul acela apa era adâncă, mai puţin densă, mai puţin uleioasă. Puricii de mlaştină dispăruseră aproape cu totul, dar acum o altă faună venea să-şi prezinte salutul. Erau nişte peşti sferici de un albastru-antracit, cu burta albă ca gheaţa şi coada lată, puternică, permiţându-le să ţâşnească afară din apă, ca delfinii. Aveau o gură enormă, cu marginile zimţate, cât se poate de neliniştitoare. Totuşi, deşi păreau flămânzi, peştii nu manifestară nici un fel de agresivitate. Se mulţumiră să urmărească pluta, s-o curteze ca şi cum ar fi fost un peşte mai mare, căruia i se cuvine admiraţie şi respect.

— Părinte, se auzi vocea lui Eusebio în spatele lui. Pregăteşte arma.

Misionarul întoarse capul, surprins.

— Arma ? Doar nu vrei să transform în scrum peştii ăştia nenorociţi!?

Eusebio îi atinse umărul cu prăjina.

— Acolo, zise, arătându-i o insuliţă scundă spre stânga, la vreo două sute de braţe distanţă.

Părintele Francisco strânse din ochii obosiţi.

— Nu văd nimic, spuse el.

— Uită-te bine, părinte. Stau nemişcaţi, întinşi la soare. Cinci. Ba nu, şase.

Îşi ascuţi şi mai mult privirea şi recunoscu siluetele inconfundabile ale aligatorilor de pe Geron.

— Kibu-naragua, suspină. Dar sunt departe, poate că nu ne-au observat, dorm, nu ne-au văzut.

— Kibu-naragua văd şi când dorm, fu de părere indigenul. La ora asta a zilei însă, sunt leneşi. Poate că reuşim să trecem nederanjaţi, cotind cât mai în larg. Dar tu, părinte, stai cu arma pregătită.

Eusebio opri pluta, schimbă sensul de înaintare şi coti brusc în direcţia opusă insulei. Manevra dezorientă peştii sferici, care începură să salte haotic, dând impresia că vor să se împrăştie. Dar le fură de ajuns câteva clipe până s-o apuce pe noua rută. Pluta fu din nou înconjurată de cortegiul vesel al globurilor alb-albastre care ţâşneau afară din apă şi intrau iarăşi la loc, împroşcând stropi murdari. O invitaţie destul de evidentă, chiar şi pentru somnolenţii kibu-naragua.

Într-adevăr, când, navigând în larg, cei doi ajunseră în dreptul insulei, părintele Francisco văzu ceva mişcându-se confuz în depărtare. Fusese ca o plescăitură în apă, uşoară, ca şi cum nişte valuri s-ar fi lovit de vreun obstacol oarecare. Urmă a doua plescăitură, apoi imediat altele, la intervale foarte scurte.

Vocea lui Eusebio şuieră la spatele lui, plină de tensiune :

— Vin încoace, părinte! Toţi şase.

Cu prăjina-vâslă, indigenul opri pluta, de data asta de tot.

— O să-i putem lovi mai bine, explică el, apucându-şi sarbacana.

Ţinea pregătite patru săgeţi minuscule, la îndemână, într-un compartiment exterior al micii sale tolbe.

— Eu îl lovesc pe primul, zise, cel care vine înaintea tuturor. Tu ia-i în primire pe ceilalţi, înainte să ajungă la patruzeci de braţe. Nu-i lăsa să se apropie mai mult.

Părintele Francisco ridică arma şi se aşeză în genunchi, cu coapsa stângă rezemată de împletitura transversală a plutei. Ochea în direcţia insulei, spre cei şase kibu-naragua care înaintau în mare viteză, arătându-şi deasupra apei doar ochii şi imensele umflături de pe frunte.

Cel mai sprinten, care pornise primul şi se distanţase de ceilalţi, ajunsese acum aproape de plută şi se pregătea de viraj, ca să poată aplica fatala lovitură cu coada. Eusebio suflă în sarbacană şi îi străpunse un ochi cu săgeata înveninată. Aligatorul se scufundă în mlaştină, lăsând oglinda apei liberă pentru ceilalţi, care se apropiau. Atunci părintele Francisco apăsă pe trăgaci, raza verde împroşcă mlaştina şi într-o clipă kibu-naragua îşi găsiră moartea într-un sfârâit de carne arsă şi stropi de mâl clocotitor.

Imediat, valurile stârnite zguduiră pluta. Părintele Francisco îşi pierdu echilibrul şi se rostogoli într-o parte. Cu greu izbuti să ţină fulminatorul şi desaga, dar se trezi la marginea plutei, cu capul doar la câţiva centimetri de apă.

Un val îl plesni în plină figură, umplându-i ochii de mâl. Când, în cele din urmă, reuşi să-i deschidă, observă foarte aproape capul aligatorului lovit de Eusebio. Săgeata era încă înfiptă în ochiul plin de sânge, dar, în ciuda veninului, animalul nu murise şi avea gura larg deschisă.

— Eusebio ! strigă, aruncându-se îndărăt.

Fălcile animalului se închiseră cu o izbitură peste marginea plutei, bucăţi de trestie se împrăştiară peste tot, dar chiar în clipa aceea a doua săgeată suflată de indigen pătrunse în celelalt ochi. Bestia se lăsă din nou înghiţită de mlaştină, de data asta lent, fără zgomot.

Dispăruseră şi peştii sferici, atraşi spre fund de perspectiva unei mese abundente.

— Întâi au să-i mănânce ochii şi limba, zise Eusebio. Apoi, peste vreo două zile, când carnea începe să putrezească, or să-i sfârtece burta.

— Dar e încă viu, obiectă părintele Francisco. Orb, dar viu...

— Nu mai are putere, va muri într-o jumătate de oră, scufundat în mâl. Apoi hoitul se ridică la suprafaţă, iar peştii încep ospăţul.

— Hai să plecăm, porunci misionarul. Să dispărem până nu sosesc alţi kibu-naragua.

— Kibu-naragua umblă prin toată Mlaştina Mare, unde-i destul de adâncă apa ca să poată înota. Aici ei sunt stăpânii... Să sperăm că ne va păzi Khava-Kloha.

Părintele Francisco strâmbă din nas.

— Nu spune Khava-Kloha, spune Dumnezeu.

— Bine, Dumnezeu. Dar Khava-Kloha e Marele Spirit, iar Dumnezeu e Marele Spirit, aşa că Khava-Kloha şi Dumnezeu sunt acelaşi lucru. Aşa m-ai învăţat...

— Aşa-i, dar trebuie să spui Dumnezeu, îl sfătui misionarul. Şi-acum, s-o luăm din loc!

Eusebio îşi scuipă în palme şi apucă prăjina.

14

(timpul memoriei)

— Am ajuns, zise Helmut Weber, pilotul.

Văzut de sus, satul indigenilor semăna cu un epsilon, aşezat cum era la confluenţa a două minuscule cursuri de apă.

Elicopterul se aşeză uşor, ca o libelulă, în mijlocul şirului de colibe împodobite cu zorzoane şi morişti de vânt în diverse culori. Părintele Francisco fu dezamăgit. Se aştepta ca geronienii să iasă buluc din colibe, să se holbeze la pasărea coborâtă din cer. Dar nu se agită nimeni. Nici măcar cei aflaţi pe-afară, la umbră, nu dovediră vreun cât de mic interes, absorbiţi cu toţii de îndeletnicirile lor: unii împleteau coşuri, alţii frământau lutul, făcându-şi de lucru cu nişte unelte bizare.

— Dumneavoastră rămâneţi aici, spuse doctorul Rivière. Mă duc să vorbesc cu Metzil-Nagua.

Părintele Francisco îl văzu îndepărtându-se cu paşi sprinteni, apoi discutând la o oarecare distanţă, în mijlocul unui grup de indigeni şi întorcându-se după câteva minute lângă elicopter, urmat de un geronian care venea fără nici un chef.

— El e Metzil-Nagua, şeful tribului, zise doctorul Rivière, schiţând un soi de plecăciune caraghioasă. I-am explicat că sunteţi o persoană foarte importantă, care trebuie tratată cu tot respectul.

Părintele Francisco se uită la indigenul din faţa lui. Era bondoc şi robust, scund de statură, poate nici nu-i ajungea

până la umăr. Şi era gol, ca toţi geronienii, acoperit de blana sa naturală de culoarea nisipului, întreruptă ici-colo de pete mai întunecate, cu reflexe violete. În partea inferioară a abdomenului blana era mai deasă, sexul abia se vedea din ea, o virgulă rozalie care, în ciuda dimensiunii neînsemnate, părea o impoliteţe batjocoritoare.

Era întru totul identic cu imaginile ce însoţeau Raportul despre planeta Geron, un text consultat de el în repetate rânduri, cu multă atenţie. Totuşi, văzând ochii aceia enormi, lipsiţi de cornee, numai irişi galbeni şi luminoşi, se simţi oarecum stânjenit. Făcu apel, în minte, la noţiunile de limbă geroniană învăţate la cursul hipnopedic şi, bâjbâind, reuşi să pronunţe o formulă de salut.

— *Blavatsu kéndere kijá.*

— *Kéndere,* răspunse geronianul fără ezitare.

— Ce i-a spus ? întrebă pilotul, întorcându-se spre doctorul Rivière.

— I-a zis: „Pace sufletului tău". Iar geronianul i-a răspuns: „Şi ţie".

Cei patru se uitară o vreme unii la alţii, într-o linişte stânjenitoare. Apoi, doctorul Rivière rupse tăcerea.

— Gata cu politeţurile, părinte. Hai să descărcăm lucrurile.

— L-aţi întrebat dacă pot să-mi instalez un cort aici, în sat ?

— Da, nu vă rămâne decât să alegeţi locul. Spuneţi unde vreţi să-l punem, iar Weber şi cu mine îl ridicăm într-un sfert de oră.

Părintele Francisco privi gânditor în jur.

— Să zicem că aproape de confluenţă, dar pe malul de dincolo, unde nu sunt colibe, aşa n-o să deranjez pe nimeni.

Rivière se îndepărtă câţiva paşi.

— E bine aici ?

Chiar şi geronianul încuviinţa, lovind puternic cu piciorul în pământ. Părintele Francisco făcu semn că da şi se apucă să-şi coboare lucrurile din elicopter, în vreme ce Rivière şi cu pilotul ridicau cortul.

Apoi Weber, după ce scoase de cine ştie unde o tablă de şah, începu o partidă cu Metzil-Nagua. Dar jocul nu mergea

cum ar fi vrut, era în evidentă dificultate, cel puţin judecind după furia cu care-şi sorbea berea şi după timpul de care avea nevoie pentru a para mutările geronianului. Acesta muta repede, fără să se gândească, ori cel puţin lăsa o asemenea impresie. Totuşi, Weber reuşi să găsească în cele din urmă combinaţia învingătoare şi scoase un lung suspin de uşurare. Înghiţi restul de bere şi se îndepărtă de tabla de şah, îndreptându-se spre părintele Francisco.

— L-am încolţit, declară el satisfăcut, dar a scos transpiraţia din mine. Acum urmează un mat forţat, în cinci mutări.

Între timp, Metzil-Nagua se aplecase peste tabla de şah şi se uita la piese vrând parcă să le distrugă. Dădu de două-trei ori din capul lui mare şi puse calm arătătorul pe coroana regelui, care, împins, se rostogoli în mijlocul tablei de şah, în semn de predare. După aceea însă, îl apucă furia şi, cu o mişcare scurtă, împrăştie toate piesele.

— Nimănui nu-i place să piardă, comentă Weber. Geronienilor în mod deosebit, dacă mă iau după afirmaţiile prietenului nostru Rivière, care a avut răbdarea să-i înveţe jocul.

— Şi după câte se pare, l-au învăţat la perfecţie, observă părintele Francisco. Da... Un mat forţat în cinci mutări. Iar geronianul nici n-a clipit, a acceptat că a pierdut jocul, fără bâjbâieli inutile, care pe deasupra mai sunt şi umilitoare. Sigur, a răsturnat piesele, însă numai pentru că, aşa cum ai spus dumneata, nimănui nu-i place să piardă.

Weber se uita la el pieziş, cu privirea moleşită de căldură, dar şi de bere. Se pregăti să spună ceva. Părintele Francisco nu-i dădu răgaz.

— Ceea ce s-a întâmplat este pentru mine prilej de mare bucurie. Mă înţelegi, domnule Weber ? Dacă geronienii şi-au însuşit atât de bine jocul de şah, înseamnă că raţiunea lor este mai mult decât prezentă. Sarcina îmi va fi enorm uşurată, nu crezi ?

Weber dădu din umeri.

— Poate că da, admise cu reticenţă, dar poate că nu, adăugă pe un ton ambiguu. Uneori raţionalitatea extremă ar putea constitui un obstacol.

— Nu mă îndoiesc, suspină părintele Francisco. Însă *ratio* rămâne totuşi terenul comun pe care să discuţi, fie şi numai pentru a începe nişte tratative. Metzil-Nagua n-o să se poată sustrage acestei datorii raţionale.

— Mă tem că veţi fi nevoit să jucaţi cu el, i-o reteză scurt Weber. Metzil-Nagua n-o să vă slăbească până nu cedaţi.

— Ţi-am mai spus, Weber. Am jucat ultima partidă în urmă cu peste douăzeci de ani. Am făcut un legământ şi n-am de gând să-l încalc. Cu Metzil-Nagua voi vorbi despre orice, în afară de şah.

— Vă urez succes, zise Weber, sec.

Soarele apunea grăbit, iar primele umbre ale serii coborâseră, ajungând până la cort. Dinspre colibe venea o rumoare surdă, zăngănit de vase şi un vag miros de mâncare prăjită.

Doctorul Rivière îi predă un pistol şi un aparat de radioemisie.

— Pe ăsta să-l lăsaţi tot timpul deschis, îl sfătui pe un ton categoric. Şuieratul oscilatorului va fi suficient ca să intrăm în contact. Orice s-ar întâmpla, dacă aveţi nevoie de ajutor sau de asistenţă, introduceţi ştecherul în priza asta. Comandantul Mac Kinley m-a înnebunit cu instrucţiunile lui.

— Dar pistolul ? Ce să fac cu pistolul ?

— Regulamentul o cere, oftă Rivière. Ascultaţi-mă pe mine, părinte. Ţineţi-l tot timpul la îndemână şi în perfectă stare de funcţionare, ne-am înţeles ?

Rivière şi Weber urcară în elicopter. Un semn de victorie din partea pilotului şi libelula se ridică deasupra pajiştii. Virând apoi aproape în unghi drept, dispăru dincolo de profilul întunecat al pădurii.

În sfârşit, era singur, aventura lui începea din momentul acela. Zăbovi câteva clipe pe malul pârâului, vrând să simtă răcoarea apei, să atingă mâlul de pe fund, pe când gânduri absurde îi veneau din adâncuri şi îi năpădeau conştiinţa.

Intră în cort, se învârti o vreme prin încăperea minusculă, luând în primire puţinele lucruri aduse cu el. Apoi se întinse pe salteaua elastică şi rosti o rugăciune lungă, plină de tristeţe.

Stinse lampa, cu convingerea că va adormi imediat. Dar

un cântec monoton, ce ajungea la el în surdină dinspre colibele din apropiere, îl ţinu treaz jumătate din noapte. Mai târziu, conştiinţa i se risipi printre o mulţime de imagini care-l înconjurau nesăţioase, gata să-l distrugă. Dar poate că se făcuse deja ziuă, cine ştie.

15

(timpul memoriei)

Se dezmetici din somn când soarele era deja sus. O lumină portocalie se filtra prin ferestruica din partea stingă a cortului, iar de afară venea un straniu amestec de sunete calme, abia auzite.

Părintele Francisco se ridică, fără să mai zăbovească o clipă. Ieşi din cort desculţ, cu sandalele şi prosopul în mână, având ochii abia mijiţi, încă lipiţi de somnul nopţii. Se spălă aplecat pe malul pârâului şi, abia după ce-şi şterse faţa, observă lângă el silueta bondoacă şi păroasă a lui Metzil-Nagua, care-l privea în tăcere. Se grăbi să îngaime o rudimentară formulă de salut, la care indigenul răspunse cu glas ferm şi clar. Apoi Metzil-Nagua îi puse mâna pe braţ, obligându-l să se uite într-o anumită direcţie.

Părintele Francisco tresări. Puţin mai încolo, pe terenul nisipos din marginea pârâului, era desenată o tablă de şah având în loc de piese pietre anume alese, rădăcini şi ramuri împodobite cu pene de păsări, toate aranjate în poziţie de joc.

— Mută, îl îndemnă indigenul, împingându-l spre tabla de şah improvizată. Vreau să mă întrec cu *ohla-kloha* ta.

Părintele Francisco îşi reţinu cu greu o mişcare iritată.

— Dar eu nu ştiu să joc, nu cunosc nici măcar regulile...

— Omul care conduce pasărea de fier mi-a spus că ştii.

— Cine ? Weber ? Weber se înşeală, eu nu cunosc jocul, crede-mă ! Şi-apoi, hai să fim serioşi, n-am venit aici să joc şah.

Vorbise cu mare dificultate, pescuind cu greu cuvintele din încâlcitul lexic geronian. Printre altele, vorbirea lui nu era prea concretă, folosea expresii traductibile doar prin perifraze chinuite, o treabă destul de obositoare, ţinând seama că era

nevoit să bâjbâie prin puţinele sale cunoştinţe de limbă, la care se adăuga lipsa antrenamentului.

Brusc, Metzil-Nagua înţepeni ca prostit, cu ochii holbaţi într-o expresie uimită şi nerăbdătoare.

— Ce vrei de la noi ? întrebă el, încet. De ce-ai venit ?

— Am venit cu gânduri de pace, răspunse părintele Francisco, alegând cu grijă cuvintele. Nu intenţionez să vă dau bătaie de cap. Vreau doar să învăţ mai bine limba voastră şi să vă cunosc obiceiurile, felul vostru de viaţă.

— Au mai fost şi alţii înaintea ta, comentă sec Metzil-Nagua.

— Da, au mai fost şi alţii. Şi doctorul Rivière, cel care te-a învăţat să joci şah, şi el a fost înaintea mea. Dar eu vreau mult mai mult, oferindu-vă în schimb prietenia mea sinceră...

— Atunci, joacă ! porunci indigenul, arătând spre tabla de şah.

— Ţi-am spus că nu ştiu să joc. Eu mă aflu aici în alte scopuri, pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, ţi le voi dezvălui, rând pe rând. Deocamdată te invit să laşi la o parte orice urmă de neîncredere : am venit cu gânduri de pace şi vreau să fiu prietenul vostru. Tu eşti şeful tribului şi ai putea, cu siguranţă, să-mi netezeşti drumul, îi poţi convinge pe ceilalţi să mă asculte.

— Nu te pot alunga. Eu sunt şef aici, dar cel ce comandă e omul care umblă pe roţi şi trăieşte departe de-aici, în casa aceea mare, făcută din pământ tare ca piatra. Ne poate distruge satul, dacă vrea. Ne poate ucide pe toţi. Tu eşti dintre oamenii lui, iar eu îţi datorez ascultare. Aşa că voi face tot ce-mi ceri, dar nu-mi poţi cere s-o fac cu plăcere.

Părintele Francisco rămase pe gânduri câteva clipe.

— Linişteşte-te, îi spuse pe un ton conciliant. Nu voi face niciodată ceva care să nu-ţi fie pe plac, îţi promit.

Se răsuci încet, ca să revină la cort, în timp ce Metzil-Nagua, în mijlocul tablei de şah, răsturna piesele, lovind furios cu piciorul.

Mai târziu, la un altar improvizat dintr-o masă şi câteva pietre, se apucă să ţină slujba. Câţiva indigeni, întrerupându-şi îndeletnicirile, se apropiară curioşi, să-i vadă mai bine mişcările care pentru ei trebuie să fí fost destul de

bizare. Nu se întâmplă nimic din ceea ce ar fi putut tulbura ritualul. Părintele Francisco auzi în spatele său doar câteva strigăte mici, exclamaţii înăbuşite, semănând mai degrabă cu nişte grohăieli şi lătrături, când, la euharistie, ridică potirul şi, psalmodiind, îl bău dintr-o suflare. Cu coada ochiului, îl văzu pe Metzil-Nagua aşezat ceva mai încolo şi înconjurat de o ceată de micuţi care se zbenguiau ca nişte mingi păroase, străduindu-se să i se urce în spinare.

După slujbă, părintele Francisco duse toate lucrurile în cort şi se apropie de şeful tribului.

— Sunt copiii tăi ? întrebă, arătându-i pe micuţii care încă mai forfoteau prin jur. Cum de-s aici, jucându-se cu tine, în loc să fie cu *ku-tso ?*

Metzil-Nagua îşi săltă capul, surprins.

— Ku-tso e bolnav şi azi nu se poate ocupa de ei. Azi stau cu mine şi, bineînţeles, se joacă. Eu nu pot face mai mult pentru ei.

Acestea erau regulile avunculatului, destul de rigide, iar părintele Francisco nici nu încercă măcar să le pună în discuţie.

Îşi petrecu restul zilei fără o ocupaţie precisă, hoinărind printre colibele geronienilor şi arătând un interes sincer pentru îndeletnicirile lor. Dar orice discuţie pe care încerca s-o prelungească dincolo de convenienţele de circumstanţă se termina cu un soi de murmur incomprehensibil.

După cincisprezece zile, trebui să recunoască fără nici o plăcere că nu progresase deloc. Nu reuşise să pătrundă, cât de cât, dincolo de reţinerile indigenilor, toate tentativele lui se blocau într-un zid de neîncredere, iar interlocutorii, de multe ori fără ca măcar să se scuze, se îndepărtau, lăsându-l încurcat.

„Numai Metzil-Nagua e de vină", îşi spunea părintele Francisco. „El, şeful, le-a poruncit supuşilor să tacă, să nu colaboreze." Chiar şi atunci când se duse acasă la Rabu-Natzca, fratele soţiei lui Metzil-Nagua, şi îl scăpă de febră cu două comprese antipiretice, obţinu doar un mormăit de mulţumire, nicidecum mai multă disponibilitate pentru intenţia sa de a stabili raporturi cordiale.

Restabilit, Rabu-Natzca reluase educaţia copiilor lui

Metzil-Nagua. Îi ducea cu el în mlaştinile din jurul satului, îi învăţa să pescuiască şi să înoate şi îi pedepsea, uneori aspru, când nu ajungeau la cele mai bune rezultate. Misionarul stătea deoparte şi se uita, ca un intrus, străduindu-se să-şi stăpânească furia care-l cuprindea. Apoi se refugia în cort, neputincios şi umilit.

Într-o zi, elicopterul cu Rivière şi Weber se învârti de mai multe ori pe deasupra pajiştii, apoi coborî, aterizând foarte aproape de cortul părintelui Francisco.

Pe Metzil-Nagua îl cuprinse neastâmpărul: îşi savura anticipat partida de şah cu Weber. La gândul acela, părintele Francisco înghiţi în sec cu amărăciune. Apoi, când uşa elicopterului se deschise şi fu instalată platforma înclinată pentru căruciorul comandantului Mac Kinley, avu un gest de surpriză. Aşadar, comandantul venea personal să vadă cum stau lucrurile; poate că-şi făcuse griji din pricina îndelungatei sale tăceri, nici măcar o singură dată nu chemase baza. Sfinte Dumnezeule, nici măcar ca să spună că totul mergea, chiar dacă nu tocmai strălucit, să spună cel puţin că nu avea nevoie de nimic, doar de-un pic de noroc, pentru a învinge ostilitatea pasivă a geronienilor.

— Cum merge, părinte ?

Vocea lui Mac Kinley era uscată, dar cu tonuri de cordialitate ce mergeau binişor dincolo de amabilităţile de circumstanţă.

Mac Kinley îşi conduse căruciorul la umbră. Doctorul Rivière, grijuliu, aduse o măsuţă pliantă şi câteva scaune. Părintele Francisco privea totul stând deoparte, nu prea încântat.

Mac Kinley îl fixă cu insistenţă.

— Nu păreţi foarte mulţumit, părinte. E ceva în neregulă?

— A, nu, totul e în regulă, se grăbi el să răspundă. Numai că aş vrea ca geronienii să aibă mai multă încredere. Aş vrea să-i văd mai puţin distanţi şi mai interesaţi, dar înţeleg că pentru asta îmi va trebui multă răbdare.

— A, desigur, bombăni Mac Kinley. Vă va trebui un ocean de răbdare si nu ştiu dacă va fi suficient.

Între timp, doctorul Rivière desfăcuse berile. Mai încolo, Weber era deja cufundat în partida de şah cu Metzil-Na-gua.

Mac Kinley luă o sorbitură zdravănă şi-şi şterse transpiraţia de pe gât.

— Zilele trecute m-am gândit de mai multe ori la dumneavoastră, părinte. Mă întrebam ce v-a putut împinge să veniţi pe planeta asta nenorocită. A, locul e frumos, nici vorbă, şi chiar interesant. Dar pentru cei ce nu-s localnici, un an petrecut aici face cât zece. Nu v-au spus, când aţi primit o misiune pe această planetă-vampir ?

— Sigur că da, eram pe deplin informat.

— Aveţi peste patruzeci de ani, părinte. În câteva luni veţi începe să prezentaţi toate semnele decăderii fizice. Abia dacă veţi mai avea putere să vă îngrijiţi singur, darmite să vă mai ocupaţi şi de alţii!

— Bine, dar cineva o să trebuiască să se ocupe de ei! se aprinse părintele Francisco. Providenţa m-a trimis pe mine să îndeplinesc această sarcină, iar eu voi încerca să mă achit de ea cât mai bine, pe deplin conştient de decăderea fizică ce mă aşteaptă curând. De altfel, aş putea pune aceeaşi întrebare fiecăruia dintre voi: nu vă sperie gândul că o să îmbătrâniţi înainte de vreme ?

— Pentru noi e altfel, fu de părere comandantul, după o clipă în care se simţi încurcat. Nu-i aşa, Rivière, că pentru noi e altfel ? Toţi avem un contract de şase luni, foarte rar de un an. Şi suntem destul de tineri: dacă pierdem cinci, maximum zece ani din existenţa fiecăruia, tot nu e ca pentru dumneavoastră, care aveţi de gând să rămâneti aici toată viata.

— Eu aveam o datorie contractată la jocuri, explică Rivière, apucându-şi nasul între două degete. Ca s-o plătesc, mă aşteptau cinci ani lungi de sacrificii. Dar aşa, cu şase luni... Şi apoi, am profitat de asta ca să scriu o carte despre oamenii ăştia şi mă aştept la o oarecare recunoaştere publică...

— Datoria, dacă voiai, puteai şi să n-o plăteşti, din moment ce era o datorie contractată la jocuri, comentă Mac Kinley cu cinism.

— Aşa-i, însă *noblesse oblige,* adăugă Rivière cu un zâmbet serafic.

— Dar dumneavoastră ? îl întrerupse misionarul,

întorcându-se spre Mac Kinley. Ce v-a determinat să veniţi?

O clipă, misionarului i se păru că faţa comandantului se albise. Îl văzu înălţându-şi bustul de parcă ar fi vrut să iasă din cărucior şi un tremur abia perceptibil îi increţi buzele, ca o rafală neaşteptată de vânt.

— E o poveste lungă, zise pe un ton lugubru.

Se uită în jur, căutându-şi parcă vorbele, apoi, pufnind, bătu cu palma peste pantalonii îndoiţi, în locul de unde îi fuseseră amputate picioarele.

— Dacă ar fi trebuit să petreceţi o perioadă ţintuit în căruciorul ăsta, ce aţi fi preferat ? Ca perioada să fie de şase luni, sau de cinci ani ?

— Nu-i nevoie să răspund, îngăimă părintele Francisco.

— După accident, continuă Mac Kinley, mi-au spus că pentru un transplant de picioare va trebui să aştept cinci sau şase ani, ca ţesuturile să se cicatrizeze şi să se refacă mulţumitor. Mă aflu aici ca să câştig timp, înţelegeţi ? După cum vedeţi, noi avem cu toţii motive serioase, dacă nu l-am socoti decât pe acela privind realizarea unor economii substanţiale în timp scurt. Dar dumneavoastră, părinte, care nu ne puteţi aduce argumente la fel de solide...

— Păi, v-am spus deja, se strădui misionarul să-şi întărească poziţia. Oamenii ăştia au nevoie de mine ca să fie salvaţi, câştigaţi pentru Biserică...

— N-aş vrea să par nepoliticos, îl întrerupse Mac Kinley, dar, ca să fiu sincer, oamenii ăştia n-au nevoie de nimic, şi cu atât mai puţin de predici mântuitoare. Geronienii trăiesc într-o stare de inocenţă naturală. Ca animale inteligente şi înzestrate cu conştiinţă de sine, sunt umani. Dar ei trăiesc la distanţă de ani-lumină de locul unde omenirea ar fi comis păcatul originar, ei nu se trag din noi, n-au nici un păcat. Cu ce drept vrea Biserica să-i mântuiască şi de ce anume ? Oare scrie undeva că şi geronienii au gustat din fructul oprit ? Nu riscă predica dumneavoastră să fie cu totul inutilă, să cadă în gol ? În sfârşit, *dacă* geronienii sunt în perfect acord cu voia Domnului ? E o raţiune pentru care poate că Dumnezeu nu simte că ar fi necesar să li se arate şi să li se impună o anumită purtare reparatorie.

Ceva din vocea lui Mac Kinley suna fals şi voit provocator

: tonul ironic şi înţepător pe care părintele Francisco îl observase de atâtea ori la numeroşi interlocutori întâlniţi în zeci de lumi, oameni vanitoşi, gata oricând să discute în contradictoriu, aşa, de dragul înfruntărilor, ori pur şi simplu sperând să-l pună în încurcătură. Îi veniră în minte cuvintele papei, răsunând ca un ecou în naosul catedralei San Pietro când, ca proaspăt preot, asculta prosternat în faţa conducătorului creştinătăţii: „Înainte de a lupta cu ignoranţa şi cu rezistenţa celor ce vor asculta cuvântul vostru revelator, va trebui să învingeţi scepticismul creştinilor care se vor nimeri să asiste la opera voastră de evanghelizare".

Îşi făcu curaj, nu putea îngădui ca Mac Kinley să ridiculizeze opera lui prezentă şi viitoare.

— Comandantul îmi pare rămas la o concepţie medievală asupra sfintei noastre biserici romane, zise, încercând să surâdă calm. Credeţi că păcatul originar este un păcat localizat cu exactitate în spaţiu şi timp. În sfârşit, vă gândiţi la Eva, care, nerespectând porunca divină, mănâncă din fructul oprit, nu-i aşa, domnule Mac Kinley ? Ei bine, au trecut secolele şi ne-am schimbat şi noi atitudinea. O, nu, să nu mă înţelegeţi greşit, suntem încă obligaţi la interpretarea literală a Sfintei Scripturi, însă nu chiar categoric. Din când în când, putem face interpretări analogice, ori simbolice, ori congruente. În fine, rezultatele ştiinţei nu mai sunt combătute ca odinioară, ci folosite pentru o viziune tot mai coerentă şi universal acceptabilă.

— Nu înţeleg, începu să spună comandantul Mac Kinley. În felul acesta n-o să vă tăiaţi craca de sub picioare ?

— Aş spune că nu, îl asigură părintele Francisco. Ştiinţa nu poate contrazice Sfânta Scriptură. E vorba doar de interpretarea potrivită a cuvântului lui Dumnezeu, în care calitate nu poate să nu fie adevărat şi dătător de lumină.

— Tot nu înţeleg. Ce fel de păcat ar fi comis geronienii?

— Păcatul prin excelenţă, adică păcatul originar, acel păcat pe care toate speciile vii îl comit atunci când, în diversele stadii de evoluţie, ajung la conştiinţa de sine ca specie. Biblia nu greşeşte, iubite comandant. Ce este valabil pentru om pe Pământ e o paradigmă valabilă pentru toate fiinţele inteligente din cosmos. Şi geronienii sunt rezultatul

unei evoluţii, şi pentru ei a existat un moment când au făcut saltul calitativ, când, ca să ne înţelegem, au trecut de la stadiul de animal la acela al gândirii raţionale. În clipa aceea au păcătuit şi, imediat, şi-au pierdut Edenul, au dobândit conştiinţa morţii şi, în consecinţă, şi-au pierdut nemurirea, au devenit conştienţi de boli şi de decadenţă, iar femeile lor au început să nască în dureri. Şi ei s-au simţit asemenea lui Dumnezeu, când au trebuit să decidă ce e bine şi ce e rău. Şi ei au păcătuit din trufie, şi de aceea sunt acum în dizgraţie şi au nevoie de mântuire, ca noi toţi, ca toate speciile vii din cosmos, care-au ajuns la un anumit nivel de evoluţie.

— Dar Dumnezeu nu li s-a arătat niciodată geronienilor, se aprinse Mac Kinley, devenind roşu la faţă. Iar dacă nu li s-a arătat, în ce fel i-au nesocotit aceştia porunca ?

Părintele Francisco avu o uşoară reacţie de surprindere.

— Sunteţi prins încă în mrejele catehismului din secolul douăzeci. Povestioara cu Adam şi Eva era bună pentru oamenii din timpul lui Moise, când profetul a scris Cartea Genezei. Astăzi ne mişcăm pe un plan diferit, într-o problematică privitoare la întreg cosmosul. Păcatul originar e un păcat care se comite în mod inevitabil, în clipa când devii conştient de propria ta existenţă. E adevărat că Dumnezeu nu li s-a arătat niciodată geronienilor, cel puţin aşa credem noi, dar în conştiinţa lor tot s-a născut o idee, chiar dacă neclară, despre divinitate. Pentru ei Dumnezeu e Khava-Kloha, Marele Spirit ce trăieşte în toate lucrurile din lume şi stă deasupra tuturor. Ei bine, o fi existând şi pentru ei un moment în care, *ca să poată gândi,* a fost nevoie să facă abstracţie de transcendenţă, de religio, adică de dependenţă, spre a ajunge la un soi de afirmare primitivă. În momentul acela au păcătuit...

— În sfârşit! pufni comandantul. Morala fabulei: voi, preoţii, aveţi întotdeauna dreptate.

Părintele Francisco ridică din umeri. Se uită preocupat la Weber, pilotul, care chiar atunci îşi termina partida cu Metzil-Nagua şi părăsea tabla de şah cu un zâmbet de satisfacţie pe buze.

— Tot mai greu, comentă el preocupat. De data asta, ca să câştig, a trebuit să transform un pion în regină.

Soţia lui Metzil-Nagua aduse, împreună cu alte femei, un coş cu fructe, dar aproape nimeni nu vru să se servească. Doar doctorul Rivière muşcă dintr-un fruct şi înghiţi mai multe bucăţele mestecate mărunt. Îi strepezeau dinţii şi observară cu toţii efortul pe care-l făcea ca să ajungă la capătul operaţiei. Apoi, scuipând şi înjurând,

Rivière se îndreptă spre elicopter, de unde descărcă nişte lădiţe cu alimente.

Mac Kinley îşi mai aprinse o ţigară şi-i ceru părintelui Francisco să-l scuze pentru discuţiile polemice în care se angajase.

— Iertare, părinte! vorbi el, pe un ton de exagerată amabilitate. Oricum, cuvintele dumneavoastră mi-au fost de mare ajutor, au limpezit în mine multe lucruri ce-mi erau cu totul necunoscute. Data viitoare, dacă n-aveţi nimic împotrivă, o să mai discutăm.

Bietul Mac Kinley! În momentul acela nu ştia că n-avea să mai fíe o dată viitoare.

16

(timpul prezent)

Avură nevoie de mai mult de două ore ca să ajungă pe celălalt mal al Mlaştinii Mari. Eusebio vârî pluta într-o mică adâncitură, printre trestii şi frunze plutitoare. Apoi, fără să zăbovească o clipă, o luă cu paşi repezi pe cărarea ce se adâncea în câmpia înverzită.

Părintele Francisco îl rugă să-şi încetinească umbletul.

— Mai bine să ne grăbim, explică indigenul. Trebuie să ajungem la coline înainte de apusul soarelui.

Aerul era limpede, iar colinele păreau chiar acolo, la doi paşi. În realitate, erau la cinci sau şase mile depărtare, cel puţin aşa susţinea Eusebio.

Misionarul răsuflă zgomotos, era la capătul puterilor şi înainta târându-şi picioarele, împiedicându-se în fiecare denivelare de teren, în furnicare şi în smocuri de iarbă. Deodată, imediat după o curbă în unghi drept, zări sârma ghimpată şi o bară metalică lungă, înfiptă în pământ. La

capătul ei se afla o tăbliţă cu o siglă şi un număr : FM 34. La douăzeci de metri mai încolo, o altă tăbliţă, FM 35, apoi FM 36 şi aşa mai departe..

— Unde ne aflăm ? întrebă părintele Francisco. Ce sunt tăbliţele astea ?

Era o întrebare retorică, absolut de prisos, din moment ce cunoştea foarte bine răspunsul, chiar dacă i se întâmpla pentru prima dată să treacă dincolo de Mlaştina Mare.

— Aici se termină pământurile tribului meu şi încep cele ale Oamenilor de fier, care mai cultivă şi-acum plantele de shava-cianga. Sârma este pusă ca să nu trecem peste plantaţie, o să trebuiască s-o ocolim ca să ajungem la coline.

Dincolo de gardul de sârmă, în depărtare, părintele Francisco zări o construcţie joasă, de formă obişnuită, având deasupra o cabină din material transparent. Construcţia era goală, ca şi plantaţia. Plăntuţele de shava-cianga, în plină înflorire, erau aliniate pe zeci şi zeci de brazde proaspăt prăşite. Părintele Francisco nu se abţinu să nu facă obişnuitele cugetări amare despre drogul care în jumătate de secol cucerise galaxia, dar nu reuşise câtuşi de puţin să ştirbească integritatea psiho-fizică a populaţiei de pe Geron, care-l avea tot timpul la îndemână, îl cunoştea şi îl folosea.

Când zări automatele, se opri o clipă să le studieze mai bine. Se oprise şi Eusebio şi, întorcându-se din drum, venise lângă el.

— Oamenii de fier, mormăi indigenul pe un ton dis-preţuitor. Într-o zi, o să doborâm toate gardurile şi-o să-i ucidem...

— Nu vorbi prostii, automatele n-au suflet, nu-s vinovate cu nimic.

— Atunci va trebui să-i ucidem pe şefii lor, oamenii din carne şi oase care-au plecat, dar le comandă de la distantă.

— Sunt fraţii noştri. Tatăl Nostru carele este în ceruri a spus : să nu ucizi!

— Nu sunt fraţii noştri. Sunt duşmani! Cu multă vreme în urmă, când au coborât din cer, au aprins pădurile cu lumina verde, l-au ucis pe tatăl tatălui meu şi pe mulţi alţii din trib, au ars satele şi au ucis femei şi copii.

— N-ai cum să ştii, încercă să-l influenţeze părintele

Francisco, fluturând un argument vag. Tu nu erai atunci pe lume!

— Eu cred ce spun bătrânii, care-au văzut cu ochii lor.

— Memoria bătrânilor e de multe ori înşelătoare. Oricum, răzbunarea nu e un sentiment creştinesc. Trebuie să-i iubeşti şi pe duşmani, aşa cum ne porunceşte Tatăl Nostru carele este în ceruri.

Eusebio dădu din capul lui mare, fără convingere. Totuşi, îngenunche şi sărută piciorul misionarului.

— Uite! exclamă părintele Francisco, trăgându-l în sus. Oamenii de fier se duc să se culce.

Automatele se adunaseră de-a valma pe pajiştea din faţa depozitului, dar ceva nu era în regulă cu ele, nu le telecomanda nimeni, aşa că se îngrămădiseră lângă perete ca nişte orbi în derută.

Misionarul şi indigenul îşi reluară drumul. Soarele se ascundea în momentul acela după culmea dealurilor, în vreme ce luna cea mică de pe Geron apărea la orizont.

Planta era enormă, crescută până la mari înălţimi, încâlcitură imensă de ramuri şi liane şerpuitoare pe un trunchi care la bază avea un diametru de peste zece braţe.

Pârâiaşul curgea prin apropiere, spălând rădăcinile prăfoase ale arborelui secular, ivite din pământ tari şi netede ca nişte oase.

Mai era foarte puţină lumină. Având pe el doar îmbrăcămintea intimă, părintele Francisco şedea pe o piatră aspră, cu îndureratele lui picioare scufundate în apa binefăcătoare. Petele de noroi de pe tunică se uscaseră, era suficient să frece haina şi s-o scuture, ca să-şi recapete înfăţişarea impresionantă de care misionarul era convins că avea neapărată nevoie când urma să se înfăţişeze şefului nomazilor.

— Prietenul ăsta al tău..., bombăni, îndreptându-se spre Eusebio, tolănit ceva mai încolo. Mai spune-mi o dată numele lui, vreau să-l memorez ca să-l pronunţ fără ezitare atunci când va veni momentul.

— Oal-Tsequal?

— Oal... Tse... qual, da.

Şi repetă satisfăcut numele de patru-cinci ori, de parcă era vorba de o rugăciune.

— Dar nu înseamnă nimic! exclamă apoi, deodată, mirându-se el însuşi de tardiva şi banala sa descoperire. Cum aşa ? Toate numele voastre au o semnificaţie precisă, denumesc o imagine, o calitate a sufletului sau a corpului. Cum de numele ăsta e sunet pur, fără sens ?

Eusebio mormăi:

— În limba noastră veche, pe care am uitat-o, Oal-Tsequal înseamnă „cel care prevede".

Părintele Francisco încercă o ciudată stare de indispoziţie. Pâcla subţire venită dinspre câmpie se ridicase până pe pantele mai joase ale colinelor, ajungând foarte aproape. Ascunse prin tufişuri, păsările tăcură brusc.

Preotul se îmbrăcă şi îşi aranjă barba lungă, cenuşie. Ciuli urechea. Peste clipocitul liniştit al pârâului, auzi departe un murmur necontenit, zgomote înăbuşite, mici ţipete şi mugete de animale în turmă.

— Oamenii lui Oal-Tsequal, explică Eusebio. Şi-au pus tabăra aici, aproape, cum treci de primul vârf.

Părintele Francisco privi în jur, neliniştit. Se înserase şi-abia se mai distingeau contururile peisajului. Cuprins de teamă, se întoarse spre Eusebio.

— Eşti sigur că ăsta-i locul de întâlnire ?

Geronianul încuviinţă, hotărât.

— Oal-Tsequal va fi aici când răsare luna cea mare, confirmă el.

Chiar în momentul acela, luna cea mare de pe Geron apăru la orizont şi, în aceeaşi clipă, o luminiţă roşiatică pâlpâi în partea opusă, printre petele întunecate ale vegetaţiei. Curând, strălucirea incertă deveni lumină puternică, din ce în ce mai apropiată, iar la un moment dat apărură două torţe la capătul potecii, de partea cealaltă a pârâului.

— Uite-l! exclamă Eusebio, aţâţat. Oal-Tsequal soseşte cu alaiul lui. Şi-a ţinut promisiunea.

În lumina pâlpâitoare a torţelor, părintele Francisco desluşi cu greu trei siluete scunde şi păroase. Aveau ochii rotunzi şi foarte mari, galbeni, fără cornee, ca ai lui Eusebio.

Se opriră pe malul apei, în şir indian. Cel din mijloc, fără torţă, făcu un pas într-o parte şi se arătă pe de-a-ntregul.

Ceva mai înalt şi mai robust decât cei doi însoţitori ai săi, Oal-Tsequal era un tânăr şi superb exemplar al rasei de pe Geron. Poate că părul ce-i acoperea corpul era ceva mai des, iar ochii mai galbeni, dar în rest părintele Francisco nu observă diferenţe somatice faţă de oamenii din tribul lui Eusebio. Şi Oal-Tsequal avea sexul mic, o virgulă mai mult sau mai puţin vizibilă în blana deasă de sub burtă.

Indigenul se uită lung la misionar, fără să spună o vorbă. În ochii lui, dar numai pentru o clipă, părintele Francisco zări o licărire de surpriză şi de curiozitate, altminteri bine stăpânită. Apoi, Oal-Tsequal se aplecă încet, îşi vârî mâna în apă şi o scoase în chip de căuş. Bău fără să-şi mute privirea.

— Vin cu gânduri de pace, zise. Khava-Kloha să te înconjoare!

Părintele Francisco încuviinţă, dând uşor din cap. Oal-Tsequal se adresă lui Eusebio :

— Khava-Kloha să te înconjoare şi pe tine, Metzil-Nagua.

Eusebio se apropie de pârâu. Cei doi bărbaţi de pe Geron erau unul în faţa celuilalt, foarte aproape. Se aplecă şi Eusebio, luă apă şi bău.

— Vino, îl invită cu o voce convingătoare. Părintele e aici ca să-ţi dezvăluie toate tainele. Pe mine nu mă mai cheamă Metzil-Nagua, mă cheamă Eusebio. Haide.

Părintele Francisco interveni:

— Noi trebuie să ne ducem.

Îşi luă arma şi desaga şi trecu pârâul.

— Şi eu vin cu gânduri de pace, spuse el. Vin în numele Domnului.

Oal-Tsequal îi mângâie cu dosul palmei tunica.

— Noaptea abia a început, putem vorbi în tihnă. Să mergem, oamenii mei te aşteaptă.

17

(timpul memoriei)

De trei zile bătrânele din tribul lui Metzil-Nagua mestecau

întruna frunzele de shava-cianga, planta sacră de pe Geron.

Pământenii construiseră o bază pe planetă, cu intenţia de a exploata enormele resurse ale acelui alcaloid ce creştea pe Geron în mod spontan şi sporadic, dar din care izbutiseră, în scurtă vreme, să obţină culturi intensive. Planta brută era culeasă de pe câteva plantaţii robotizate şi-apoi se prelucra în rafinăriile de pe Altair şi din împrejurimi. Ceea ce se obţinea era un produs foarte folositor în industria farmaceutică şi îşi găsea o largă întrebuinţare în domeniul stupefiantelor uşoare, având în vedere faptul că shava-cianga nu crea dependenţă şi putea fi folosită legal în întreg sistemul galactic. Baza permanentă de pe Geron avea o singură justificare: obţinerea în condiţii avantajoase a acestui alcaloid, în ciuda preţului ridicat, presupus de munca pe planetă.

Părintele Francisco înţelesese imediat că procedeul aplicat de pământeni era cel mai puţin eficient. În felul acesta, se obţinea cam a suta parte din forţa pe care shava-cianga ar fi putut s-o aibă în alte condiţii de prelucrare. Era ca şi cum te-ai mulţumi cu zahărul, renunţând la rom, ori cu orzul, renunţând la whisky. Înţelese asta din îndârjirea cu care mestecau bătrânele, tăcute şi concentrate la pregătirea pastei, în care saliva juca un rol important.

De la un timp, lunile lui Geron răsăreau la intervale tot mai mici, apărând la orizont aproape concomitent. Până când, într-o seară, apărură aproape suprapuse, în perfectă joncţiune, luna cea mică ascunzându-se aproape complet după cea mare. Precedat de diverse cântece şi melodii, în seara aceea începu un bairam dezlănţuit. Năvălind afară, lumea se agita dezordonat în ritmul tobelor.

— Spune-mi, zise misionarul, apucându-l de braţ pe Metzil-Nagua. Ce se întâmplă ?

— Ranga şi Au-Ranga sunt una peste alta. Asta-i noaptea cea mai bună pentru rodnicia trupului, căci acum Au-Ranga cea rea, care secătuieşte pântecul femeilor, se zbate neputincioasă îndărătul surorii ei mai mari. Ascultă-mă pe mine, omule fără păr : primeşte în tine shava-cianga şi caută-ţi o femeie. Asta-i noaptea cea mai potrivită...

Părintele Francisco încremeni. Se retrase în cortul lui şi începu să spioneze prin ferestruică, la lumina celor două luni

suprapuse, spectacolul acelui neam de maimuţe aiurite. Se auzeau voci ţipătoare, gemete, chemări pline de stăruinţă şi propuneri obscene care vlăguiau noaptea, transformând-o într-o ţesătură de întâmplări inevitabile.

În dimineaţa următoare, satul părea scufundat în liniştea dintotdeauna. Metzil-Nagua ieşi căscând din coliba lui şi, cu un cuţit de cremene bine ascuţit, se apucă iarăşi să cioplească nişte bucăţi de lemn, treabă pe care-o făcea de câteva zile cu o oarecare îndârjire. Era un joc de şah. Pionii şi nebunii, tip Staunton, erau piesele cel mai uşor de recunoscut. Chiar şi piesele mai mari, regii, reginele şi turele, erau acceptabile. Dar caii erau diformi, cuţitul de cremene nu izbutise să facă nimic pentru ei. Indigenul îi arătă unul, cu nelinişte şi jenă. El îşi scutură capul cu o reacţie de scârbă, ca şi cum i-ar fi arătat o broască sau un şarpe.

Mai încolo, femeile împleteau coşuleţe din papură şi din nuiele puse la înmuiat în pârâu. Bărbaţii, în special cei vârstnici, modelau oale şi farfurii din lutul roşu ce se afla din belşug pe malurile apei care străbătea satul. Alţi bărbaţi, cei mai tineri şi mai viguroşi, se învârteau pe lângă nişte pari lungi şi, cu cuţitele lor de cremene, se chinuiau să-i ascută.

Uneltele erau rudimentare, foarte simple şi, în plus, geronienii le foloseau numai în cazuri de extremă necesitate. Piesele de care se serveau cel mai mult erau mâinile, mâinile acelea durdulii şi păroase, având unghii tari ca metalul, cu care curăţau, răsuceau şi modelau, învingând mereu rezistenta materiei.

Părintele Francisco se învârtea printre oamenii aceia, încercând zadarnic să înceapă o discuţie, să construiască un punct de sprijin pentru anumite idei, să compare conceptele şi apoi să le extindă cu elocinţa sa cuceritoare. Era ca într-un pustiu locuit de zombi. Nimănui nu-i păsa de el, nimeni nu răspundea încercărilor sale de a stabili un dialog, oricât de nevinovat ar fi fost acesta.

Gaură în apă, gândi în sinea lui, trăgându-se deoparte. Până acum se alesese doar cu insulte şi grave insuccese, un şir înfiorător de găuri în apă, într-adevăr. Alt misionar, în locul lui, n-ar fi ezitat să folosească mijloacele cele mai perfide ca să obţină atenţia cuvenită, chiar dac-ar fi trebuit să

născocească „miracole" care să-i lase cu gura căscată pe cei de faţă şi să-i facă astfel să-l asculte. Ori poate că atitudinea cea mai bună, îşi zise, ar fi să nu se opună şi să se lase integrat în lumea lor şi în felul acesta să-i vindece, operând din interior. Ar trebui să mănânc şi eu mâncarea lor, să consum shava-cianga, să joc şah cu Metzil-Nagua şi să nu mă scandalizez când, aşa cum s-a întâmplat noaptea trecută, satul intră în călduri, lăsându-se târât în cele mai dezlănţuite orgii.

Dar ce-ar fi crezut despre o asemenea comportare comandantul Mac Kinley şi doctorul Rivière ? Şi, mai ales, ce-ar fi crezut episcopul, când ar fi aflat ?

Tocmai medita, confuz, la toate acestea, cu mintea concentrată asupra unor lucruri contradictorii, când un zgomot vag, de pergament rupt, departe, dincolo de pădurile şi câmpiile ce despărţeau satul de bază, ajunse la el tot mai clar si mai asurzitor.

Era o astronavă, fără nici o îndoială, una dintre navele acelea mastodontice, atât de încăpătoare, că puteau transporta o întreagă colonie de pe o planetă pe alta. Ateriza pe pista de piroxit a bazei, nici în privinţa asta n-avea nici o îndoială, pentru simplul fapt că alte piste de aterizare nu existau.

După două ore, elicopterul lui Weber se lăsă, cu manevre rapide, pe pajiştea satului. Pilotul ieşi în mare grabă din cabina de pilotaj şi se îndreptă vijelios spre locul unde era înălţat cortul părintelui Francisco.

— Haide, părinte! strigă Weber, cu faţa roşie şi cu trăsăturile alterate. Ne luăm catrafusele !

Misionarul se proţăpi înaintea lui, neliniştit şi surprins la culme, dar calm.

— Pentru Dumnezeu, Weber ! Ce se întâmplă ?

— Coridorul se închide, mai rămân patru ore până va trebui să părăsim planeta. Comandantul Mac Kinley mi-a dat ordin să vă iau şi să vă duc la bază. Să ne grăbim, n-avem timp de pierdut, ajutaţi-mă să vă duc lucrurile la elicopter.

Părintele Francisco privi năuc la pilotul care intra şi ieşea din cort cu o iuţeală în mişcări de parcă era muscat de scorpion.

— Ce faceţi ? striga pilotul. Mişcaţi-vă, dracului, o dată! Trebuie să dispărem cât mai repede. Trebuie să spălăm putina înainte de a se închide de tot coridorul!

Aşadar, ceea ce fusese considerat mereu o posibilitate teoretică, însă foarte îndepărtată, aproape improbabilă, se adeverea ! Geron era pierdut, Geron se scufunda iarăşi în abisul nonexistenţei şi, în scurtă vreme, avea să fie şters de pe toate hărţile cerului, rămânând o legendă, o amintire vagă, o însemnare banală în arhivele stelare. Altceva nimic. Desigur, mâna lui Dumnezeu era aceea care strangula coridorul, shava-cianga n-ar fi trebuit să otrăvească întreg cosmosul, dar oamenii de pe Geron n-ar mai fi ajuns să afle cuvântul lui Dumnezeu, cuvântul acela pe care venise el să-l aducă, trecând peste bariere de mulţi ani-lumină.

Înconjurat de bărbaţii din tribul său, Metzil-Nagua asista impasibil, poate că neavând habar de ceea ce se întâmpla.

— Eu nu vin ! strigă părintele Francisco pentru a se face auzit printre zgomotele produse de elicea elicopterului.

Altcineva, dinlăuntrul său, luase decizia şi toată forţa lui era canalizată acum spre supunerea faţă de hotărârea aceea absurdă.

— Aţi înnebunit ? exclamă Weber şi îşi duse mâna spre pistolul tranchilizant ce-i atârna de curea.

Dar părintele Francisco fu mai sprinten, îl lovi în moalele capului cu un băţ mare, care i se nimerise la îndemână. Weber se prăbuşi la pământ, cu un geamăt sinistru.

— Dumnezeu să mă ierte, murmură misionarul. Aplicată cu o violenţă controlată, lovitura aceea avea să-l imobilizeze pe pilot cam o jumătate de oră, exact timpul necesar ca el să se ascundă în mlaştinile ce înconjurau satul. Când îşi va reveni în simţiri, Weber va trebui să renunţe să-l mai caute, întorcându-se la bază fără el. Aveau să plece cu toţii, părăsind planeta, dar el urma să rămână acolo, printre geronieni, singur şi omniprezent ca un zeu.

Alergă sufocat de efort pe cărarea ce ducea spre pădure, se grăbea să ajungă într-un loc sigur, unde Weber n-ar fi izbutit niciodată să-l descopere. Când intră în mlaştină, soarele era deja sus pe cer, iar căldura începea să se simtă. Părintele Francisco îşi scoase tunica, rămânând în bluză şi

chiloţi.

Ajunse la o insuliţă minusculă, legată de zona împădurită printr-o fâşie de pământ bătătorit. Îşi săpă o groapă adâncă şi rămase acolo să asculte cântecul păsărilor.

După o vreme, auzi clar vehiculul supraveghetorului de la plantaţia roboţilor, aflată la cinci sau şase mile în linie dreaptă. Anunţat prin radio, abandonase automatele pe câmpurile cu shava-cianga şi acum se grăbea spre sud-vest, să se întoarcă o dată cu toţi ceilalţi. La amiază, elicopterul lui Weber se înălţă cu mare zgomot, apoi huruitul slăbi în direcţia bazei, după care încetă complet.

Acum se putea întoarce în sat, nu mai era cine să-l caute, toţi se aflau la bază, ocupaţi cu pregătirile de plecare. Şi totuşi, părintele Francisco socoti că era prudent să mai stea ascuns puţin. După două ore, când îi ajunse la urechi inconfundabilul zgomot de pergament sfâşiat, scoase un lung suspin de uşurare. Astronava decola, pleca pentru totdeauna de pe planetă şi nimeni n-ar mai fi putut să se întoarcă acolo. Părintele Francisco era singur, singur cu destinul pe care de bunăvoie şi-l alesese într-un moment de rătăcire a minţii.

Îşi puse tunica şi, cu paşi lenţi şi prudenţi, părăsi insuliţa dintre mlaştini şi o luă de-a lungul fâşiei de pământ bătătorit. Un kibu-naragua ieşise din apă şi se sprijinea de potecă, blocându-i trecerea.

Părintele Francisco se opri brusc. Animalul avea cinci sau şase metri lungime şi doi ochi roşii, îngustaţi până la dimensiunea unor linii, care nu promiteau nimic bun. Trebuia să aştepte răbdător ca bestia, după o pândă inutilă, să plece, renunţând la pradă. Dar nu părea să aibă asemenea intenţii.

Îl scoaseră din încurcătură oamenii lui Metzil-Nagua. Veniră spre el ţopăind şi vociferând, mai agitaţi ca niciodată. Deranjat, kibu-naragua se lăsă în apă, rămânând însă prin apropiere.

Părintele Francisco, întors pe insulă, îşi dădu repede seama că oamenii lui Metzil-Nagua nu aveau intenţii paşnice. Mergeau în şir indian — nici nu puteau altfel, atât de îngust era uscatul — şi zbierau tot mai tare. Primul, care părea cel mai furios, tăbărî asupra lui cu un ciomag curbat ca un bumerang. Instinctiv, părintele Francisco ridică un braţ să se

apere. Braţul înarmat al geronianului dădu peste antebraţul misionarului. Acesta auzi limpede zgomotul de os rupt, urmat de un vaiet, în vreme ce ciomagul cădea inert la picioarele sale. Un alt geronian făcu un salt cu mâinile întinse, gata să-l apuce de gât. El pară atacul şi îi trase o lovitură după cap indigenului care, sărind, ajunsese lângă el. Înaintau unul câte unul, şi unul câte unul cădeau ca popicele la cea mai mică atingere ; acum putea număra pe jos vreo şase-şapte, insula fremăta de creaturi păroase care se zbăteau pe jos, neputincioase şi strâmbându-se de dureri. Doamne, cât de uşor puteai învinge făpturile acelea fragile !

Îl lovi pe un geronian sub bărbie şi acesta căzu în apă ca izbit de capul unui berbec. Kibu-naragua, care se mai învârtea încă prin zonă, deschise fălcile şi, cu o lovitură puternică de coadă, se scufundă, târând prada la fund.

Atunci părintele Francisco se opri: mai bine să fie linşat, mai bine să înfrunte moartea decât să provoace alte nenorociri. Opt, zece mâini îl apucară de braţe şi el se lăsă imobilizat. Cineva îl legă peste piept cu o liană subţire, alţii îl împingeau din urmă, înţepându-l în spinare cu bastoanele lor ascuţite.

Învins şi plin de dureri, fu dus înapoi în sat.

Metzil-Nagua aştepta în mijlocul pajiştii. Toate colibele erau împodobite cu ghirlande din pene multicolore. Şi Metzil-Nagua avea ceva straniu pe cap, un fel de coroană plină cu smocuri de pene roşii şi albastre.

— Azi e sărbătoare pentru poporul meu, zise el cu o voce ţipătoare, pe care părintele Francisco nu i-o mai auzise niciodată. Oamenii fără păr au plecat pentru totdeauna, iar oamenii de fier zac ameţiţi pe plantaţiile de shava-cianga. Acum eu sunt şeful! Şeful adevărat, de care nu se îndoieşte nimeni. Acest acoperământ de cap pe care tatăl meu a fost silit să-l dea jos în urmă cu patru sute de luni, străluceşte acum din nou. Lăudată fíe Khava-Kloha, mama tuturor lucrurilor !

Părintele Francisco îl privi pieziş, cu capul plecat. Se simţea extenuat, gata să se prăbuşească fizic şi psihic, dar îşi

adună energia ce-i mai rămăsese, ca să facă faţă confruntării.

— Dar tu ? continuă şeful de trib pe un ton arogant. Tu de ce n-ai plecat ? Ce te-a făcut să mai rămâi printre noi?

— Khava-Kloha a vrut aşa, suspină părintele Francisco.

În momentul acela înţelese toată absurditatea situaţiei în care se vârâse.

— Am de învăţat o grămadă de lucruri de la voi, şi tot atâtea pot să vă învăţ şi eu. Sunt prietenul vostru...

Spuse aceste cuvinte sprijinindu-se de umerii geronianului care era mai aproape de el, ca să nu cadă răpus de oboseală.

— Dezlegaţi-l, porunci Metzil-Nagua. Nu poate fugi, acum e prizonierul nostru pe vecie. El a ales să fie aşa.

În seara aceea, părintele Francisco mâncă în coliba lui Metzil-Nagua. Vasul era plin de obişnuitele chiftele de culoare închisă, cu miros greţos, pe care altă dată le refuzase, dar în acea împrejurare socoti că era bine să le înfulece fără prea multe mofturi.

— Acum trebuie să bei shava-cianga, din cea adevărată, propuse Metzil-Nagua după cină. Numai puţin, pentru că la început ţi-ar putea face rău.

Părintele Francisco bău.

Întâi simţi o tulburare în stomac, o ceată de şoricei care-i rodeau viscerele. Apoi, deodată, un val de căldură i se urcă la cap şi nu mai fu în stare să se controleze. Simţea o strânsoare în esofag, privirea i se înceţoşase şi-l cuprinse ó foame de aer, disperată.

Ieşi clătinându-se din colibă, cu ochii aţintiţi spre cerul înstelat. Brusc, simţi că-i trece oboseala. O intensă senzaţie de bine îi umplea sufletul, ştergând orice contrast, orice îndoială sau incertitudine. Părintele Francisco era una cu tot ce-l înconjura, colibele, copacii, pietrele şi praful de pe pământ, pământul pe care stătea, totul, simţea că toate erau o continuare a corpului său, care creştea, se întindea dincolo de orice limită, devenea tot mai uşor. La un moment dat, se simţi ridicat de jos ca un balon aerostatic, începu să plutească, ajungând într-o clipă la o înălţime considerabilă.

Pajiştea satului era ca o pată opacă pe negrul pădurilor. Şi o vedea tot mai mică, tot mai îndepărtată, ca o închisoare din care evadase în mod miraculos. Simţi că stelele, acolo sus, îl atrăgeau cu o forţă nemaipomenită, căreia era inutil să i te împotriveşti. Atunci se lăsă transportat pe o traiectorie curbă, inele şi fâşii, spirale ascendente care se întrerupeau brusc la marginea unor abisuri întunecate, unde el se prăbuşea ţipând, ca să apară apoi din nou în impalpabila pulbere a universului, iarăşi sus, tot mai sus, aproape atingând stelele, scântei ce explodau la contactul cu el.

Cât dură aventura lui în zonele celeste ? Auzi vocea lui Metzil-Nagua, care-i vorbea la ureche, şi alte voci în jurul lui, agitate. Înţelese că era dus pe sus. Apoi se pomeni în cortul lui, întins pe salteaua pneumatică.

Efectul băuturii de shava-cianga trecuse, nu mai era un înger plutind în imensitatea cosmosului, ci doar o creatură masivă, adormită. Un înger fără aripi, căzut în bezna nopţii geroniene.

18

(timpul memoriei)

Credea că era cel dintâi care se sculase, dar, îndată ce ieşi din cort, văzu câţiva geronieni în picioare, prinşi cu obişnuitele lor îndeletniciri. Şi Metzil-Nagua se sculase. Şedea afară, aproape de coliba lui, foarte concentrat la piesele de şah pe care le cioplea, aproape terminate.

Cu picioarele ca de plumb, părintele Francisco se apropie de pârâu. Voia să ia puţină apă, să se răcorească, dar îi fu imposibil: spinarea nu accepta să se îndoaie, iar senzaţia aceea puternică, de greaţă, urca din străfundurile lui, învăluindu-l. Merse pe firul apei până acolo unde se termina pajiştea şi intră în pădure.

Îşi dădu seama curând că fusese urmărit. Câţiva geronieni se ţineau după el pas cu pas. Metzil-Nagua îl ajunse, ţopăind pe alături, cu privirea uşor întrebătoare.

— Unde mergi ? întrebă indigenul pe un ton ce trăda o oarecare nelinişte.

El răspunse printr-un gest de lehamite şi bolborosi câteva cuvinte nemulţumite, pe care le auziră şi ceilalţi, cel puţin judecind după murmurele ridicate din grupul care îl urma la mică distanţă.

— Unde mergi ? repetă Metzil-Nagua, de data asta sec şi poruncitor.

— Caut un tufiş cu spini, răspunse părintele Francisco. Ar trebui să fie prin partea asta a pădurii, îmi amintesc că am văzut unele în urmă cu câteva zile, când m-am plimbat pe aici.

Şi, într-adevăr, tufişurile erau acolo, la câţiva paşi de potecă, bogate şi luxuriante, cu frunze sănătoase şi spini. Părintele Francisco se opri, îşi descheie tunica uitându-se în jur cu un aer vinovat, aproape mângâind cu ochii figurile geronienilor care-l priveau curioşi, de la câţiva paşi.

— Ce faci ? strigă Metzil-Nagua. Ce ai de gând să faci ?

— Lasă-mă, îl rugă cu vocea pierită, subţire ca un fluierat. Trebuie să-mi mortific carnea.

Şi îşi scoase restul hainelor, arătându-se celor de faţă complet gol.

Din grupul de indigeni se auzi un murmur de stupoare. Misionarul văzu zeci de ochi aţintiţi asupra lui, studiindu-l morbid, o pădure de pupile galbene şi luminoase, îndreptate spre carnea lui albă şi fleşcăită, ochi larg deschişi ce zăboveau pe sexul său, vrând parcă să-l cântărească şi să evalueze bărbatul după apendicele moale care-i atârna între picioare.

— Trebuie să-mi mortific trupul, repetă, cu câtă putere mai avea în el.

Şi se azvârli cu capul înainte în tufişul des şi spinos.

Mai târziu, Metzil-Nagua îl ajută să iasă din mărăci-nişul care îl ţinea prizonier. Singur n-ar fi reuşit, fiindcă la cea mai mică mişcare spinii, unii dintre ei mai lungi decât degetul mare de la mână, intrau şi mai adânc în carnea deja martirizată.

Metzil-Nagua rupse cu unghiile ramurile pline de spini, eliberând pe cât îi stătea în puteri corpul misionarului. Apoi îi trecu o liană pe la subsuori, uni cele două capete şi începu să tragă.

Veniră şi alţii să-l ajute. După o oră de sforţări, părintele Francisco, cu corpul acoperit de cheaguri de sânge, căută alinare scufundându-se într-o groapă cu apă din albia pârâului. Apoi, cu răbdare, îşi scoase spinii înfipţi peste tot. Unghiile nemiloase ale lui Metzil-Nagua smulgeau bucăţi de piele, căutând spinii rupţi care mai rămăseseră sub dermă. O operaţiune dureroasă, care în cele din urmă îl vlăgui, nelăsându-i nici un strop de putere.

Cu multă greutate, îşi luă tunica şi se îmbrăcă, strângând din dinţi ca să-şi stăpânească durerea ce sporea la atingerea materialului.

— Ai avut grijă de mine, suspină misionarul. Spune-mi... De ce-ai făcut-o ?

— Ieri..., explică geronianul. Ieri oamenii mei au vrut să te omoare, dar eu am intervenit şi ţi-am salvat viaţa. De ieri, din acel moment, eu răspund de tot ce faci. Aşa vrea Khava-Kloha, mama tuturor fiinţelor vii.

— Aha, asta era ! suspină iarăşi părintele Francisco. Ai făcut-o pentru Khava-Kloha. Prin urmare, te temi de Dumnezeu ! Nici nu ştii ce bucuros sunt. În ziua când am să te botez, o să-ţi spun Eusebio, nume care înseamnă chiar „cel cu frica Domnului". Sper doar ca ziua aceea să vină cât mai repede.

Sprijinindu-se de umărul lui Metzil-Nagua, coborî pe cărarea ce ducea spre sat. La marginea pajiştii văzu un grup de geronieni meşterind cu cuţitele de cremene în partea de jos a unui copac. Ca să-l doboare, ar fi trebuit să trudească până la asfinţit, scrijelind mai întâi scoarţa, apoi tăind puţin câte puţin fibrele cu uneltele lor rudimentare şi nepotrivite.

Părintele Francisco se duse în cort să ia pistolul-laser. Cu gesturi largi, îi îndepărtă pe indigeni la o distanţă potrivită. Apoi concentră raza la baza trunchiului şi, în treizeci de secunde, copacul, înalt de peste zece metri, se prăbuşi la pământ, pârâind.

Geronienii începură să ţopăie, încântaţi. Se uitau uimiţi la părintele Francisco, iar la arma miraculoasă cu teamă şi suspiciune. El înţelese — sau i se păru că înţelege — că din copacii doborâţi urmau să facă un fel de bac pe care să se poată aventura prin zona mlaştinilor fără a se mai teme de

kibu-naragua. Aşa că mai doborî unul, apoi altul şi altul, continuând astfel până când încărcătura pistolului se epuiză.

Unsprezece copaci zăceau la pământ, iar în jurul lor geronienii strigau înnebuniţi de bucurie. Îl încercă un sentiment de ruşine, întrucât simţea că admiraţia era îndreptată şi spre el, nu numai spre arma pe care-o folosise. În sfârşit, se temea să nu dobândească o stimă nemeritată, recunoştinţă şi respect obţinute anticipat, nu pentru ce-şi propunea el să le spună, ci numai datorită acelui instrument puternic, întrebuinţat sub ochii tuturor.

Dormi vreo două ore, un somn agitat, tulburat de fiori de febră şi de valuri neaşteptate de căldură. Când se sculă, era lac de sudoare, cu stomacul chiorăind, nerăbdător să-şi primească hrana.

Trebuia neapărat să mănânce ceva, altfel ar fi alunecat în serpentinele unui post ireversibil. Mai erau patru cutii cu carne şi un pachet mare de biscuiţi. Vinul se terminase, ori mai bine zis existau câteva înghiţituri pe fundul sticlei, cât să ajungă de vreo două ori pentru oficierea slujbei. Apoi... Canonul misionarilor avea reguli exacte şi foarte clare. Putea folosi berea, cidrul sau orice altă băutură slab alcoolizată. Dar trebuia în acest sens o dispensă specială de la episcop. Ei bine, el avea să dea dispensa aceea, fiindcă acum episcopul era el, fără nici o îndoială, el era, doar el putea decide, universul dispăruse, Marte, Pământ, planete şi sateliţi, totul intrase în viitoarea nimicitoare care nu peste mult va înghiţi şi amintirile.

Se întrebă neliniştit cum ar fi fost ultima cină a lui Isus dacă s-ar fi născut pe Geron, nu pe Pământ. Nu s-ar fi împărtăşit oare din shava-cianga cu discipolii săi ? Ei bine, ar fi procedat la fel, ar fi sfinţit planta prin excelentă, iar sucul plantei sfinte de pe Geron l-ar fi preschimbat în sângele lui Cristos izbăvitorul.

Deschise o cutie şi începu să-i mănânce lacom conţinutul, stropindu-l cu puţinul vin rămas. Un nor de gânduri negre şi melancolice îl năpădeau necontenit, dar inima lui era plină de speranţă.

Când Metzil-Nagua se apropie de cort, părintele Francisco surâse binevoitor. Geronianul avea o expresie surprinsă

şi jignită.

— Mănânci iarăşi mâncare de-a ta, observă el cu amărăciune. Purtarea ţi-e cu totul de neînţeles. Nu vrei să pleci, nu asculţi de voinţa omului care umblă pe roţi, alegi să rămâi cu noi, dar dispreţuieşti mâncarea ce-o să te hrănească pentru tot restul zilelor. De ce-ai făcut-o ?

Părintele Francisco nu pricepu întrebarea. În ultimele douăzeci şi patru de ore făcuse o serie de lucruri care justificau necesitatea unei lămuriri. La care dintre ele se referea Metzil-Nagua ? La fuga sa prin mlaştini, gest prin care alegea o dată pentru totdeauna între Geron şi lumea de unde venise, între un viitor nesigur şi disperat, iar pe de altă parte un trecut stabil şi calm ? Sau se referea la faptul că se lăsase convins să bea shava-cianga ? Ori că folosise pistolul-laser ca să taie copacii ?

— Tu ce crezi ? îl întrebă, la rândul său, pe indigen. De ce crezi că am făcut-o ?

— Poate că eşti prietenul nostru, răspunse Metzil-Nagua după multe ezitări. Ai băut cu noi shava-cianga, încheind un pact. Apoi i-ai ajutat pe oamenii mei şi, prin gestul acela, ai dovedit că vrei să faci parte din comunitatea noastră. Dar tu nu eşti încă unul de-ai noştri, omule fără păr! Va trebui să accepţi şi alte lucruri, să-ţi iei şi alte răspunderi...

— Mâine o să mănânc iarăşi mâncarea de pe Geron şi aşa voi face în toate zilele ce vor urma. Ţine cutia asta şi biscuiţii rămaşi. Distruge-le, îngroapă-le, fă ce vrei. Şi adu-mi mâine shava-cianga : nu mai am vin şi-mi trebuie ceva ca să ţin slujba.

— Primeşti să-ţi masori *ohla-kloha* cu a mea ? Acum nu mai este aici omul care conduce pasărea de fier, iar oamenii mei nu prea au chef să înveţe...

Metzil-Nagua îl întreba dacă era dispus să joace şah. Altă problemă, altă bătaie de cap, aparent de nerezolvat. Fiindcă el jurase, în urmă cu mulţi ani, că n-o să mai joace niciodată şi numai episcopul îl putea dezlega de legământul acela solemn, făcut înaintea părintelui Lotario. Şarpele ajunsese să-şi muşte coada. Datoria de a se supune superiorilor săi nu se anulase oare în clipa când făcuse alegerea definitivă şi irevocabilă ? Acum simţea o singură obligaţie, cea faţă de

conştiinţa lui. De acum înainte avea să asculte numai de normele şi legile forului său interior, singura busolă, singurul punct de referinţă ce-i putea permite să acţioneze bine şi eficient.

— Poate, suspină el cu vocea pierită. Poate că întruna din zilele acestea o să-mi măsor *ohla-kloha* cu a ta. Dar îţi spun de pe acum că a mea e de departe mai puternică, sunt sigur.

Metzil-Nagua făcu un gest de plictiseală. Spuse doar :

— Piesele sunt gata toate, albe şi negre. Am pregătit şi masa...

— Tabla de şah, preciză părintele Francisco. De acord, facem o partidă în următoarele zile. Dar mâine în zori să-mi aduci shava-cianga, îmi trebuie pentru slujbă. Acum lasă-mă, Eusebio, am nevoie să rămân singur, cu gândurile mele.

Îi spusese Eusebio, anticipând ziua în care urma să-l împărtăşească şi să-l boteze. Fiindcă era sigur că, mai curând sau mai târziu, misiunea lui va fi îndeplinită.

„Căci iarăşi, Doamne, nu pe tărâmurile fierbinţi de pe Rufus, ci aici, în pădurile de pe Geron, eu n-am nici pâine, nici vin, nici altar, iată că mă voi înălţa deasupra simbolurilor, până la pura Maiestate a Realului, şi îţi depun eu, preotul tău, pe altarul universului, truda şi durerea lumii."

Vocea îi era hieratică, subţire, ca şi cum înaintea lui s-ar fi bulucit o mare mulţime nerăbdătoare să primească Cuvântul. În realitate, erau numai câţiva geronieni mărginiţi şi distraţi. Dar uite că, atraşi de vocea lui ţipătoare, indigenii ieşeau din colibe în număr tot mai mare şi se apropiau tăcuţi de altarul improvizat. Părintele Francisco nu putea decât să se bucure. Însă un alt gând îi stăruia în mintea încordată. Cuvintele acelea pe care le rostise cu atâta elan, cuvintele pe care le flutura prin aer, ca o proclamaţie sărbătorească, nu erau cuvintele lui. Altcineva, înlăuntrul său, gândea şi vorbea în locul lui, împrumutând cuvintele şi imaginile pe care Sfintul Pierre Teilhard de Chardin le folosise, cu două secole în urmă, ca să compună sublima *Messe sur le Monde,* după ce se aflase în situaţia de a nu putea oficia slujba, în stepele mongole, aşa cum i se mai întâmplase şi pe front, în timpul

războiului. Cunoştea cărţile lui Teilhard de Chardin, dar bineînţeles că nu pe dinafară. Şi iată că acum, ca urmare a efectului pe care shava-cianga băută cu câteva minute înainte îl avea asupra lui, cuvinte şi imagini apăreau cu o impresionantă urgenţă, iar el era neputincios în faţa diluviului verbal ce-i venea pe buze.

„Soarele de colo — continuă — abia a atins marginea exterioară a primului Orient. Încă o dată, sub tremurul bogat al focurilor sale, suprafaţa însufleţită a lui Geron se trezeşte, freamătă şi îşi începe iarăşi înfricoşătoarea trudă. Eu am să pun pe talgerul meu de anafură, o, Stăpâne, rodul atât de aşteptat al acestui nou efort. O să torn în caliciul meu sucul tuturor fructelor ce astăzi vor fi stoarse. Caliciul meu şi talgerul meu sunt adâncurile unui suflet larg deschis tuturor sforţărilor care în clipa asta sunt gata să se ridice din toate ungherele universului şi să se îndrepte spre Spirit. Să vină, aşadar, în jurul meu amintirea şi prezenţa mistică a tuturor celor pe care acum lumina îi trezeşte la o nouă zi!

Doamne, îi văd, unul câte unul, şi îi iubesc pe aceia pe care mi i-ai dat ca sprijin şi ca splendoare a existenţei mele. Unul câte unul aş vrea să-i pomenesc pe componenţii acestei alte şi atât de dragi familii, ce s-au adunat împreună, încetul cu încetul, în jurul meu, pornind de la elemente disparate, afinităţile inimii, tresăririle sufletului şi ale gândului. Mai confuz, dar pe toţi fără excepţie, îi convoc pe aceia a căror trupă anonimă formează masa fără număr a celor vii: cei ce stau aproape de mine şi mă suportă fără ca măcar să-i cunosc; cei care vin şi cei care pleacă; şi mai ales aceia care, în adevăr şi în greşeală, cuprinşi de munca lor de zi cu zi, cred în progresul lucrurilor şi chiar astăzi vor urmări, pasionaţi, lumina.

Mulţimea asta neliniştită, tulburată şi despărţită, a cărei imensitate ne sperie, acest Ocean uman care în oscilaţiile sale lente şi monotone sădeşte teama chiar şi în inimile cele mai credincioase — fie ca în această clipă fiinţa mea să fie ecou al murmurului său profund. Tot ce va creşte şi se va înmulţi în univers în cursul acestei zile, dar şi ceea ce se va micşora ori va pieri, iată, Doamne, ce mă străduiesc să-ţi ofer, iată substanţa sacrificiului meu, singura pe care tu o doreşti.

Cândva, în templul tău erau aduse trufandalele recoltelor şi floarea turmelor. Dar ofranda pe care o aştepţi tu, cea de care în mod misterios ai nevoie în fiecare zi ca să-ţi potoleşti foamea, ca să-ţi stâmperi setea, nu-i altceva decât mărirea universului purtat de universala devenire.

Primeşte, Doamne, această Ostie totală, pe care Creaţia, ascultându-ţi chemarea, ţi-o oferă în această nouă zi. Această pâine, truda noastră, nu reprezintă, ştiu, decât o imensă dezagregare. Vinul acesta, chinul nostru, nu este, vai, decât o băutură dizolvantă. Dar, în adâncul acestei mulţimi informe tu ai pus — sunt sigur, pentru că o simt — o dorinţă de nestăvilit şi demnă de sfinţenie ce ne îndeamnă pe toţi, nelegiuiţi sau credincioşi, să strigăm: O, Stăpâne, fă din noi toţi o singură fiinţă !

Pentru că, în lipsa unui zel spiritual şi a sublimei purităţi a sfinţilor tăi, tu mi-ai dat, Doamne, o irezistibilă simpatie pentru tot ce se mişcă şi se agită în materia obscură ; pentru că, neîndoielnic, recunosc în mine, mai mult decât un copil al Cerului, pe fiul pământului negru, voi urca în dimineaţa asta cu gândul, acolo, în zonele mai înalte, încărcat de speranţe, dar şi de mizeriile Mamei acesteia. Şi acolo, cu forţa apostolatului pe care cred că numai tu mi-ai dat-o, asupra a tot ce se pregăteşte să se nască în Carnea umană, ori să piară sub soarele ce răsare, acolo eu voi invoca Focul."

Iată, rugăciunea sa de sacrificiu era sfârşită. Vorbise cu emfază, urmând compunerea interioară a unui discurs gata făcut, care nu era al lui, şi totuşi atât de personal, atât de autentic, încât părea izvorât din cele mai adânci receptacule ale experienţei sale. Aceea era o oraţie ce se spunea în latineşte şi merita să fie ascultată într-o catedrală plină de credincioşi, nu de cele câteva creaturi care se mişcau ca nişte căţei pe lângă sfârcurile unei scroafe înfuriate, şi merita să fie ovaţionată când în limba standard, când în latină, când în franceză, iar câteodată în geroniana primitivă ori în cea colocvială.

Se uită în jur cu priviri distrate şi observă că lângă el, şi puţin mai încolo, la adăpostul colibelor, geronienii care

asistaseră la slujbă erau mult mai mulţi decât crezuse în primul moment.

— Frumos! aprecie Metzil-Nagua, care între timp venise alături de el. Sunt sigur că Khava-Kloha îţi va împlini rugăciunea.

— Dar ce ai înţeles tu ? se înfurie părintele Francisco. Abia de înţeleg eu sensul cuvintelor pe care le-am rostit!

— Nu te-ai rugat la Khava-Kloha ? insistă indigenul.

Părintele Francisco rămase tăcut câteva clipe, neştiind ce să răspundă. Apoi se decise:

— Veniţi aici, în jurul meu, îi invită cu vocea tremurătoare. Vreau să vă vorbesc despre Dumnezeu, cel căruia m-am rugat, Dumnezeu care le-a făcut pe toate, care este tatăl tuturor lucrurilor, Supremul, din care se trage şi Khava-Kloha.

În clipa aceea, opera sa de evanghelizare începu.

19

(timpul prezent)

Oal-Tsequal avea vocea limpede şi profundă. Folosea limba pe care o vorbeau cei din tribul lui Eusebio, limbă codificată în toate lexicoanele Galaxiei Inferioare. Dar şeful nomazilor pronunţa cuvintele cu un accent diferit şi adeseori introducea în vorbire termeni de neînţeles, pe care, apoi, se străduia din greu să-i elimine, apelând la ample perifraze.

Şi tipul de logică părea altul. Spre deosebire de Eusebio, Oal-Tsequal nu avea încredere în silogisme, dar folosea din când în când în sens invers argumentele celuilalt ori teza reducerii la absurd, fără să ţină însă seama de nişte structuri de gândire pe care, cu siguranţă, nu le cunoştea. Îşi urma mai degrabă instinctul natural şi mai ales întinsa experienţă, cu ajutorul căreia reuşea, fără îndoială, să apară ca un autentic reprezentant al culturii geroniene.

— După părerea ta, îl întrebă brusc părintele Francisco, atunci când corpul nostru moare, moare şi *ohla-kloha ?*

Şi fiindcă Oal-Tsequal zâmbea indecis, el îi înşiră avantajele ce decurgeau din teorema sufletului nemuritor.

— Vezi bine că numai în felul acesta reuşim să scăpăm de disperare, de inutilitatea tuturor acţiunilor noastre, bune sau rele.

Oal-Tsequal rămase gânditor câteva clipe. Cuvintele părintelui Francisco îl impresionaseră, în mod evident.

— Noaptea se îngroaşă, zise geronianul. Oamenii mei sunt acolo, afară, aşteaptă să te vadă, omule fără păr. Nu mai putem zăbovi.

Oal-Tsequal ieşi din cort şi părintele Francisco îl urmă, resemnat. Obţinuse numai o jumătate de aprobare. Mai mult decât nimic, de acord. Dar acum trebuia să plătească în compensaţie.

Afară, focurile erau aprinse. Oamenii lui Oal-Tsequal mai aveau însă nevoie de lemne ca să le alimenteze. El îşi luă arma şi, din două lovituri, doborî doi copaci pe care după aceea, folosind iarăşi laserul, îi făcu bucăţi. Tribul murmura, impresionat.

Femeile stăteau deoparte, grupate dincolo de focurile înalte şi trosnitoare. Printre flăcări, părintele Francisco le zărea siluetele scunde şi păroase, cu feţele crispate într-o expresie de iritată stupoare.

— Trei mii cinci sute de suflete, zicea Oal-Tsequal. Înainte de a sosi anotimpul ploilor, o să ajungem la patru mii. Ciuleşte urechea, alb uriaş. Prin văile din jur n-o să auzi decât glasul turmelor mele.

În jur plutea un miros greţos. Grăsimea de *gawa-gawa,* ale căror carcase le înfipseseră în furci puternice deasupra focurilor, infecta aerul cu o putoare acră şi dezgustătoare.

— Mănâncă, omule fără păr, îl invita Oal-Tsequal, întinzându-i încă o porţie de friptură din care picura grăsimea. Eşti printre oamenii mei, noi suntem paşnici.

Îl simţi pe Eusebio trăgându-l de tunică, îi auzi vocea crispată murmurând şi şoptind, implorator, să mănânce.

— Te rog, zicea Eusebio. Îndoapă-te, părinte, fă pe plac lui Oal-Tsequal şi oamenilor săi.

Apoi îi aduseră de băut într-o oală mare de lut. Mirosul înţepător, amestec de muşchi şi şofran, îl izbi în nări. Ştia prea bine ce era. Se uită în jur, căutând un pretext să se retragă, dar nu văzu decât feţe sumbre şi impasibile, feţele

persoanelor de vază din tribul lui Oal-Tsequal, având şi ei oala în mână şi pregătindu-se pentru un ritual căruia părintele Francisco îi cunoştea toate urmările nelegiuite.

Bău. Şi deodată friptura păru apetisantă, iar prostiile ce treceau din gură în gură în dialectul acela aspru şi gutural avură pentru o clipă dulceaţa adevărurilor niciodată dezvăluite.

Eusebio îi umplu din nou oala. Dincolo de flăcările focurilor nu mai era o lume de creaturi păroase şi inabordabile. Părintele Francisco văzu o pădure de sfârcuri albăstrui, ieşind ţepene prin blana despicată.

O lamă de foc i se mişca prin viscere. Puseseră ceva în shava-cianga pe care o băuse. Îşi dădea seama de asta graţie unui rest de conştiinţă, iar faptul că se simţi dintr-o dată animal îl înnebunea, la fel neputinţa de a îndepărta revărsarea aceea de murdărie care creştea tot mai mult şi ameninţa să-l scufunde dintr-un moment în altul.

Toţi erau în picioare. Iar când Eusebio, scuturându-l de braţ, îl îndemnă să se ridice, nu opuse rezistenţă.

Femeile trecuseră bariera. Mai întâi fu un început de dans, cineva bătea în tobe şi toţi aclamau puternic. Apoi, o geroniană uriaşă, aproape cât părintele Francisco, de înaltă, înaintă şi se opri în faţa lui.

— Femeia ta, zise Oal-Tsequal. În noaptea asta ai să dormi cu ea.

Un cântec, mai mult lugubru decât de orgie, se înălţase în surdină, dar încetă brusc şi de jur împrejur se lăsă tăcerea, abia tulburată de mugetele animalelor sub cerul liber.

— Părinte, zise Eusebio pe un ton care abia trăda o umbră de pudoare. Părinte, scoate-ţi tunica.

Iar el se supuse, cu gravitate. Acolo, în mijlocul petrecerii, lăsă haina să-i alunece la picioare şi rămase ţeapăn, cu trupul bătrân — dar încă viguros — prezentat într-o absurdă ofertă.

Femeile din tribul lui Oal-Tsequal se înşirară dinaintea lui, iar el stătea ţeapăn, cu ochii îndreptaţi spre cerul înstelat. Urmară o serie de genuflexiuni, mâini ce-i atingeau genunchii, fiindcă nu îndrăzneau să urce mai sus. Dar femeia uriaşă întinse mâinile fără jenă, pipăi falnicul obiect al ruşinii, iar

părintele Francisco, reţinându-şi cu greu un strigăt disperat, îşi văzu sexul ridicându-se ca printr-o vrajă.

Era enorm, neruşinat şi arogant. Toţi cei din jur, bărbaţi şi femei, se traseră îndărăt, înăbuşindu-şi exclamaţiile de uimire. Numai femeia uriaşă rămase lângă el, cu părul fremătându-i pe tot corpul, ca mişcat de vânt.

Geroniana luă tunica părintelui Francisco şi, cu un gest rapid, şi-o puse pe umeri, apoi se îndepărtă de focuri, îndreptându-se spre o zonă întunecată a taberei.

El o urmă ca un somnambul.

20

(timpul memoriei)

Vreme de treizeci de zile, părintele Francisco îşi folosi toată răbdarea şi imaginaţia ca să sondeze cât mai adânc sufletul geronienilor. Nu scăpa nici o ocazie, nici un pretext ca să abordeze o problemă teologică şi s-o dezbată cu argumente simple, pe înţelesul acelor minţi rudimentare ca dialectică, dar destul de receptive încât să primească, deşi după o oarecare rezistenţă, noul sens al sacrului pe care misionarul începea să-l trezească în ei.

Nu fu greu să-i facă să accepte ideea vieţii de după moarte, a sufletului nemuritor şi a păcatului. Mai greu, de o dificultate aproape insurmontabilă, fu să-i convingă să accepte un Dumnezeu suprem, adică declasarea lui Khava-Kloha la rang de divinitate secundară, reducerea ei la calitatea de simplu demiurg, faur creat de supremul Faur. Mai târziu, ilustrând dogma lui Dumnezeu Unicul şi a Treimii, îi veni spontan ideea să o identifice oarecum pe Khava-Kloha cu Spiritul Sfânt şi atunci întâmpină o mai mică rezistenţă din partea geronienilor.

Dar se întâmpla de multe ori ca, în mijlocul predicilor, părintele Francisco să fie lăsat baltă. Metzil-Nagua se ridica brusc şi, o dată cu el, se ridicau în picioare toţi geronienii, gata să-şi urmeze şeful.

— Hei, unde plecaţi ? striga el, nemulţumit, dezamăgit că predica nu-i fusese destul de interesantă încât să-şi păstreze

auditoriul.

— Trebuie să ne ducem, explica Metzil-Nagua. Trebuie să mai doborâm nişte copaci, muncă grea...

Atunci, părintele Francisco intra în cortul său şi se întorcea cu pistolul-laser. Tribul se retrăgea la marginea pajiştii, iar Metzil-Nagua îi arăta copacii. Fără să spună o vorbă, el îi dobora cu un pârâit surd al armei, spre stupoarea indigenilor încântaţi, care aclamau ca şi prima dată când se apucase să facă miraculoasa operaţie.

Numai că rezervele erau pe sflrşite. Îi rămăsese doar cât să mai doboare o duzină de copaci, apoi putea să arunce arma în mijlocul mlaştinii, tot nu-i mai servea la nimic. Era clar că Metzil-Nagua îl şantaja: îl asculta vorbind si-i îndemna pe-ai săi să facă la fel, cu condiţia ca el să le satisfacă nevoile. Şi totuşi, exista o predispoziţie sinceră în rândul geronienilor, aproape toţi îl urmăreau cu interes şi părea că într-adevăr bunul Dumnezeu îi ascultase rugăciunea arzătoare în care ceruse: „Doamne, fă din noi toţi o singură fiinţă".

Metzil-Nagua îl şantaja şi cu jocul de şah. Îi arătase piesele cioplite grosolan, tabla de şah împletită din scoarţă de copac albă şi cafenie şi aştepta, când răbdător, când enervat, ca el să se decidă să joace.

Misionarul mai refuzase o dată, se simţea încă legat de vechea promisiune pe care părintele Lotario i-o smulsese după partida aceea blestemată cu Van Buren. Dar după aceea, cerând iertare lui Dumnezeu, cedase.

Nişte partide fără istorie, atât de mare era diferenţa dintre el şi fiinţa aceea păroasă care se agita bombănind pe lângă tabla de şah, neputând evita matul după nici douăzeci de mutări.

— Vezi, îi spunea de fiecare dată, cu o voce calmă. Dumnezeul meu e mai puternic decât Khava-Kloha ta.

Apoi, în sfârşit, la terminarea unei partide, zise:

— Mâine te botez, Metzil-Nagua. Şi împreună cu tine am să-i botez şi pe cei care m-au ascultat cu mai mult interes.

Geronianul încuviinţă cu entuziasm. Puse piesele de joc într-un săculeţ şi-l privi intens pe misionar, cu ochii lui mari, galbeni şi luminoşi.

— Mâine! suspină Metzil-Nagua.

Şi rămase iarăşi tăcut, urmărindu-şi parcă nişte gânduri îndepărtate.

— Care-i necazul ? întrebă, preocupat, părintele Francisco. Am spus că mâine vă botez, acum sunteţi pregătiţi. Va trebui să mai învăţaţi mii de alte lucruri, încetul cu încetul, dar pentru botez sunteţi gata de-acum.

— Mâine se împlineşte luna, se decise Metzil-Nagua să vorbească încet, ca buimac. A trecut o lună întreagă din ziua morţii lui Hijaski-Ngoa.

— Hijaski-Ngoa ?

— Da, Hijaski-Ngoa. Tu l-ai ucis...

Ca într-un film, părintele Francisco revăzu scena de pe insula dintre mlaştini, ziua aceea când, ca să se apere de atacul geronienilor, le rupsese câtorva dintre ei mâinile. Hijaski-Ngoa era cel ce ajunsese între fălcile lui kibu-nargua.

— Eu n-am nici o vină, încercă să se apere. A fost o întâmplare, o nefericită fatalitate...

— Tu l-ai ucis, insistă Metzil-Nagua. Tu eşti răspunzător de moartea lui. Acum, a trecut o lună şi trebuie să iei măsuri.

— Ce măsuri să iau, pentru Dumnezeu ?

— Femeia lui Hijaski-Ngoa. Trebuie s-o iei tu, legea noastră e clară şi nu poate fi călcată !

— Legea voastră ? Dar sunteţi nebuni! Eu sunt preot, eu nu pot lua la mine nici o femeie, aşa hotărăşte legea *mea* şi n-am de gând s-o încalc.

— L-ai ucis pe Hijaski-Ngoa, strigă geronianul, şi-ai să-i iei femeia, dacă vrei ca tribul să nu te alunge de aici. Nu poţi refuza, încearcă să înţelegi. Tu vrei să-ţi spunem „părinte". E de râs, şi totuşi îţi spunem cu plăcere „părinte", aşa cum se obişnuieşte la voi, ca să-ţi facem pe plac. Şi atunci, tu de ce nu vrei să faci la fel ? De ce nu vrei s-o accepţi pe femeia lui Hijaski-Ngoa, dacă aşa cere legea noastră ?

Metzil-Nagua îi servea o lecţie. Alungarea, izgonirea, exilul din teritoriul tribului ar fi însemnat moarte sigură. Dar nu asta îl speria, ci mai degrabă falimentul misiunii sale, o dată punţile tăiate.

Trebuia s-o accepte pe femeia aceea, nu era nici o scăpare şi, în minte, trecea deja în revistă diverse metode şi

subterfugii ca să evite o intimitate păcătoasă şi degradantă, într-un fel sau altul, s-ar descurca, era necesar să nu le stârnească nemulţumirea, ci dimpotrivă, să le satisfacă toate pretenţiile, acum, că începea să culeagă roadele predicilor sale.

— Bine, zise părintele Francisco, pe un ton expeditiv. Bine, o să iau femeia şi-o să am grijă de ea, dar tu adună-ţi mâine oamenii, îi voi boteza pe toţi cei ce vor veni la cortul meu, lângă pârâu.

Aşa îi boteză, întâi pe Eusebio, apoi pe Ignacio şi pe Sebastian, apoi pe Monica, Agnes, Eustacio şi Felipe, apoi pe Esteban, Fulgencio, Miguel şi Humberto, Anita şi Marcellino, Iñez, Valeriano, Faustino şi Gabriel.

Ar fi putut boteza mult mai mulţi, căci o grămadă se înşiraseră pe malul pârâului şi toţi se agitau nerăbdători pe lângă el, dar părintele Francisco preferă să-i amâne pentru altă ocazie. În felul acesta, dincolo de faptul că trebuia să-i înveţe să aştepte şi să le arate că intenţionează să facă o selecţie, voia să se încredinţeze de sinceritatea convertirilor ori măcar de dorinţa certă a celor care veneau la el.

Împrăştie cu greu mulţimea şi se retrase în cort. Dar Eusebio îl urmă ca o umbră, oprindu-se numai când ajunse în prag.

Părintele Francisco se întinse pe salteaua pneumatică. Eusebio îşi vârî capul înăuntru.

— Acum nu mai ai nevoie de toate astea, zise şi făcu un gest circular, arătând cortul şi tot ce era în el. Haide, părinte! Coliba lui Hijaski-Ngoa te aşteaptă. Şi te aşteaptă şi femeia lui Hijaski-Ngoa...

— Mai târziu, Eusebio. Mai târziu, pufni el, stăpânit pe neaşteptate de iritare.

— Luna se împlineşte în seara asta, preciză Eusebio. Trebuie să respecţi legea, înainte de a se împlini luna.

— Am înţeles, dar acum lasă-mă să mă odihnesc. Trebuie să dorm, pricepi ?

— Bine, acum te odihneşti. Tu dormi, eu aştept afară.

Elicopterul se învârti de două-trei ori, pe deasupra pa-

jiştii, apoi coborî în mare viteză şi ateriză cu o manevră îndrăzneaţă, chiar în faţa cortului său, de cealaltă parte a pârâului.

Pilotul nu era Weber, ci un omuleţ cu părul roşu şi creţ. Opri motorul, iar palele elicei înţepeniră în norul de praf ridicat de ele. Portiera se deschise şi părintele Van Buren coborî cu mişcări sprintene, în deosebit de eleganta lui haină preoţească.

— Pace şi linişte, părinte Morales, salută el, jovial. Eşti surprins că mă vezi ?

Misionarul mormăi un salut de răspuns şi încă vreo câteva cuvinte pe care celălalt le trată cu totală indiferenţă.

— Spune drept, părinte Morales. Nu te aşteptai să se deschidă atât de repede coridorul! Dar iată că totul s-a refăcut în doi timpi şi trei mişcări. Iar eu am venit în inspecţie, ca data trecută, pe Rufus. Îţi aminteşti de data trecută, pe Rufus, nu-i aşa ?

Era ceva veninos în vocea lui aparent jovială, o ironie insuportabilă ce nu promitea nimic bun. Părintele Van Buren nu aşteptă răspuns. Cu un salt sprinten al picioarelor sale lungi, trecu pârâul şi ajunse pe partea lui, foarte aproape, privindu-l ameninţător.

— Cum mai merg treburile aici, pe Geron ? Ai reuşit să obţii ceva rezultate ?

— Cred că da, răspunse el cu vocea pierită. Am botezat peste zece persoane şi totul merge cât se poate de bine.

Dar părintele Van Buren nici nu-l asculta.

— Ai făcut o mare greşeală, părinte Morales. Am primit un raport în care se spune că ai lovit persoana însărcinată să te conducă la bază, îndeplinindu-şi misiunea de evacuare. A fost alegerea dumitale deliberată şi sunt uşor de înţeles motivele ce te-au determinat să faci aşa : voiai să scapi de controlul autorităţilor religioase, doreai să rămâi singur pe planeta asta, în falsa speranţă de a-ţi legaliza toate acţiunile, chiar şi cele mai năstruşnice. Şi ai făcut şi alte greşeli, ai jucat şah cu indigenii, călcând astfel un jurământ solemn, ai băut shava-cianga, te-ai abrutizat, ai mers până acolo încât să oficiezi slujba sfinţind o băutură care...

Părintele Francisco îl întrerupse.

— Cu neputinţă ! strigă, cu vocea sugrumată. N-ai de unde să ştii lucrurile astea, n-ai de unde să ştii... Însăşi prezenţa dumitale aici e absurdă, e o treabă diavolească.

Părintele Van Buren se pregătea să răspundă, dar în momentul acela părintele Francisco se trezi, lac de sudoare.

— Domnul fie lăudat! exclamă, încă ameţit de somn. Fusese doar un vis.

Când ieşi din cort, capul îi vâjâia şi se repezi la pârâu să se răcorească. „A fost doar un vis", repetă pentru sine. Dar inima îi bătea încă nebuneşte şi simţea o ciudată tulburare la stomac, o foame de aer, ca şi cum un gigant i-ar fi strivit pieptul cu genunchiul său uriaş.

Din spate, vocea lui Eusebio îl ajunse ca o lovitură de bici.

— A venit timpul, părinte. Trebuie să ne ducem.

Coliba lui Hijaski-Ngoa nu era prea departe, ci într-un grup de clădiri din mijlocul satului, între care şi cea a lui Eusebio.

Femeia aştepta pe prag, în picioare. Era tânără, cu faţa trasă, dar cu membre destul de robuste. Deşi scund, bondoc şi lipsit de graţie, trupul i se mişca agil — cel puţin aşa i se păru părintelui Francisco, atunci când Eusebio îl chemă în colibă.

— Ea este Tserùbhi, zise Eusebio cu o voce seacă şi nu mai adăugă nimic.

Părintele Francisco o privi în tăcere câteva momente lungi, apoi dădu din cap dezamăgit şi vorbi:

— Legea mă obligă să locuiesc cu tine, în coliba asta. Dar să nu te temi, Tserùbhi, n-am să-ţi fac nici un rău. După cum vezi, sunt mare şi solid, dar nu-s violent, inima mi-e plină de iubire şi de milă.

Se întoarse spre Eusebio.

— Cum o să am grijă de ea ? Eu nu ştiu să vânez, Eusebio.

— Cu timpul ai să înveţi. Deocamdată n-o să vă lipsească mâncarea, nici ţie, nici femeii.

Şi, după vorbele acestea, Eusebio plecă.

Părintele Francisco îşi roti privirile prin jur, descurajat. Coliba era ca toate colibele geroniene: o singură încăpere cu plafonul conic, terminat printr-o răsuflătoare destul de mare. Lumina intra prin două ferestruici, una spre răsărit, alta spre apus. Obiectele de mobilier, puţine şi rudimentare: o masă joasă, acoperită cu o rogojină făcută din pene de pasăre, colorate ţipător, câteva scăunele grosolane, iar într-un colţ, trei pietre aşezate în chip de dolmen, ce marcau o nişă unde se făcea mâncarea. Un paravan subţire, din trestii împletite, ascundea partea în care se aflau culcuşurile.

— Eu dorm aici, lângă uşă, zise el ca pentru sine.

— Pe jos ? se miră femeia.

— A, nu, am un pat al meu. Mă duc să-l aduc şi să-mi car aici şi celelalte lucruri.

Mai târziu, când soarele de pe Geron asfinţea, Tserùbhi îi puse dinainte un vas plin cu mâncare: aceleaşi chif-teluţe din făină de kiya frământată cu sânge de tsubo.

Părintele Francisco ridică ochii în tavan, într-un gest de suferinţă. Binecuvântă mâncarea şi, chinuindu-se, înghiţi câteva îmbucături pe nemestecate.

— Tu nu mănânci ? o întrebă pe femeia aşezată în faţa lui, de cealaltă parte a mesei.

— După ce termini tu, părinte. Şi adăugă: Metzil-Nagua mi-a zis că trebuie să-ţi spun părinte.

— Să nu mai spui Metzil-Nagua. Acum îl cheamă Eusebio. Mâine am să te botez şi pe tine, o să-ţi dau cel mai frumos nume dintre toate câte există, cel mai sfânt, un nume sublim. Vrei ?

Tserùbhi nu arătă prea mult entuziasm. Rămase puţin pe gânduri, privindu-l cum înghiţea stoic mâncarea cu miros greţos, apoi zise:

— O să fac cum vrei tu, părinte. Îţi datorez ascultare.

— Bine. Vino la pârâu mâine, după slujbă. Iar eu îţi voi deschide porţile împărăţiei.

De mai bine de o oră, soarele asfinţise după copacii albaştri de koa-koa, iar ultima geană de lumină mai zăbovea pe pajişte, unde colibele se răsfirau ca nişte snopi enormi şi smoliţi.

Tserùbhi se retrăsese în fundul colibei, după paravanul

de trestii împletite. El îşi aranjă patul între uşă şi ferestruica dinspre răsărit, dar se zvârcoli în aşternut ca un om bolnav, agasat de cântecul păsărilor de noapte şi de umezeala caldă ce făcea aerul apăsător. Din când în când, ajungeau până la el voci înăbuşite, cântând monoton şi enervant: femeile din sat care vegheau vreun bolnav ori murmurau în timp ce pregăteau shava-cianga.

Fusese o zi obositoare şi emoţionantă, putea să se considere mulţumit şi să doarmă bine. În realitate însă, îi era frică să adoarmă: se temea că visul de la amiază s-ar fi putut repeta. Părintele Van Buren în inspecţie, vârându-şi nasul, gata să-i cenzureze iniţiativele şi să-l dojenească...

Aşa că-şi petrecu toată noaptea în gânduri compensatorii, închipuindu-şi recompense glorioase. Căci drumul era încă lung şi anevoios, urcător, cu cotituri ce apăreau, întunecate, de pretutindeni, dar el vedea obstacolele fărâmiţându-se ca lemnul mâncat de carii, iar drumul devenea tot mai larg şi mai plăcut, o pantă blândă, presărată cu mii şi mii de flori îmbietor parfumate.

(timpul memoriei)

Veni şi anotimpul ploilor. După o zi cu vânt puternic şi torid, începu să toarne cu găleata, iar pajiştea se transformă în scurtă vreme într-o baltă aproape de netrecut.

Foarte repede, pârâuî se umflă, crescu peste măsură şi deveni un mic torent înfuriat, care mătură şi scufundă micile acareturi aflate ici-colo, de-a lungul său.

Geronienii stăteau ascunşi in colibele lor, construite după toate regulile artei, cu acoperişuri duble care reţineau şi cea mai mică infiltraţie a ploii. Bineînţeles că nimeni nu mergea la vânătoare în zilele acelea, însă mâncarea nu lipsea, totuşi: erau folosite rezervele, mai ales carnea uscată de tsubo şi wasquatz.

Eusebio venea la el în fiecare zi. Îi dădea carnea uscată lui Tserùbhi-Maria, apoi punea tabla de şah pe masă şi aranja piesele. Îşi perfecţionase mult jocul, dar diferenţa de forţă rămânea foarte mare, aşa încât partidele se terminau

întotdeauna după câteva mutări. Zadarnic încerca părintele Francisco să-l facă să accepte vreun avantaj de piese, ca să mai echilibreze confruntarea. Eusebio era orgolios ca majoritatea începătorilor şi se încăpăţâna să joace la egalitate. Atunci, ca să nu se plictisească, părintele Francisco îşi impunea serioase limitări, adevărate handicapuri, ca de pildă obligaţia de a juca fără să mişte piesele de pe partea reginei, sau cea de a da mat cu o anumită piesă ori cu un pion transformat.

Uneori, împreună cu Eusebio veneau Esteban şi Miguel, fratele Mariei. Mai veneau şi alţii, bărbaţi şi femei pe care poate că nu-i botezase încă, el nu reuşea deocamdată să-i deosebească, întrucât geronienii semănau toţi între ei.

Sârguincios, ţinea un mic registru cu numele celor ce primiseră sfânta taină. Registrul se bucura de mare consideraţie din partea indigenilor, era ceva sacru pentru ei, ceva care le consfinţea de o manieră indiscutabilă convertirea.

Din când în când, venea ia el câte unul, cerându-i copilăreşte :

— Părinte, vreau să văd numele. Deschide-ţi cartea, părinte, şi arată-mi numele meu.

El zâmbea satisfăcut, deschidea registrul şi urmărea cu degetul lista numelor, se prefăcea că nu-l găseşte, ca să savureze o clipă de vizibilă suferinţă ce-l cuprindea pe solicitant, apoi exclama triumfător:

— Uite-l aici! Iată numele tău. Poţi pleca liniştit, fiule.

Oficia slujbele în colibă, iar acum geronienii veneau în număr tot mai mare şi erau tot mai zeloşi. Shava-cianga îi provoca ameţeli celeste şi neaşteptate buimăceli din care ieşea cu cuvinte tot mai înflăcărate, mai convingătoare. Dar o suspiciune îl chinuia pe părintele Francisco în străfundul sufletului. Se temea că acele simple convertiri, prea uşoare, într-adevăr, se produseseră graţie unui echivoc ce le făcea acceptabile în formă, însă nevalidate în esenţă, adică nule, tocmai fiindcă erau însoţite de o rezervă mentală.

În zilele acelea se hotărî părintele Francisco să adreseze o scrisoare Eminenţei Sale, cardinalul însărcinat cu coordonarea Sfintei Congregaţii De Propaganda Fide. Era mai mult decât o scrisoare, era un memoriu detaliat despre toate

obstacolele şi adversităţile întâlnite în opera sa de evanghelizare. Nu-i era greu să-şi accepte toate slăbiciunile, cedările continue, dar cerea limpede să i se recunoască buna credinţă şi puritatea apostolatului. Sigur, nu exista nici cea mai mică şansă ca scrisoarea lui să ajungă în mâinile cardinalului. Totuşi, el trebuia să se poarte ca şi cum posibilitatea aceea îndepărtată ar exista. I-ar da hârtiile lui Eusebio, iar Eusebio altora şi aceştia altora şi, cine ştie, poate că într-o bună zi vreo astronavă va coborî iarăşi pe Geron, după redeschiderea coridoarelor, iar cineva o să ia mesajul acelui umil preot care acum se sacrifica pentru ca vestea cea bună să fie cunoscută şi în colţişorul acela uitat al galaxiei.

Odată, în vreme ce lucra concentrat la memoriul său, Miguel veni la el însoţit de Eusebio şi de alţii. Nu veniseră să joace şah. Păreau veniţi să-i facă mustrări. Şi, într-adevăr, la început cu jenă, apoi pe un ton tot mai sigur, Miguel zise:

— Ne pare sincer rău, părinte.

— De ce ? întrebă el, fără să se oprească din scris.

— Părintele nu se poartă cum ar trebui, spuse Miguel, cu voce ranchiunoasă.

Ceilalţi confirmară la unison. Părintele nu respecta legea.

Părintele Francisco făcu un gest de plictiseală. Puse deoparte hârtiile la care lucra şi se ridică în picioare.

— Prin urmare, eu nu respect legea, zise, uitându-se în ochii fiecărui geronian. Explicaţi-vă mai bine.

Tăcură cu toţii, derutaţi, dar Miguel interveni din nou.

— Sora mea spune că nu eşti bărbat adevărat. Eu nu mai vin să-ţi ascult predica...

— Nici eu n-o să mai vin, declară Eusebio pe ton ridicat. Nu vreau să ascult ce spune unul care nu e bărbat adevărat.

— Dar tu ? întrebă părintele Francisco, apucându-l de umeri pe geronianul aflat mai aproape de el. Tu cine eşti ?

— Humberto. Nici eu n-o să mai vin să te ascult.

— Dar tu ? Şi tu, şi tu ?

Era inutil, se înţeleseseră cu toţii, Rafael, Vicente, Augustin şi Agnes, Valeriano, chiar şi tânărul Ignacio.

O văpaie de ură îi urcă părintelui Francisco pe faţă.

— Ieşiţi afară, cu toţii! Afară de-aici, copii ai lui Iuda ! Căraţi-vă, să nu vă mai văd în ochi, dispăreţi până nu vă fac

praf pe toţi.

În seara aceea nu cină. Se uita la Maria, cum se învârtea pe lângă cuptor ca să pregătească mâncarea pe care, după ce o puse pe masă, el o respinse.

— Te-ai plâns de mine fratelui tău, deşi te-am tratat cu tot respectul. Ce ţi-ai pus în cap, femeia lui Dumnezeu ? Eu nu pot, pricepi ? Eu sunt preot. Iar dacă Hijaski-Ngoa a murit, nu-i vina mea, de la mine nu poţi pretinde nimic.

Femeia rămase tăcută, ţinându-şi ochii plecaţi. Apoi, fără o vorbă, se retrase în fundul colibei, unde el n-o mai putea vedea.

În seara aceea, părintele Francisco goli recipientul cu shava-cianga.

Trecură opt sau zece zile, iar părintele Francisco, redactându-şi memoriul, se pomeni că scrie:

„Credinţa mea e mai intactă ca oricând, având în vedere rezultatele mai mult decât încurajatoare, dar practica e o grămadă de contradicţii. Sunt convins totuşi că trebuie acţionat treptat, căci orice formă de intoleranţă din partea noastră ar avea efecte negative şi îngrijorătoare, îndrăznesc să cred că, atunci când scopurile sunt nobile şi sfinte, intransigenţa codului nostru moral trebuie lăsată deoparte."

Şi mai încolo:

„Am acceptat-o, prin urmare, pe femeia aceea păroasă, cu ceva mai înaltă de un metru, care mi-a fost încredinţată, iar după zile şi nopţi de sforţări ruşinoase şi umilitoare, îmbătându-mă cu drog ca să-mi fac curaj să încalc jurământul şi să trec peste dezgustul firesc, am reuşit în cele din urmă să-mi dovedesc virilitatea. Fiindcă asta le trebuia. Mai ales asta.

Imediat după aceea, numărul celor prezenţi la slujbă a revenit la cel dinainte, ba chiar a crescut simţitor şi am putut boteza mulţi geronieni, profitând de împrejurarea aceea fericită.

Mă consider într-o continuă stare de păcat mortal, cu toate că mi-am mortificat carnea de mai multe ori, cu toate că mi-am pus ciliciul, cu toate că mi-am impus o mulţime de penitenţe. Un singur gând îmi dă curaj: am acceptat rătăcirea, chiar faţă de Dumnezeu, dar am făcut-o din iubire pentru alţii,

pentru ca şi alţii, până acum excluşi şi alungaţi, să poată ieşi din Gheena şi să bată cu încredere la porţile cerului."

După o lună — anotimpul ploilor era acum încheiat, vremea se făcea iarăşi frumoasă, iar pârâul reintrase în matca lui — părintele Francisco se îmbolnăvi. O febră neaşteptată, violentă, îl doborî într-o seară, după obişnuita predică pe care-o ţinea în mijlocul pajiştii, în faţa întregului trib. Farmacia luată cu el — obişnuitele antibiotice, antihistaminice, antipiretice etc. — se dovedi neîndestulătoare şi ineficientă ca să distrugă infecţia ce-l ţintuia la pat.

Aşa că, pe când el zăcea întins pe spate şi transpirat în patul său de campanie, cuprins de un cumplit delir, Eusebio, Miguel şi bătrâna Monica, a cărei faimă de vindecătoare era răspândită în trib, se folosiră de cunoştinţele lor empirice, administrându-i tot felul de doctorii, unguenţi şi poţiuni cu compoziţii dintre cele mai fanteziste. În rarele momente de luciditate, se ruga la Dumnezeu să nu-l lase să moară, mai avea de dus la bun sfârşit o mulţime de treburi începute, aşteptându-şi desăvârşirea, dar iată că moartea, ca o batjocură, îi zădărnicea eforturile, toată munca lui pregătită cu atâta tragere de inimă.

Afară, geronienii stăteau adunaţi zi şi noapte, cântându-şi cântecele monotone. Părintele Francisco îi auzea uneori, ca trezit dintr-un vis. Atunci se ridica în şezut pe saltea şi îi striga pe cei ce erau mai aproape, ca pentru a le da ultimele învăţături, dar cuvintele i se istoveau în peroraţii veleitare lipsite de sens, cel puţin aşa i se părea, căci ajungeau la un auditoriu nepregătit să le primească.

Eusebio venea deseori cu cantităţi substanţiale de shava-cianga.

Dar drogul, cu care el părea să se fi obişnuit de-acum, nu-l mai ajuta ca la început. Unicul efect asupra lui era o logoree necontenită, declama în latină capitole întregi din Summa Sfântului Toma, fără să greşească un cuvânt, ca şi cum ar fi avut cartea deschisă în faţa ochilor, şi fragmente din Gregorie, Lactanţiu şi Origene, scrisorile lui Teilhard de Chardin, comentariile, totul ca şi cum el însuşi ar fi fost cel

dintâi creator al cuvintelor şi imaginilor acelea, într-o concepţie virginală ce-i aparţinea în exclusivitate.

Nici un geronian nu înţelegea ceva. Şi nici el nu-şi dădea seama ce se întâmplă.

Părintele Francisco n-avea să ştie niciodată cu exactitate cât timp o târâse în starea aceea. Poate două luni, poate trei. Când scăpă de febră, lipsit de puteri ca o larvă şi neputându-se încă ridica, rosti o lungă rugăciune de mulţumire. Era clar, Dumnezeu îi îngăduise o amânare, Dumnezeu îi lăsa timp să-şi împlinească misiunea.

Ceru de mâncare şi înfulecă lacom, în timp ce afară tribul ovaţiona cu entuziasm.

— Părintele mănâncă, părintele s-a vindecat!

A doua zi, încercă să facă primii paşi. Peste încă o zi, era pe pajişte, în mijlocul convertiţilor care înălţau osanale. Pregăteau o partidă de pescuit în mlaştini, cu bacul construit între timp. Voia să participe şi el.

Obosit peste măsură, de câteva ori era cât pe ce să se prăbuşească, stârnind astfel încurcături. Şedea în mijlocul bacului, lângă coşurile unde urmau să pună prada, şi se uita admirativ la pescarii care, aşezaţi pe margini, nu greşeau nici o lovitură de harpon. În scurtă vreme coşurile se umplură de peşte, iar Eusebio dădu semnalul de întoarcere.

În seara aceea, fu mare petrecere în sat. Era de mâncare pentru toţi, pentru bătrâni, pentru copii şi chiar pentru babele cârcotaşe care în mod obişnuit erau lăsate pe dinafară în asemenea ocazii. El şedea lângă Eusebio, între focurile la care se prăjea peştele, şi trăgea pe nări mirosul acru ce ieşea din jăratic, ameţit de shava-cianga, de vorbărie, de larma aceea care îi suna în urechi ca o muzică. Acela era poporul său, parohia lui, mica lume ce-l smulsese din universul complex al minciunilor şi al ambiguităţilor fără sfârşit.

În momentul respectiv, părintele Francisco nu avea probleme. Binecuvânta mâncarea, fericit, împăcat cu toţi şi cu sine însuşi.

Câte lucruri se mai întâmplaseră în lunile acelea! Zilele treceau repede, evenimentele erau atât de multe şi de

presante, încât nu reuşea să le consemneze pe toate în memoriu.

Deseori i se întâmpla să-l cuprindă somnul în timp ce, la lumina unui opaiţ cu grăsime de tsubo, încerca să-şi vadă de hârtiile lui. Cădea cu capul pe masă şi acolo rămânea toată noaptea, într-un nor de insecte şi fluturi fosforescenţi ce zburătăceau în jurul flăcării.

Într-o dimineaţă, pe când în faţa oglinzii concave se străduia, concentrat, să-şi scurteze barba cenuşie pe care şi-o lăsase să crească asemeni unui guler, Miguel intră în colibă cuprins de o agitaţie nestăpânită.

— Veste bună, părinte ! Sora mea aşteaptă un copil.

El opri mişcarea forfecelor şi rămase tăcut, mângâindu-şi barba cu mâna stângă.

— N-ai auzit, părinte ? Maria aşteaptă un copil. Când se va naşte, vom face sărbătoare mare, fiindcă atunci părintele o să intre de drept în rândul celor de vază. Eu sunt ku-tso. Îţi promit c-o să educ copilul cu cea mai mare grijă, iar tu n-o să ai de ce să te plângi.

Rămase pe gânduri şi fu prost dispus toată ziua. Accidentul acela nu trebuia să se întâmple ! Se apropiase de femeie de puţine ori şi întotdeauna cu convingerea că unirile acelea se vor dovedi sterile. Geronienii erau oameni, foarte bine, dar nu puteau merge până acolo încât împerecherea cu omul să fíe fecundă, dacă nu cumva… Îşi amintea de o seară cu cele două luni de pe Geron în conjuncţie. Ranga ascundea cu totul în noaptea aceea luna mică, Au-Ranga, iar el nu mai era conştient de propriile sale acţiuni, se dezlănţuise cu totul după shava-cianga. Sau poate... Nu putea fi adevărat ce credea Miguel. Iar dacă era adevărat, el n-avea nici un amestec, de bună seamă femeia căutase în altă parte satisfacţia pe care el nu i-o putuse oferi decât în silă şi la modul imperfect. În orice caz, nu era bine să tulbure apele. Dacă toţi ceilalţi îl credeau pe el tatăl… atunci era mult mai bine să rămână cu convingerea asta.

Mai târziu, se căi amarnic pentru gândurile acelea vinovate. Nu reuşea să-şi dea seama cum de putuse socoti sarcina o nenorocire, în loc s-o considere o binecuvântare. Sigur, acţiunile şi gândurile sale se scufundau într-o încâlceală de

contradicţii, zile în şir cântări argumentele pro şi contra, implicaţiile, consecinţele, acea decădere a sufletului ce se produsese în el şi miile de îndoieli care apăreau întruna, consternându-l, făcându-l incapabil să-şi asume o linie de conduită. Aşa că se lăsă târât dintr-o treabă în alta, nici măcar necesare ori urgente, numai ca să ţină departe de el gândurile nesigure, dar, când se uita la Maria, când o vedea intrând şi ieşind din colibă, umflată şi greoaie, nu reuşea să-şi alunge un sentiment de ciudă, o ură surdă şi nestăpânită.

Până într-o zi când — el era ocupat împreună cu alţii să decojească arborii doborâţi — le auzi pe femeile ce dădeau fuga. Le văzu pătrunzând în colibă, intrau şi ieşeau în grupuri mici, ocupate cu încălzitul apei, cu împletitul rogojinilor din fibre vegetale, era un dute-vino necontenit, căutau unguenţi, shava-cianga şi cine ştie ce alte doctorii indispensabile, după părerea lor, pentru reuşita naşterii.

În pragul colibei, Adelaida şi Iñez nu-l lăsară să intre.

— E bine ca tatăl să nu vadă, ziceau.

Veniră bărbaţii şi-l duseră de-acolo cu de-a sila. Aşa că rămase în mijlocul pajiştii, pe malul pârâului, chinuindu-se ore în şir în aşteptare.

Apoi îi văzu pe bărbaţi intrând, strigaţi de femeile din colibă. Atunci îşi pierdu răbdarea. Împingându-i pe Rafael şi pe Vicente, care voiau să-l oprească, intră.

Maria zăcea epuizată pe salteaua de paie şi peste tot era sânge. Bătrâna Agnes avea mâinile roşii, iar celelalte femei, învârtindu-se şi ele pe lângă lehuză, rosteau mereu, tulburate, un cuvânt a cărui semnificaţie el n-o cunoştea.

— Au-Ranga-ube, părinte. Au-Ranga-ube ! strigau.

Cuvântul necunoscut suna sinistru şi fatal, ca o condamnare.

— Unde-i copilul ? întrebă el, cu vocea tremurându-i.

O femeie arătă pe celălalt culcuş ceva învelit cu o rogojină. O împinse necuviincios pe geroniana care nu voia să-l lase să se uite şi ridică rogojina.

Prea sfinte Dumnezeule al tuturor oamenilor!

Nou-născutul era o informă minge păroasă, fără mâini şi picioare, o creatură dizgraţioasă ce palpita, cuprinsă de zvâcniri fără ritm. Ochii, de un albastru murdar, nu erau frontali, ci

aşezaţi pe laturi, în părţi opuse. Nu avea nas. Aerul intra şi ieşea printr-o gaură rotundă — gura, fără îndoială — scoţând un şuierat subţire şi insistent.

Părintele Francisco privi stupefiat câteva clipe la ghemotocul monstruos, cu un sentiment de oroare amestecată cu milă, apoi îşi acoperi ochii cu mâinile şi ieşi din colibă.

Era limpede că Dumnezeu voise să-l pedepsească, ori cel puţin să-l avertizeze că drumul pe care apucase era presărat cu prăpăstii păcătoase, în care uneltirea ereziei stătea la pândă. Pocitania din colibă... avortonul acela fără formă, oribil şi agonizant — fiul lui, da, culoarea ochilor nu lăsa loc pentru dubii — era heraldul, simbolul viu a ceea ce-ar fi cules el, cu predicile lui, cu nerăbdarea de-a obţine un rezultat, oricare ar fi fost acesta, dispreţuind total orice logică sănătoasă, orice formă elementară de prudenţă şi grijă.

Şedea, doborât, pe malul pârâului, cu mintea învălmăşită şi amarul disperării în inimă. Eusebio şedea lângă el, grijuliu şi participând la suferinţa sa. Din când în când, geronianul murmura şi el cuvântul acela misterios — Au-Ranga-ube — care pe misionar îl scotea din minţi.

— Au-Ranga-ube! izbucni părintele Francisco. Explică-mi şi mie. Ce înseamnă cuvântul ăsta ?

Printr-o perifrază, Eusebio vorbi despre naşterea nefericită, despre Au-Ranga, luna cea rea, duşmană a fecundităţii şi aducătoare de tot felul de nenorociri şi complicaţii.

Şi iată, din colibă, o femeie îl strigă.

— Haide repede, părinte ! Moare Maria !

El se ridică opintit şi se întoarse în colibă cu picioarele moi şi grele, abia îl susţineau. Luă vasul cu grăsime sfinţită şi se apropie de Maria, ca să-i facă ultima împărtăşanie.

— Plecaţi! le spuse femeilor care se îngrămădeau în jur. Daţi-vă la o parte !

Începu să spună rugăciuni lângă Maria, a cărei respiraţie devenea tot mai dificilă. Îi făcu semn lui Agnes să-i mai toarne shava-cianga : lehuza suferea vizibil, iar el voia s-o ajute să treacă dincolo fără dureri. Îşi trecu degetul mare, uns cu grăsime, peste pleoapele Mariei, zicând:

— *Per istam sanctum untionem, et suam pusimam mi-sericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti per*

visum...
Îi atinse urechile şi adăugă : *...per auditum...* şi aşa mai departe, atingându-i şi numindu-i nările, apoi gura, apoi mâinile şi picioarele.
Rosti alte rugăciuni, în liniştea generală.
Apoi se îndreptă spre nou-născut.
— Aduceţi-mi apă, ceru.
După ce fu servit, stropi corpul păros şi diform al avortonului şi spuse:
— Te botez în numele Tatălui, şi-al Fiului, şi-al Sfântului Spirit.
Avu un acces de vomă, dar, urmând impulsul unui scrupul salutar, preferă să repete formula.
— *Si es homo, ego te baptizo in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.*
Iată, ceea ce trebuia făcut, făcuse. Ieşi afară şi se duse iarăşi pe malul pârâului, aşteptând inevitabilul.
Maria muri peste noapte. Monstrul, în schimb, rezistă până în zori.

22

(timpul prezent)
De-a lungul unei poteci prăfoase ce se derula în serpentine largi, părintele Francisco şi Eusebio coborau încet colinele negre Guala-Ngoa, îndreptându-se spre câmpia de la miazănoapte.
Soarele de pe Geron străbătuse un sfert din drumul său, insectele atacau cu tot mai mare insistenţă, iar zăpuşeala se făcea simţită prin aburii denşi ai vegetaţiei.
Eusebio înainta în salturi mici, cu desaga pe umăr. Ca să alunge şerpii, lovea din când în când cu un băţ mare în pământ, stârnind nori de praf enervanţi. Părintele Francisco se ţinea după indigen cu paşi apatici, aplecat sub greutatea armei. Mintea i se întorcea la noaptea trecută, la seara petrecută lângă focuri, la cuvintele lui Oal-Tsequal, uneori clare şi încurajatoare, alteori ambigue şi enigmatice ca un oracol.
Oricum, îi smulsese o promisiune. Cât mai curând,

Oal-Tsequal urma să vină în sat, împreună cu tot poporul său. Aveau să înconjoare zona Mlaştinii Mari şi, pe un drum mai lung, dar mai puţin periculos, avea să-şi ducă oamenii să vadă „casa lui Dumnezeu", pe care-o ridicase omul fără păr. În ziua aceea, el va profita de ocazie: îi va boteza pe toţi.

— Stai, Eusebio, îi porunci părintele Francisco, înfierbântat. Facem popas.

Eusebio se ghemui în marginea potecii şi desfăcu desaga. Cu gesturi rapide, scoase mâncarea şi o puse la picioarele părintelui Francisco. Acesta începu să mănânce, fără să se mai înfurie ca de obicei. Mesteca şi se uita dintr-o parte la Eusebio, aproape ruşinându-se de geronian.

— Tu ce crezi, Eusebio ? întrebă misionarul. O să se ţină de cuvânt ?

— Cine ? Oal-Tsequal ? De ce să nu se ţină ? Tu te-ai dus la el cu gânduri de pace şi i-ai dăruit cutia aia sclipitoare, oglinda, în care îşi poate vedea *ohla-kloha.* Ai mâncat cu el şi-ai băut shava-cianga cu femeile lui. Te-ai arătat în faţa lor întreg şi ai făcut ca arma să-şi dovedească toată puterea ei. Oal-Tsequal n-a rămas, cu siguranţă, dezamăgit şi, dac-a zis că vine, poţi fi convins că aşa se va întâmpla, pe cât este de adevărat că mâine o să răsară soarele.

Cuvintele lui Eusebio nu-l încurajară deloc. Dimpotrivă, readucându-i în minte întâmplările de peste noapte, avură asupra lui un efect exploziv. Părintele Francisco se ridică brusc şi începu să se învârtă încoace şi încolo, deranjat parcă de prezenţe invizibile.

— Am păcătuit, spuse confuz. Astă-noapte am păcătuit grav, acum trebuie să mă purific, să-i cer iertare lui Dumnezeu, mortificându-mi trupul.

Îşi rotea ochii disperat în căutarea unui tufiş cu spini. Îşi scosese deja hainele şi era gata să se arunce într-o învălmăşeală de spini, dar Eusebio i se aşeză în faţă.

— Nu, părinte, de data asta n-o face. Ăştia-s spini veninoşi, care aduc moartea.

Atunci părintele Francisco începu să plângă şi, ca un copil, îl lăsă pe Eusebio să-l ia de mână şi să-l ducă departe de tufiş, la umbra unui copac ce se înălţa în vecinătatea cărării. Se aşeză pe solul nisipos şi plânse de-a binelea, cu

hohote, cuprins de o disperare nestăpânită.

— Ţine asta, zise Eusebio, întinzându-i o frunză de shava-cianga. Trebuie s-o mesteci îndelung şi ai să vezi că, încetul cu încetul, gândurile rele vor pleca.

Şi, într-adevăr, la puţină vreme, deveni calm, indiferent, cu emoţiile şi amintirile filtrate, de parcă ar fi fost ale altuia. Eusebio îl privea cu un aer şiret. Apoi geronianul luă de pe jos un băţ şi desenă pe nisip o tablă de şah.

— Părinte, murmură el, ne continuăm partida.

Partida ? A, da, partida. Uitase complet de partida întreruptă în ajunul plecării spre colinele negre. Nu avea chef să reia jocul, dar Eusebio, folosind pietre şi bucăţi de lemn, reconstituise poziţia.

— Regele tău era aici, zicea geronianul. Nu-i aşa ? Turnul tău era aici, în a cincea căsuţă din faţa damei. Nu-i aşa ? Eu aveam regele aici, în a şasea căsuţă din faţa calului reginei, iar pionul alături, pe coloana a şasea. Eu trebuia să mut, nu-i aşa ?

— Ba da, răspunse el fără chef.

Era o poziţie disperată, nu mai putea opri pionul acela. Eusebio îl înfundase, cu toate că jucase tot timpul corect.

— Da, e rândul tău, reluă părintele Francisco, cu o voce slabă. Ce-ai hotărât să muţi ?

— Simplu. Înaintez cu pionul.

— Atunci nu-mi rămâne decât să-ţi dau şah.

Spera ca regele alb să se retragă în căsuţa a şaptea, sau, şi mai bine, să atace turnul. Eusebio nu căzu însă în cursă. Coborî cu regele în a cincea căsuţă din faţa calului damei, iar el n-avu altceva mai bun de făcut decât să-i dea iarăşi şah. Regele alb coborî pe linia a patra, iar el făcu acelaşi lucru cu turnul negru, ţinând regele în şah. La fel se întâmplă pe linia a treia. Dar de data asta regele lui Eusebio atacă turnul. Acum, căsuţa iniţială a damei era blocată pentru turnul negru şi orice posibilitate de a captura pionul dispăruse, Dar, în momentul acela, fantezia părintelui Francisco avu o sclipire: găsise, *in extremis,* modul de a para atacul. Încrezător, mută turnul pe linia a patra.

Eusebio făcu un gest de suferinţă. Ce avea oare de gând părintele cu mutarea aceea ? Câteva minute studie atent

desenul de pe nisip, apoi se nelinişti şi zise:

— Hai să mergem mai departe, părinte. Continuăm partida când ajungem acasă.

Dezamăgit, părintele Francisco se ridică, luând şi arma de jos. Întreruperea, de data asta dorită de Eusebio, suna ca prevestirea unei înfrângeri. Poate că geronianul observase ultima şmecherie genială pe care-o născocise ca să încheie partida remiză.

23

(timpul memoriei)

Cimitirul nu era departe. O potecă orientată spre nord, abia vizibilă, în permanent conflict cu vegetaţia luxuriantă ce creştea amenintând s-o desfiinţeze, ducea la un mic luminiş înconjurat de copaci bolnavi, cu frunzele ofilite şi cu scoarţa atârnând de pe trunchiuri.

Locul acela îl alesese el, destul de departe de cursul superior al pârâului ce trecea prin sat. În mijloc ridicase o cruce mare, înaltă de trei metri, iar de jur împrejur se aflau celelalte, mai mici. Erau cinci, câţi geronieni muriseră de când se afla el în tribul lui Eusebio. Îi trebuise mult până să-i convingă pe indigeni că-i mai bine să-i îngroape pe morţi, decât să-i abandoneze prin mlaştini ca hrană pentru kibu-naragua şi pentru peştii sferici.

— Noi mâncăm carne de peşte sferic, spusese Eusebio. Dacă le dăm cadavrele noastre, nu facem altceva decât să plătim o datorie.

Dar el, deşi aprecia raţiunile ecologice şi dorinţa de a menţine echilibrul natural, insistase şi până la urmă geronienii cedaseră.

Ajutat de Humberto şi de Felipe, Miguel săpă cât putea de bine o groapă, în care depuseră corpul Mariei şi al acelei absurde creaturi. El se lungi cu rugăciunea, acompaniat de cântările geronienilor care-l însoţiseră până acolo.

Apoi, cortegiul se întoarse în sat. Părintele Francisco intră în colibă şi deschise registrul comunităţii. Scrise numele Mariei pe lista defuncţilor şi făcu un cerc lângă el, în care

puse un semn de întrebare. Nu ştia cum să noteze altfel cealaltă prezenţă nimerită printre ei şi dispărută în răstimp de o zi.

Eusebio aştepta răbdător într-un colţ. Când părintele Francisco închise registrul, geronianul rupse tăcerea:

— Ar fi bine ca părintele să-şi ia acum altă femeie...

— Te rog, Eusebio ! Avem o mie de lucruri la care să ne gândim, nu-i momentul potrivit să-mi vâri în coastă altă femeie.

— Nu se cade ca părintele să rămână singur, insistă Eusebio. Cum vrei să te asculte ceilalţi, dacă nu dovedeşti că eşti un bărbat adevărat, întreg ?

— Dar ai văzut ce se întâmplă! Blestemata de Au-Ranga n-o să mă slăbească, are să aducă iarăşi moartea în coliba asta...

— Au-Ranga nu-i de neînvins. Va veni ziua în care părintele să-şi ia revanşa. Trebuie să insişti...

Peste două ore îi aduseră fata. Era foarte tânără şi cu ochii plini de groază. Se refugie, ţipând, în fundul colibei, surdă la toate vorbele pe care i le spusese el ca s-o liniştească.

— N-am să-ţi fac nici un rău, o asigura el. N-o să te ating nici măcar cu un deget. Vei dormi aici, departe de mine. Dacă vrei, eu dorm afară şi n-am să mă apropii niciodată de tine. Înţelegi ?

— Nu, nu te cred. Şi tu, părinte, eşti bărbat şi până la urmă o să ceri ce ţi se cuvine, dar eu nu vreau, nu vreau să nasc un monstru, nu vreau să mor de Au-Ranga-ube ca Maria!

— Cum te cheamă ? întrebă părintele Francisco, calm.

— Ruhòbi. Dar acum două luni m-ai botezat Eulalia.

— Fii pe pace, Eulalia. N-o să-ţi fac nici un rău, îţi promit.

Rămase afară toată noaptea, şezând lingă un foc, pe malul apei. Bău shava-cianga şi recită, în sinea lui, psalmii lui Isaia şi cartea lui Ezechiel, texte în mare parte uitate, dar care în momentul acela de extremă luciditate îi reveneau în minte cursiv, bucurându-i sufletul. Apoi adormi lângă prag, ghemuit sub streaşina colibei, fără să-i pese de rozătoarele care obişnuiau să-i atace pe cei ce se culcau afară.

A doua zi, Eulalia dispăruse. Zadarnic o căutară prin tot

satul. Apoi, un geronian găsi pana albastră purtată de Eulalia în păr. Era pe poteca ce ducea spre mlaştini.

Părintele Francisco îşi pierdu orice speranţă. Dacă fata fugise în mlaştini, o făcuse pentru că prefera să moară, decât să accepte o convieţuire pe care n-o alesese ea, însă obiceiurile rigide ale tribului i-o impuneau.

Iată, o altă moarte îi apăsa conştiinţa. Nu era destul Hijaski-Ngoa, nimerit în gura aligatorilor kibu-naragua. Nu ajunsese Maria şi avortonul zămislit de ea. Acum, se adăuga altă victimă, sacrificată pe altarul acelei logici care îl făcea protagonist pe el, un element intrus, dar determinant.

El era responsabilul, era inutil să nege, era inutil să trăiască în amăgiri. Dacă ar fi plecat atunci când veniseră să-l ia, înainte de a se închide coridorul, dacă ar fi părăsit planeta ca toţi ceilalţi, Hijaski-Ngoa ar fi trăit şi-acum, fericit şi neştiutor, împreună cu Tserùbhi, iar Eulalia şi-ar aştepta, nerăbdătoare, un soţ potrivit, având toată viaţa înainte, departe de spaimele pe care numai el, prin simpla lui prezenţă, le stârnise în sufletele acelea liniştite şi fără probleme.

Sigur că da, însă o comunitate întreagă — argumentul suna acum banal şi perimat — n-ar fi cunoscut nicicând cuvântul lui Dumnezeu, ar fi trăit pe veci marginalizată, departe de graţia divină.

Nu avea chef să se chinuie, scriind în memoriu. Preferă să stea lângă foc, singur, examinând argumentele pro şi contra, rumegând programe şi linii de conduită care să fie acceptabile, în acord cu convingerile proprii, cu mica instanţă ce-i putea justifica existenţa.

Îl chemă pe Eusebio lângă el.

— Să nu-mi spui că aş face bine să-mi iau altă femeie! M-am săturat de doliu şi de nenorociri. Acum trebuie să ne gândim la altceva. Spune-mi, la ce distanţă de sat se află baza ?

— Baza?

— Da, baza, locul unde lucrau oamenii aceia, ca mine, înainte de-a fi nevoiţi să plece în ţinuturi îndepărtate, de unde nu se mai întorc.

Eusebio se scărpină după ureche.

— Cinci sau şase zile de mers. Ce vrei să faci, părinte ?

— Vreau să construiesc o biserică, aşa cum îi place lui Dumnezeu. Dar îmi trebuie materiale şi unelte pe care numai la bază poate că vom reuşi să le găsim. Organizează o echipă, Eusebio. Am nevoie de oameni tineri şi sănătoşi. O să ne întoarcem în sat cu tot ce trebuie. Vei vedea, o să înalţ pentru voi o biserică minunată, un monument ce va rezista peste timp, în amintirea mea, desigur, dar mai ales *ad majorem gloriam Dei.*

Eusebio nu stătu pe gânduri. Înainte de apusul soarelui, adunase deja o duzină de geronieni tineri, puternici şi dornici să participe la expediţie.

Eusebio îi înşirase în faţa colibei, iar el îi privea în ochi, rând pe rând. Îi recunoscu pe Augustin, pe Rafael, pe Guillermo, apoi pe Juan, Alberto, Pablo, Valeriano şi, unul după altul, pe toţi ceilalţi arătaţi şi numiţi de Eusebio.

Ultimul din şir era tânărul Ignacio.

— Dar ăsta ? întrebă, întorcându-se spre Eusebio. Cum de l-ai ales pe Ignacio, aproape un copil ?

— Ignacio cunoaşte drumul mai bine ca mine, răspunse Eusebio. El a fost la bază, singur, acum treisprezece luni, înainte de a veni tu la noi. Cunoaşte potecile şi se pricepe să dibuiască animalele, e un vânător înnăscut. Eu n-am mai umblat de mult pe-acolo, am fost o dată în recunoaştere, pe vremuri, dar urma s-a şters, fără îndoială. Ignacio va fi ghidul nostru.

Părintele Francisco îl împunse pe Ignacio cu degetul în piept.

— Şi zici c-ai fost la bază ? De ce ? Ce te-a făcut să mergi până acolo ?

Tânărul geronian nu ştiu ce să răspundă, se fâstâci. Părintele Francisco dădu din cap, dezamăgit. Atunci, răspunse Eusebio în locul lui.

— Era curios, ca orice tânăr. Voia să-i vadă de aproape pe oamenii fără păr, maşinile...

Părintele Francisco încuviinţă, înţelegător.

— Bine. Plecăm mâine, în zori. Acum mergeţi toţi să vă odihniţi, căci drumul va fi lung şi vom avea nevoie de toată energia noastră. Nu-i aşa, Ignacio ?

Geronianul răspunse încurcat:

— Aşa-i, drumul e lung şi periculos.

Părintele Francisco rămase treaz în prima jumătate a nopţii, cu mintea la expediţie. Ce nesăbuit fusese că nu se gândise mai repede ! Erau o mulţime de lucruri, acolo, pe care de mult le putea aduce — rezerve de laser, unelte, cuie, o grămadă de obiecte ce-i lipsiseră şi care l-ar fi ajutat să economisească timp şi să scutească oboseală.

A doua zi, sub privirile curioase şi somnoroase ale femeilor şi bătrânilor, grupul părăsi satul, coborând pe cursul apei, spre sud. Ignacio şi Eusebio mergeau în frunte, părintele Francisco la mijloc, cu ceilalţi, iar Au-gustin şi Guillermo încheiau şirul. După mai puţin de-o oră de mers, transpirat şi gâfâind, părintele Francisco îşi scoase tunica şi şi-o fixă, răsucită, pe rucsacul purtat în spate. Rămase în cămaşă şi-n izmene, iar picioarele, biciuite de vegetaţie, îi ajunseră în scurtă vreme pline de răni şi roşii, ca o carapace de langustă.

— Încet! îi strigă lui Ignacio, aflat în frunte. Vă rog să mergeţi mai încet. Eu nu pot ţine pasul…

Opririle erau tot mai dese. La amiază, pe când ceilalţi mâncau cu poftă, dormi un somn profund, la umbra unui copac cu frunze violete. Se trezi cu soarele coborât spre apus. Atunci blestemă, furios că-l lăsaseră să doarmă atât de mult.

Mai merseră vreo două ceasuri, apoi făcură popas. Geronienii erau vioi, nu arătau deloc obosiţi. Evident că, avansând relaxat şi îndeosebi făcând popasuri dese, mersul lor semăna mai mult cu o plimbare decât cu un marş. El se simţea, însă, frânt şi abătut. Mai ales picioarele, parcă nu erau ale lui, deveniseră pentru el două apendice inerte, două pârghii cu centrul de greutate mutat din loc. Bineînţeles, nu mai era tânăr, după acte avea acum patruzeci şi trei de ani, dar ultimul şi-l petrecuse pe Geron, unde, pentru cei ce nu erau indigeni, un an conta cât zece, ori, cine ştie, poate chiar mai mult, era sigur că parametrul îmbătrânirii fusese pentru el mai dur decât pentru alţii, din cauza vieţii pe care trebuise s-o ducă, mereu încordată, şi zbuciumată, şi în incertitudine.

Urmară zile de chinuri, de suferinţe cumplite. Din când în când, Eusebio îi dădea să mestece frunze de shava-cianga, cu care izbutea să-şi alunge oboseala gata tot timpul să-l

doboare. Drogul îi crea imediat o stare euforică, iar grupul profita de asta ca să grăbească pasul, până când părintele Francisco, mereu pe punctul de a ceda, implorându-i ca un copil, îi obliga să oprească.

Nici urmă de pericolele pe care le pomenise Ignacio la începutul călătoriei! O singură dată se întâlniră cu un exemplar mare de ranga-ranga, şarpele uriaş din pădurile de pe Geron. Îl găsiră însă abia suflând, îngreunat de prada pe care tocmai o înghiţise, amorţit şi inofensiv. Nici măcar nu fu nevoie să-l ocolească. Geronienii şi părintele Francisco trecură peste reptilă şi îşi continuară drumul.

În sfârşit, după zece zile de mers obositor prin învălmăşeala de trunchiuri ce stânjeneau trecerea, prin nori de insecte care îi atacau înfometate, pădurea începu să se rărească. Luminişurile erau tot mai dese, iar ici-colo apăreau buturugile copacilor tăiaţi de oamenii de la bază pentru nevoile lor. Apoi se văzu steagul de pe radarul bazei şi părintele Francisco începu să se învârtă cu o oarecare emoţie prin curţi şi printre cele două şiruri de clădiri. Iarba creştea în disperare prin crăpăturile asfaltului, se iţea viguroasă printre pietre, năpădea treptele clădirilor, iar plantele căţărătoare luaseră zidurile în stăpânire şi se încolăceau lacome spre acoperiş, acoperind uşile şi ferestrele.

Părintele Francisco numără şase vehicule abandonate, maşini de cosit, elevatoare, cărucioare electrice. Elicopterul lui Weber zăcea solitar într-un colţ, acoperit complet de plantele agăţătoare. Din încâlceala vegetaţiei ieşeau doar elicele, în parte ruginite.

Geronienii se uitau în jur, speriaţi. Şi Eusebio se mişca nervos, incapabil să-şi stăpânească agitaţia. Părintele Francisco nu era mai presus de ei, abia recunoştea locurile în care poposise cu un an în urmă, nerăbdător să se arunce în miezul realităţii geroniene. Lângă clădirea cantinei se afla un pavilion unde grădinarii bazei îşi depuneau uneltele. Deschiseră cu greu uşa, după ce îndepărtaseră vegetaţia ce o bloca. Înăuntru, într-o dezordine de obiecte dintre cele mai diferite, părintele Francisco reuşi să descopere trei macete, un ferăstrău, un cleşte şi două dălţi. Îşi continuă căutarea şi scoase la iveală două pachete cu cuie de diverse mărimi, o

cutie cu şuruburi şi una cu balamale. Mai erau multe alte obiecte care le-ar fi putut folosi, dar fu silit să le abandoneze, ca să nu încarce din cale-afară bagajele. Aşa că renunţă, cu părere de rău, la un burghiu ce le-ar fi rezolvat multe probleme, însă, din păcate, scula era electrică.

Oricât cotrobăi printre arme, nu reuşi să găsească rezerve pentru pistolul-laser. Erau acolo muniţii de toate tipurile, dar rezerve pentru pistol nu se vedeau nicăieri. Atunci părintele Francisco luă din rastel o puşcă mare, armă înspăimântătoare, în stare să ucidă un dinozaur în trei secunde cu focul ei concentrat.

Umplu un sac de iută cu încărcături pentru armă. Apoi intră în sala cantinei. Erau încă acolo mesele încărcate cu farfurii, aşa cum le lăsaseră cei de la bază, surprinşi pe neaşteptate de ordinul de evacuare. Prin dulapuri şi în magazie, după ce alungă mulţimea de rozătoare, găsi mâncare stricată şi puturoasă. Un miros de pustiu şi de moarte persista în toate încăperile. Părintele Francisco luă câteva cutii de carne conservată şi o sticlă de whisky şi ieşi afară, la geronieni.

— Acum părintele mănâncă şi bea, zise, ridicând sticla ca pe un trofeu. Ne petrecem noaptea aici. Până una-alta, voi să puneţi în saci tot ce am ales. Mâine ne aşteaptă o zi grea, mai este mult material de recuperat.

Se aşeză la umbră, soarele cobora spre asfinţit, şi Francisco mâncă o cutie întreagă de conserve. Apoi, lăsând la o parte regulile moderaţiei, bău în mai multe reprize, până goli jumătate de sticlă.

Gânduri stranii îi treceau prin mintea obosită. În spectacolul acela al abandonului era ceva ce reuşea să-l atragă, să-l întoarcă înapoi, la vremea deciziilor încă neluate, când contururile lucrurilor erau cenuşii şi fiecare gest şi cuvânt se mişcau într-un limb incert, fără să aibă încă determinarea clară pe care o prevesteau acum împotriva voinţei lui.

Privirea îi căzu pe Eusebio, pe Augustin, pe Felipe, pe Ignacio, liniştiţi cu toţii şi neştiutori. Citi pe feţele lor o încredere totală, absolută, fără rezerve.

Închise ochii şi adormi imediat.

Erau patru ferestre cu sticlă colorată şi toate dădeau spre aripa vestică a ceea ce fusese odinioară locul de re-creaţie al personalului de la bază.

O vreme, părintele Francisco rămase pierdut în contemplarea jocurilor de lumină pe care geamurile le produceau în jur. Apoi începu să se enerveze, deoarece nu-i venea în minte nici o rezolvare a problemei. Trebuia să scoată ferestrele acelea, să le recupereze întregi şi să le ducă în sat. Acesta era obiectivul principal al expediţiei. Ferestrele colorate şi macetele. Toate celelalte erau mai puţin importante şi treceau pe locul doi faţă de necesitatea de a reface, în biserica proiectată de el, jocurile acelea de lumină difuză şi blândă, în toate nuanţele curcubeului.

Ca să ajungă atât de sus, aproape de tavan, trebuia să construiască o schelă şi apoi să lucreze cu dalta şi cu şuru-belniţa, să scoată ferestrele cu ramă cu tot şi să le coboare cu scripetele. Soluţia problemei era găsită. Dar, ca s-o pună în aplicare, erau necesare alte operaţii, a căror împlinire presupunea o serie întreagă de alte probleme imediate, deloc uşor de rezolvat. Iar sus, pe schelă, trebuia să urce el, întrucât mâinile geronienilor, atât de pricepute la jupuit, la decojit, la împletitul fibrelor, nu se pricepeau să folosească o şurubelniţă ori o daltă, nu erau deloc deprinse cu o deschizătoare de conserve şi nici nu erau în stare să ia o lamă de bărbierit de pe o masă de marmură.

Ziua trecu într-o obositoare succesiune de tentative jalnice, împiedicate în nepriceperea şi stângăcia colabora-torilor săi. Exasperat, părintele Francisco puse mâna pe puşcă şi dirijă focul de jur-împrejurul unei ferestre. Zidul începu să se topească, sfârâind, într-un nor de fum acru, iar fereastra căzu jos, în zgomotele molozului care o însoţea. Două geamuri se făcură ţăndări, iar el se repezi să adune cioburile verzi şi violete, pe care le puse, cu afecţiune, într-un plic de plastic. Dădu din cap, contrariat. Metoda aceea era bună ca să spargă ferestrele şi să se întoarcă în sat cu nişte cioburi inutile.

Atunci apropie două scări extensibile, iar Augustin şi Eusebio îl ajutară să ridice o scândură lungă de patru metri

între cele două capete ale scărilor. El se aventură pe instalaţia aceea vibratoare ca să scoată ferestrele din ramele fixate în zid. Ceilalţi, folosindu-se de pari, liane, prăjini, făcură ferestrele să alunece până jos.

Augustin căzu când treaba era aproape gata. Scândura începu să vibreze din cauze neştiute, iar geronianul, în picioare, ca un urangutan pe cea mai înaltă ramură a unui boabab, începu să ţipe. Părintele Francisco se ţinu de scara ce vibra şi ea ca scuturată de un cutremur, în vreme ce Augustin cădea cu capul în jos, zdrobindu-se de podea.

Muri aproape pe loc. Îşi fracturase coloana vertebrală, iar craniul şi-l spărsese într-un bolovan mare, aflat pe jos.

În seara aceea, părintele Francisco plânse ca un copil. Geronienii cântară obişnuitul cântec funebru, toată noaptea. O atmosferă tristă plutea în curtea unde-şi stabiliseră tabăra.

Când părintele Francisco îi făcu ultima împărtăşanie, corpul lui Augustin era deja ţeapăn. Îl îngropară într-un răzor, la umbra unui tufiş bogat, înflorit.

Eusebio luă maceta şi tăie două lemne pe care le legă în chip de cruce, apoi înfipse crucea pe mormânt. Părintele Francisco spuse rugăciunile. Erau zorii unei zile răcoroase şi plină de lumină.

Înainte de plecare, inventarie tot materialul recuperat. Patru ferestre cu rame de metal — erau grele şi urmau să fie şi mai grele pe traseu. Era nevoie de opt oameni numai pentru ele. Ferestrele fuseseră legate cu ramuri lungi, flexibile, ca să se evite eventualele accidente din timpul transportului. Alţi doi geronieni luară sacii cu cuie, cu unelte şi încărcături pentru puşca pe care cu toţii refuzară s-o atingă, cuprinşi de o spaimă superstiţioasă. Aşa că puşca ajunse în spatele prăpădit al părintelui Francisco. Felipe şi Humberto construiseră un fel de lectică pentru a duce mai uşor o orgă de tip Hammond, pe care misionarul o descoperise într-un colţ al sălii de recreaţie. Funcţiona cu curent electric, dar, în caz de nevoie, se putea folosi un acumulator. Părintele Francisco puse în lectică şi burghiul, împreună cu câteva feţe de masă albe, bune pentru altar.

Înarmaţi cu macete, Ignacio şi Eusebio deschideau calea. Drumul de întoarcere fu în felul acesta mai uşor, macetele făceau minuni prin vegetaţia încâlcită şi evitau ocoluri obositoare. Totuşi, din pricina greutăţii care-i obliga la popasuri dese, le trebuiră zece zile ca să ajungă în sat.

Trecuse aproape o lună din ziua când porniseră în expediţie. Femeile, bătrânii şi copiii îi întâmpinară cu veselie. Se uitau miraţi la obiectele ciudate care se adunau în mijlocul pajiştii şi îl ascultau cu încântare pe părintele Francisco, în vreme ce acesta, înfierbântat şi gâfiind, declara plin de entuziasm:

— Mai sunt o mulţime de lucruri acolo, la momentul potrivit vom mai face o expediţie şi-o să aducem acasă tot ce ne trebuie.

Satul asculta, fericit. Numai femeia lui Augustin, deoparte, îşi întorcea ochii stinşi în căutarea unui punct de sprijin.

24

(timpul memoriei)

Părintele Francisco înţelese ce fel de om era Eusebio din felul cum juca şah. Neabătut, înainta cu pionul regelui numai un pas, şi când avea negrele, şi când profita de avantajul primei mutări. Purtarea lui era excesiv de prudentă, înclinată spre renunţări, lăsându-i adversarului iniţiativa; ea putea însemna însă lipsă de fantezie, dacă nu era cumva chiar expresia unui masochism sinucigaş.

Dar Eusebio avea un fel absolut personal de a juca în apărare, temporiza, aruncând în luptă piese similare, parând cu nebunii şahul pe care-l dădeau nebunii adversarului, mereu atent să ţină legat lanţul pionilor, mereu abţinându-se să înainteze cu ei, foarte atent la schimburi, acceptându-le doar când erau convenabile pentru el, ori măcar nu-l dezavantajau. Apoi, când atacurile împotriva poziţiei ce-i apăra regele slăbeau şi se pierdeau în mişcări lipsite de forţă de pătrundere, devenind scontate şi previzibile, începea să contraatace şi să-şi asume iniţiativa, până atunci dispreţuită.

În momentele acelea, nici părintelui Francisco nu-i era

uşor. Ceea ce părea o formaţie alcătuită în cel mai bun caz pentru a face faţă unui atac se transforma, ca prin minune, într-o grupare solidă şi compactă, gata să producă nişte combinaţii ucigătoare. Jocul lui Eusebio semăna cu cel al lui Botvinnik, când marele campion din trecut reuşea să iasă din apărarea franceză prin atacuri imparabile.

Părintele Francisco, care juca în vreme ce era ocupat cu scrisul, trebuia să pună tot mai des deoparte memoriul şi să se concentreze la partidă. Până la urmă reuşea să rezolve situaţia, dar implicându-se din ce în ce mai serios.

Şi cealaltă partidă, începută când pusese pentru prima oară piciorul în sat, încă neterminată şi în care erau în joc raporturile complexe dintre el şi trib, o serie de victorii parţiale, de cedări şi compromisuri, evolua în acelaşi fel, tipic stilului de joc al lui Eusebio, care făcea schimburi, dădea lovitură contra lovitură şi nu ceda niciodată, nimic, fără să ia ceva în schimb.

Aparent el, misionarul, era cel ce ataca, adică acela care propunea şi obţinea, dar de câte ori nu fusese silit să cedeze pe celălalt front ? Îi botezase, îi făcuse membri ai bisericii universale, însă Eusebio îl făcuse să bea shava-cianga, îl obligase să-şi calce jurământul, îi adusese în casă o femeie, respectând legile tribului, făcuse din el un geronian.

Cine era învingător în partida aceea ? Pe tabla de şah, părintele Francisco învingea încă sistematic, chiar dacă din ce în ce mai greu. Dar în partida cealaltă ? Judecând drept, ajunseseră la o poziţie de şah, ori, mai exact, de şah perpetuu, în care funcţiona regula *do ut des,* acceptată tacit de ambele părţi.

Acum era la mijloc construirea bisericii şi părintele Francisco se gândea că treaba asta avea să-i ţină pe geronieni ocupaţi o lungă perioadă de timp. Erau de rezolvat probleme serioase, şi o vreme nimeni n-ar fi avansat cereri inacceptabile ori care l-ar fi putut pune în dificultate. Dar luna era pe sfârşite şi femeia lui Augustin aştepta. El era răspunzător de moartea lui Augustin, aşa că el trebuia s-o ia pe văduvă.

Şi, într-adevăr, după câteva zile, Eusebio apăru aproape smiorcăind:

— Nu-i bine că părintele e singur... Un bărbat adevărat trebuie să aibă o femeie pe lângă el... Femeia lui Augustin nu mai poate aştepta...

— Acum nu este vreme pentru lucrurile astea. Avem înaintea noastră o muncă imensă, iar eu am nevoie de toate forţele mele, dacă vreau ca biserica să nu rămână doar un proiect.

— Femeia lui Augustin nu poate aştepta, insistă Eusebio.

El i-o tăie scurt:

— Sunt lucruri mai importante acum. Vă rog, pe toţi, nu mă chinuiţi cu asemenea pretenţii.

Dar ştia prea bine că vorbele lui n-aveau nici o valoare. Mai devreme sau mai târziu, va trebui să cedeze din nou.

Se învârtea pe pajişte ca un posedat, împărţind porunci în stânga şi în dreapta. Copacii necesari construcţiei, foarte mulţi la număr, fuseseră doborâţi cu laserul, decojiţi şi fasonaţi cu securea şi cu macetele. Scările înalte, construite pentru orice eventualitate, se dovediseră indispensabile pentru aşezarea diferitelor elemente la locul lor. Legătura le-o făceau cuiele şi balamalele.

Clădirea se înălţa, solidă şi măreaţă în comparaţie cu sărăcia şi şubrezenia colibelor. Arhitrava faţadei avea cinci metri înălţime şi erau şapte metri până în vârf. Fixarea ferestrelor cu sticlă colorată, două pe partea dinspre răsărit şi două pe cea dinspre apus, ceru o muncă minuţioasă şi o infinită abilitate. La început, părintele Francisco voi să orienteze absida bisericii spre est, dar apoi, gândindu-se, îşi spuse că nu era acolo nici un Ierusalim de care trebuia să ţină seama. Aşa că altarul fu orientat spre nord. În acest fel, iluminarea şi jocurile de lumină ce se obţineau prin sticla colorată erau garantate atât dimineaţa, cât şi după-amiaza.

Altarul era din lemn, patru grinzi cioplite, puse una lângă alta şi acoperite cu o faţă de masă albă. Şi balustrada avea o armonie a ei, uşoară şi senină. Eusebio o sculptase cu o răbdare exemplară. Orga stătea în spatele altarului. Funcţiona cu energie de la acumulator, care nu putea dura mult, dar părintele Francisco se gândea deja la un sistem mecanic de alimentare, pe bază de foaie şi pedale.

În sfârşit, trecuseră trei luni şi biserica era gata.

— Sunt obosit, zise misionarul cu o voce devenită şoaptă slabă, abia perceptibilă. Adu-mi shava-cianga, Eusebio!

La început, zgomotul era asemeni unui zumzăit de albine, venind şi plecând, la limita pragului auditiv. Apoi, încetul cu încetul, zgomotul crescu în intensitate şi căpătă caracteristicile inconfundabile ale unui motor care turează nebuneşte.

Ieşi din somnul amorţitor care-l ţinea prizonier de câteva ore, îşi ridică pleoapele şi imediat închise iarăşi ochii, deranjaţi de razele soarelui în asfinţit. Ultimele cuvinte din *Hymne de l'Univers* al sfintului Pierre Teilhard de Chardin, pe care sub efectul drogului şi le spunea în gând ca şi cum le-ar fi citit pe monitorul unui computer, se lichefiară, amestec sonor devenit indescifrabil sau lipsit de sens.

Zgomotul era persistent. Întins pe pragul bisericii, părintele Francisco se ridică în şezut şi privi în sus, neliniştit.

Nu visa. Punctul acela mic şi negru, detaşat pe fondul cerului, deasupra frunzişului albastru al arborilor koa-koa, şi care creştea văzând cu ochii, părea chiar elicopterul lui Weber.

— Iată-l pe amicul Van Buren, care vine să-şi vâre nasul! zise, în sinea lui, misionarul.

Acum era pregătit să suporte coşmarul ca pe un fapt inevitabil, ca pe o lege de la care era imposibil să se sustragă, înainte de a scăpa de efectul băuturii din shava-cianga. Fiindcă era limpede că ceea ce vedea nu avea nici o realitate obiectivă, era numai o halucinaţie. Oricum, nu era Van Buren. Văzu, într-adevăr, o elice învârtindu-se, ca de elicopter, dar ceea ce ateriză pe pajişte nu avea nimic de-a face cu raţionalul aparat de zbor condus de Weber. Era... Era un scaun pe rotile cu o vergea înfiptă în spătar, în vârful căreia elicea încă se mai învârtea, încet, şi după oprirea motorului. Iar pe scaunul cu rotile, fireşte, şedea ghemuit comandantul Mac Kinley, cu părul lui roşu ca flacăra şi cu pantalonii îndoiţi la încheieturi.

Părintele Francisco începu să râdă şi îl strigă pe Eusebio. Dar nu auzi nici un răspuns. Nimeni nu se arătă în pragul

colibelor, nimeni nu veni să se uite. Satul părea pustiu. Evident, dispariţia geronienilor ţinea de mecanismul acela absurd al halucinaţiei pe care o simula şi el, ca să poată închega un dialog altfel imposibil.

Între timp, Mac Kinley, conducându-şi căruciorul, se apropiase.

— Dar ce grozav e reverendul nostru! Ca să-şi construiască biserica, a găsit de cuviinţă să-mi jefuiască baza.

Părintele Francisco nu mai râdea. Se uita consternat la comandant şi la căruciorul lui absurd, aşteptându-se ca dintr-o clipă în alta viziunea să dispară.

Se frecă la ochi, îşi vântură mâna prin aer şi începu să fluiere, silindu-se să ignore fantasma — ce altceva putea fi ? — care şedea înaintea lui. Dar imaginea persista, clară, absolut deloc dispusă să dispară, dimpotrivă, dornică să-l înţepe cu vorbele sale ironice.

— Poate că reverendul a băut prea multă shava-cianga şi acum trebuie să dea socoteală conştiinţei sale. Spune drept, părinte Morales, ţi-ar conveni să mă anihilezi aşa, cu o simplă pocnitură din degete. Ţi-ar plăcea să rezolvi problema ştergând-o cu buretele. Imposibil, părinte ! Va trebui să mă asculţi până la capăt...

În vremea asta, figuri stranii, grămezi groteşti de apendice şi de membre disparate, se aşezau ori se încolăceau printre palele rotorului de deasupra scaunului pe rotile al comandantului. Şerpi mici şi negri coborau pe vergeaua centrală, lingeau coama roşie a lui Mac Kinley, maimuţe şi grifoni ţipau pe sus, în poziţii neruşinate şi triviale.

Scena părea ieşită din fantezia exacerbată a unui artist în delir, un Hieronimus Bosch dezlănţuit ori cuprins de nebunie, şi în fiecare amănunt plutea prezenţa diavolului. Părintele Francisco îşi duse o mină la crucifixul fixat în cordonul de la brâu, îl întinse înaintea lui, sforţându-se să nu-i tremure mâna, şi strigă:

— *Vade retro, Satana!*

Comandantul Mac Kinley izbucni într-un râs sonor.

— Să fim serioşi, reverendule... Dacă chiar crezi că eu sunt diavolul, cum îţi închipui că ai să mă poţi alunga fluturându-mi pe dinainte un crucifix ori stropindu-mă cu apă

sfinţită ? Nu mi-ai spus chiar dumneata că biserica nu se mai află în evul mediu, nu dumneata mi-ai spus că doctrina se adaptează acum la reguli mai moderne şi că a renunţat la superstiţii ? Nu-mi poţi face nimic, părinte. Nu poţi, fiindcă eu sunt *alter ego*-ul dumitale, celălalt pol dialectic, partea ruşinoasă a fiinţei, care iese la suprafaţă şi îşi cere dreptul la existenţă. Sunt conştiinţa cea mai profundă, gata să dea naştere unui arbore sequoia de adevăruri amare, dar nu mai puţin adevărate. Iar primul adevăr, cel mai crud, este că şi de data asta ai pierdut, părinte Francisco. Falimentul e total, ireversibil. Ai crezut că-i poţi creştina pe geronieni, te-ai iluzionat că-i poţi evangheliza. Adevărul e că ai devenit unul dintre ei, le-ai acceptat obiceiurile, legile tribului, mănânci ca ei, bei sha-va-cianga ca ei, te-ai împreunat — *horresco referens* — cu femeile lor. Nu părintele Francisco i-a convertit pe geronieni, ci geronienii l-au convertit pe părintele Francisco.

— *Vade retro, Satana!* striga el, apărându-se cu crucifixul. *Vade retro, Satana!*

— ... Şi toate astea ca să primeşti în schimb, ce ? Sigur, pe sălbaticii ăştia îi cheamă acum Eusebio, Felipe, Gabriel... În loc de Metzil-Nagua, Ngu-rumbi, Aleo-ghu-ra... Sigur, Khava-Kloha şi-a schimbat numele, acum i se spune Dumnezeu. Dar pentru atâta nu putem susţine că geronienii sunt convertiţi. Ei continuă să creadă cât credeau şi înainte, nici mai mult, nici mai puţin.

— Destul! urlă părintele Francisco.

Luă o piatră şi o aruncă din toate puterile spre imaginea lui Mac Kinley, însă comandantul o prinse din zbor, anihilă cu o singură mână voluta impactului. Apoi strânse piatra în pumn şi o făcu fărâme, ca pe o piatră ponce.

Târându-se pe picioarele moi şi clătinate, părintele Francisco ajunse la marginea pajiştii. Se întoarse o clipă şi-l privi pe comandant, care rânjea asediat de o ceată de dragoni cu aripi membranoase, sfincşi şi vampiri, salamandre umflate. Apoi dădu fuga, cât putea de tare, căută în marginea pădurii tufişul purificator şi, când îl găsi, se dezbrăcă fără ezitare.

— Iartă-mă, Doamne ! Iartă-l pe umilul tău servitor care a păcătuit grav faţă de tine.

Şi se aruncă în tufiş, cu capul înainte. Reţeaua spinilor îl primi într-un văl de suferinţă şi rămase acolo toată noaptea, să-şi ispăşească pedeapsa, cu lacrimile şi sângele curgându-i şiroaie.

25

(timp fără timp)

O strigă multă vreme şi, cum nu venea nici un răspuns, înţelese că plecase, la fel ca Eulalia. Dar de data asta părintele Francisco nu se resemnă şi o căută peste tot, prin tufele din spatele bisericii, în colibele din sat, întrebându-i pe toţi, cu o voce mânioasă şi tunătoare.

Geronienii ascultau impasibili, câte unul dădea din cap alene, alţii pur şi simplu îi întorceau spatele. În sfârşit, un indigen bătrân arătă de două ori cu degetul spre mlaştină.

Părintele Francisco îşi lăsă braţele în jos, dezolat. Acum era un bătrân decrepit; mai întâi expediţia la bază, apoi construcţia bisericii şi cealaltă călătorie, la colinele negre, îl istoviseră cu totul, n-ar mai fi avut putere să se ducă s-o caute pe femeie atât de departe şi s-o aducă înapoi.

Era într-o mare încurcătură. Trebuia neapărat să-şi facă rost de altă femeie, altfel toată opera lui ar fi fost pierdută. Şi cât mai repede: la amiază, oră sacră pe Geron, trebuia să oficieze slujba în faţa întregii comunităţi. Apoi urma să-i boteze pe Oal-Tsequal şi pe oamenii săi, sosiţi în sat în dimineaţa aceea, aşa cum se înţeleseseră.

Cu capul plecat, părintele Francisco traversă iarăşi satul, întorcându-se la biserică. Prin sticla de culoarea vinului şi a smaraldului, lumina soarelui se revărsa în interior ca o spumă diafană, ajungând până deasupra altarului în tonalităţi aproape muzicale.

Misionarul se îndreptă chiar spre altar, unde Eusebio era ocupat cu aranjarea podoabelor şi a ghirlandelor de flori.

— Eusebio, îl chemă pe un ton foarte calm, încercând să-şi ascundă preocuparea.

Cel strigat nu se întoarse, aranja mai departe ghirlandele, cu zel. Părintele Francisco se apropie, ajungând aproape

în spatele său.

— N-am nici o îndoială că ştii şi tu că Elvira a fugit... Eu m-am purtat cu ea cât se poate de bine, dar n-a folosit la nimic. Acum, uite că sunt din nou singur.

Geronianul se opri din aranjatul podoabelor şi, de data asta, se întoarse, cu o expresie de amărăciune. Ochii lui mari, galbeni ca nişte scoici aurii, se uitară cu spaimă în ochii preotului.

— Vrei să spui că n-o să mai fie slujbă cântată ?

— O, nu! îl asigură părintele Francisco, energic. Slujba o să se ţină. Îţi promit, Eusebio.

— Bine, aprecie mulţumit geronianul. Însă părintele trebuie s-o aducă înapoi pe Elvira, ori pe alta, dar repede, pentru că altfel nici unul dintre noi n-o să-l mai poată privi în faţă...

Părintele Francisco suspină. Întinse o mână spre capul acela rotund şi caraghios, atât de uman şi atât de străin totodată, şi depuse pe el o umbră de mângâiere.

— Da, Eusebio. Voi face ce trebuie.

— Chiar ai să mergi după Elvira ? Ai să le dovedeşti tuturor că eşti un adevărat bărbat ?

— Da, o să merg. Poate c-o să merg, dar după aceea. Acum nu mai am timp. Oal-Tsequal a sosit deja cu oamenii lui şi aşteaptă afară. Trebuie să ne gândim la ceremonie...

Şi se îndepărtă ca să nu fie nevoit să asculte comentariile lui Eusebio.

În spatele altarului era o portiţă îngustă prin care se intra în sacristie, o cămăruţă cu câteva obiecte, unde părintele Francisco îşi petrecea nopţile meditând, nesigur, asupra puţinelor sale cărţi, ori scufundat în rugăciuni disperate.

Şi de data asta, îndată ce rămase singur în sacristie, părintele se lăsă în genunchi pe rudimentarul scăunel de îngenuncheat şi rămase acolo timp îndelungat, plângând în hohote nestăpânite, cu scuturături. Când se ridică, era transpirat tot. Îşi desfăcu tunica şi, deodată, mâinile şi picioarele îi fură cuprinse de nişte lungi fiori de frig. Îl năpădi greaţa şi simţi că leşină — cele două semne ale abstinenţei pe care le cunoştea prea bine. Atunci, ca un somnambul, se apropie de un dulăpior, îl deschise şi scoase de-acolo o cană

de lut.

Observă cu nelinişte că recipientul era aproape gol. N-avea timp să meargă să mai culeagă shava-cianga şi să prepare infuzia. Dar exista, totuşi, o modalitate prin care să-şi recâştige imediat elanul vital şi curajul, energia şi luciditatea : urină în cană, apoi, învingându-şi sila, bău totul dintr-o suflare.

Efectul drogului luat în ziua precedentă îi reveni prin vene cu putere dublă. Urma să persiste două-trei ore, timpul necesar ca să facă faţă mulţimii care forma deja rândurile în faţa bisericii, timpul de care avea nevoie pentru marea slujbă cântată şi pentru botezul noilor convertiţi. Mai târziu avea să se ducă în mărăcinişul din spatele bisericii, şi acolo, în pielea goală, avea să-şi mortifice carnea, aruncându-se în cel mai spinos dintre tufişuri, aşa cum făcuse şi altădată.

În inimă, ca într-una din grădinile Getsemani, mişunau fantome şi răsunau cârâiturile păsărilor de noapte. O voce şuierătoare îi repeta întruna, cu o ironie perversă : „Quo vadis, Francisco ? Quo vadis, Francisco ?" Dar afară, în lumina soarelui, o mare de creaturi calde şi păroase aştepta un semn, cuvântul lui înflăcărat ce urma să alunge toate fantasmele. O melodie suavă, dar neterminată, aştepta o notă înaltă care s-o încheie. Iar sunetul acela superb, de trompetă, era gata să-i ţâşnească din piept ca o apoteoză a triumfului asupra tuturor forţelor răului.

Când Eusebio bătu la uşa sacristiei şi intră cu pasul său elastic şi pluşat, părintele Francisco zăcea sprijinit de masa de scris, uitându-se în gol cu ochii larg deschişi şi având mâinile tremurătoare.

— Încă mai scriai ? întrebă geronianul.

Misionarul tresări. Luă foile de pe biroul făcut din trestii împletite şi zise:

— Probabil că n-o să-mi termin niciodată scrisoarea asta pentru cardinal. Totuşi, după ce voi muri, dacă o să vină cineva să întrebe de mine, tu să i-o dai şi să depui mărturie.

Uitându-se prin ferestruica dinspre răsărit, cântări lumina şi observă că soarele se apropia de zenit. Citindu-i gândurile, Eusebio aprobă din cap.

— Trebuie să ne ducem, părinte.

Părintele Francisco se ridică în picioare, clătinându-se. În mod inexplicabil, părea că efectul drogului dispăruse şi o vagă nelinişte începea acum să-l cuprindă, încetul cu încetul. Privi în jur, nesigur ca un copil, şi instinctiv căută sprijin în Eusebio.

— Am făcut o treabă bună, nu-i aşa ?

Geronianul îl privi în tăcere. Nu înţelegea întotdeauna pe loc cuvintele părintelui.

— Vorbeam de munca mea de aici, de misiunea mea, explică părintele Francisco. Atunci când am venit, aici nu era nimic...

— Iar acum e biserica.

— Nu numai asta, Eusebio.

— Ce mai e ?

— Tu, bunăoară. Uite, când te-am găsit, erai un mic animal, ceva fără utilitate, iar acum ai descoperit în tine un suflet nemuritor.

Eusebio încuviinţă, supus.

— A sosit timpul, reaminti el. Trebuie să plecăm. Oal-Tsequal aşteaptă afară.

— Într-o zi, tu ai să-mi continui opera, adăugă părintele Francisco pe un ton solemn.

Eusebio mai încuviinţă o dată şi repetă:

— Trebuie să mergem, părinte.

Dar după aceea el însuşi zăbovi, îl prinse de tunică pe părintele Francisco şi zise:

— M-am gândit mult la mişcarea din partida întreruptă. Tu, părinte, eşti foarte isteţ. Aştepţi să schimb pionul în regină ca să intri şi să-mi dai şah dublu. Aşa, după ce eu voi fi obligat să iau, regele tău ar rămâne în poziţie de pat, iar partida s-ar termina la egalitate.

— Deci ai observat! murmură părintele Francisco, dezolat. Atunci, ce mişcare faci ?

— Mut pionul, dar îl transform în turn.

Părintele Francisco închise ochii o clipă.

— Ai învins, zise cu amărăciune.

Şi se simţi în culmea umilinţei. Mai curând sau mai târziu trebuia să se întâmple.

Îi luă mâna, mică şi firavă ca a unui copil. Şi aşa,

împreună cu creatura aceea brună care ţopăia pe lângă el, ieşi în faţa bisericii, unde aştepta mulţimea, dar când văzu dinainte atâtea feţe plate şi inexpresive, semănând unele cu altele în aşa măsură că nu le-ai fi putut deosebi unele de altele niciodată, cu ochii lor atât de galbeni şi atât de rotunzi, fără pleoape şi toţi îndreptaţi spre el, preotul ezită şi fu pe punctul de a se întoarce înapoi, în biserică.

Îi convertise aproape pe toţi şi îi botezase cu nume creştineşti care-i erau mai familiare: Rafael, Cayetano, Monica, Vicente... Pentru că ei erau umani, în privinţa asta nu exista nici o îndoială. Ori, cel puţin, era inutil să despice firul în patru, inutil să facă sofisme încâlcite privitoare la subtilităţile abisale ale teologiei. Cel aflat în mijlocul valului trebuie să se uite înainte, nu-şi poate permite să aibă îndoieli ori să se răzgândească. Prin urmare, ei erau umani şi erau convertiţi cu adevărat, în ciuda incoerenţei comportamentului lor şi al puternicului recurs la legile tribului, niciodată renegate. Nu ajungea oare faptul că biserica era ticsită în fiecare zi ? Că veneau la împărtăşanie în grupuri tot mai numeroase ? Că, atunci când erau întrebaţi, ştiau mereu ce să răspundă şi că dovedeau tot timpul cea mai inocentă dispoziţie de a primi tot ce predica el ?

Şi totuşi, el n-avea încredere deplină decât în Eusebio. Pe ceilalţi nu era sigur că-i influenţase profund şi era nevoie de o lungă şi răbdătoare aşteptare până să se vadă încolţind sămânţa semănată de el.

Un geronian — Gabriel ? Valeriano ? — se desprinse din mulţime şi veni alături. Îngenunche, îşi făcu semnul crucii într-un mod caraghios şi rosti dintr-o răsuflare:

— Părintele a rămas iarăşi singur. Părintele are nevoie de o femeie care să stea cu el. Părintele nu vrea, bineînţeles, să stea singur. Nouă tuturor ne-ar părea rău pentru el.

Apoi plecă şi veni altul — poate Rafael, poate Esteban, ori Fulgencio — care spuse cam aceleaşi lucruri, rostite pe acelaşi ton uniform şi cântător. Treaba ar fi continuat aşa o bună vreme dacă Eusebio, eliberându-se nerăbdător din mâna părintelui, nu s-ar fi adresat mulţimii, strigând:

— Gata! Părintele a promis că înainte de a începe ceremonia va face ce trebuie.

Urmă un lung murmur de aprobare. Apoi, o linişte grea se lăsă pe pajiştea însorită unde geronienii stăteau în aşteptare. Părintele Francisco se cutremură. Fiindcă în momentul acela mulţimea nu aştepta cuvinte, ci executarea unui ritual absurd şi poate chiar sălbatic.

Trebuia să se decidă, imediat. Trebuia să se ducă printre ei, să arate o femeie la întâmplare, una oarecare, şi apoi... să lupte cu acela care eventual s-ar fi opus, să-i rupă braţele, să-l învingă. După înfruntare, toţi ar fi venit în biserică, nerăbdători ca o turmă în căutarea unui staul, iar el, aşezat lângă mica orgă, ar fi acompaniat corul băieţilor instruiţi de Eusebio. Un mieunat, o parodie de cor, dar poate că tocmai de asta mai emoţionant, stârnind o misterioasă duioşie. Apoi slujba. Apoi botezul celor peste două sute de convertiţi, în frunte cu Oal-Tsequal.

Şi iată că, dintr-o dată, mulţimea tresări. În fund, unde grămada nu era atât de compactă, se vedea înaintând ceva, ca o formaţie în triunghi, deschizându-şi cu greu drum spre biserică. La început, părintele Francisco nu-şi dădu seama despre ce era vorba: vederea slăbită şi lumina orbitoare a soarelui nu-l ajutau să fixeze imaginea. Apoi, printre cei trei bărbaţi care o târau legată cu o liană, o văzu pe femeie, uşor de recunoscut după culoarea mai deschisă a părului. Atunci înţelese că era Elvira.

Despicând mulţimea, grupul ajunse dinaintea bisericii. Elvira fu împinsă fără milă şi azvârlită cu faţa în praf.

— Ţi-am adus-o înapoi, zise cel care încă mai ţinea strâns capătul lianei. Deocamdată nu-i nevoie să-ţi iei altă femeie...

Părintele Francisco aprobă printr-un semn al capului. Cu sufletul uşurat, se întoarse spre Eusebio, ca spre a-i cere aprobarea sau sfatul, dar discipolul său nu mai era lângă el.

Se aplecă spre Elvira şi o dezlegă.

— Du-te acasă, îi spuse pe tonul cel mai aspru de care fu în stare. O să am eu grijă să te pedepsesc.

În momentul acela, Elvira zvâcni ca un şarpe :

— Nu mă întorc la tine ! strigă, cu glasul încărcat de mânie. Nu mă întorc, pentru că nu eşti bărbat adevărat.

De fapt, se aştepta la asemenea cuvinte. Nu se simţea insultat, dar acolo, de faţă cu toţi, de faţă cu Oal-Tsequal care

venise de foarte departe, trebuia să reacţioneze.
— Şi pe care de aici, dintre noi, îl consideri tu bărbat ? întrebă el, rotindu-şi larg mâna, ca să arate că demnitatea lui era lezată.
Acum vinovatul, dacă exista vreunul, ar fi trebuit să iasă la iveală, iar el l-ar fi înfruntat, chiar dacă rezultatul luptei era hotărât dinainte. Nu se puteau lupta cu el, o ştiau prea bine. Nici toţi laolaltă poate că n-ar fi reuşit, şi totuşi, era destul să-i răneşti în amorul lor propriu, era suficientă o mică provocare şi ochii aceia galbeni şi luminoşi deveneau dintr-o dată întunecaţi şi răi, cu o lumină sălbatică licărind în ei.
Elvira, însă, rămase mută şi nimeni nu ieşi din mulţime: poate că femeia plecase fiindcă nu-i mai plăcea să stea cu el, sau poate de frică, ori din plictiseală, nu pentru că vreunul ar fi sedus-o. Sau poate că tot fusese ceva, dar în ultimul moment seducătorul nu mai voise, sau nu mai putuse să fugă cu ea.
Părintele Francisco îşi scoase tunica, o flutură de două ori pe deasupra capului, apoi o aruncă la pământ.
— Dacă e cineva, să vină încoace, insistă el. Eu sunt gata.
Mulţimea păru că freamătă într-o mare de strigăte şi exclamaţii sufocate, dar nimeni nu avansă spre el.
— Părinte ! răsună în spatele lui vocea lui Eusebio.
Părintele nu se întoarse. Continua să fixeze mulţimea, vrând s-o domine cu forţa privirii.
— Precum se pare, nu-i nimeni! strigă cât putu de tare. Pentru că eu l-am chemat cu glas răspicat şi el n-a venit...
— Părinte, repetă Eusebio, de data asta pe un ton supărat.
— Aşteaptă-mă în biserică, spuse el neatent, abia întorcându-şi capul. Am putea intra cu toţii în biserică. N-are rost să aşteptăm pe cineva care n-o să vină.
Dar Eusebio nu se mişcă. Şi nimeni, dintre ceilalţi, nu se mişcă. Până şi Elvira, ghemuită pe trepte ca un animal rănit, părea în aşteptare. Părintele Francisco dădu din umeri şi vru să-şi ridice tunica de jos. O mână mică şi uşoară îi atinse braţul.
— Nu, părinte, zise iarăşi Eusebio.

Atunci părintele Francisco văzu. Şi înţelese. Văzu maceta sclipind în soare, văzu ochii Elvirei aţintiţi cu nerăbdare asupra lui Eusebio şi mulţimea care savura cu anticipaţie înfruntarea. Dar înţelese şi că nu se putea bate, că era inutil şi că era mai bine să se termine odată.

Nici măcar nu încercă să se apere. Ar fi putut să-i rupă adversarului mâinile şi picioarele acelea atât de fragile şi să-l lase să moară acolo, în soare.

„Quo vadis, Francisco ?" îi urlă în inimă glasul acela de vis şi de nelinişte. Văzu o cruce de gheaţă topindu-se în soarele torid de pe Geron, în vreme ce, cu braţele deschise, îşi sacrifica sufletul şi trupul.

Eusebio lovi o dată, de două ori, şi lovi iarăşi corpul căzut, dar fără ură, aşa, ca şi cum ar fi împlinit un gest oarecare, cum ar fi împodobit altarul, ori şi-ar fi făcut semnul crucii, ori s-ar fi culcat cu Elvira.

Imediat după aceea, cu maceta şi cu unghiile, Eusebio sfâşie tunica părintelui Eusebio la nivelul taliei, sau puţin mai jos. În mare grabă, geronianul îşi îmbrăcă haina.

Apoi, întrucât se făcuse târziu, îl urmară toţi pe Eusebio şi intrară în biserică pentru ceremonie.
